

**Informatīvais ziņojums par
Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas
finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas un Šveices
sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim**

Satura rādītājs

Kopsavilkums.....	6
1. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību.....	8
2. 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšana.....	10
3. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana.....	11
2.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi.....	11
2.2. ES fondu investīciju progress.....	12
2.2.1. Kopējais ES fondu investīciju progress un mērķu sasniegšana.....	12
2.2.2. Risku vadība.....	30
2.2.3. Konstatētie riski ES fondu ieviešanas uzraudzības procesā un rīcības plāns..	32
2.3. Lielo projektu īstenošana.....	34
2.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana.....	36
3. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana.....	36
4. Šveices programmas ieviešana.....	42
5. Neatbilstības ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētos projektos.....	45
5.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013. gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2014.gada 30.septembrim.....	46
5.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos un Šveices programmā.....	50
6. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai.....	50
6.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai.....	50
6.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai.....	52
7. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods.....	52
8. Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi:.....	56
Secinājumi un turpmākā rīcība.....	58

PIELIKUMI:

1. pielikums informatīvajam ziņojumam „2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu finanšu investīcijas prioritāšu līmenī līdz 2014.gada 30.septembrim”.
2. pielikums informatīvajam ziņojumam “2009.-2014.gada perioda EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma apguve 2015.gadā un indikatīvi līdz 2017.gadam (EUR)”.

Saīsinājumi

AI	-	ES fondu atbildīgā iestāde
ALTUM	-	Valsts akciju sabiedrība „Latvijas attīstības finanšu institūcija ALTUM”
CFLA	-	Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DP	-	Darbības programma
DPP	-	Darbības programmas papildinājums
EEZ	-	Eiropas Ekonomikas zona
EEZ/Norvēģijas finanšu instrumenti	-	2009. – 2014.gada perioda Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instruments un Norvēģijas finanšu instruments
EK	-	Eiropas Komisija
ERAF	-	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	-	Eiropas Savienība
ESF	-	Eiropas Sociālais fonds
ES fondi	-	2007. – 2013. g. plānošanas perioda 1.mērķa ¹ Eiropas Sociālais fonds, Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds
EM	-	Ekonomikas ministrija
FM	-	Finanšu ministrija
IKP	-	Iekšzemes kopprodukts
IUB	-	Iepirkumu uzraudzības birojs
IZM	-	Izglītības un zinātnes ministrija
KDG	-	Koalīcijas darba grupa
KF	-	Kohēzijas fonds
KM	-	Kultūras ministrija
JASPERS	-	Joint Assistance to Support Projects in European Regions (Kopējā palīdzība projektu sagatavošanai Eiropas reģionos)
LIAA	-	Valsts aģentūra „Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra”
LGA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Latvijas Garantiju aģentūra”
LM	-	Labklājības ministrija
MK	-	Ministru kabinets
MVK	-	Mazie un vidējie komersanti
NVO	-	Nevalstiskā organizācija
P&A	-	Pētniecība un attīstība
PPIV	-	Pārbaudes projektu īstenošanas vietās
RI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu revīzijas iestāde
SAM	-	Specifiskais atbalsta mērķis
SM	-	Satiksmes ministrija
SI	-	ES fondu sadarbības iestāde
SIA	-	Sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SIF	-	Sabiedrības integrācijas fonds
Šveices programma	-	Latvijas un Šveices sadarbības programma
TM	-	Tieslietu ministrija
TP	-	ES fondu tehniskā palīdzība
VARAM	-	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VI	-	ES fondu, EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices

¹ Ar EK regulu (EK) Nr. 1080/2006, kas stājas spēkā 2006.gada 1.augustā, tiek noteikti trīs mērķi fondu pasākumu īstenošanai. 1.mērķis ir konverģence, kas paredzēts vismazāk attīstīto dalībvalstu un reģionu konverģences paātrināšanai, uzlabojot pieauguma un nodarbinātības nosacījumus un tiek finansēs no ERAF, ESF un KF līdzekļiem. Latvija ir tiesīga saņemt finansējumu šī mērķa ietvaros.

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

		programmas vadošā iestāde
VID	-	Valsts ieņēmumu dienests
VIAA	-	Valsts Izglītības attīstības aģentūra
VIS	-	ES fondu vadības informācijas sistēmas
VKanc	-	Valsts kanceleja
VM	-	Veselības ministrija
VSS	-	Valsts sekretāru sanāksme
VVD	-	Valsts vides dienests

Kopsavilkums

2014.gada otrajā ceturksnī IKP pieaugums ir nedaudz palēninājies, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni veidojot 2,3%. 2014.gada otrajā ceturksnī visstraujāk augošā bija būvniecības nozare ar 15,8% gada pieaugumu.

Līdz 2014.gada 30.septembrim noslēgti 7,2 tūkst. līgumu par projektu īstenošanu 5,3 mljrd. *euro* apmērā, t.i. par 106,3% no pieejamā publiskā finansējuma (3,5% progress pret iepriekšējo ceturksni). Finansējuma saņēmējiem kopā ir izmaksāti 4,0 mljrd. *euro* jeb 80,7% no pieejamā publiskā finansējuma (4,6% progress pret iepriekšējo ceturksni). 2014.gada 3.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 73,7% apmērā no plānotā līdz 2014.gada 30.septembrim. Izpildīti mērķi ESF, ERAF un KF ietvaros attiecīgi 102,9%, 75,3% un 66,1%. Vienlaikus jāuzsver, ka ESF gadījumā, pateicoties ievērojamam papildus valsts budžeta virsstaistību apjomam, kopā jau veiktie maksājumi finansējuma saņēmējiem pārsniedz pieejamo ESF finansējumu.

Pārskata periodā veikti vairāki pasākumi, lai mazinātu Krievijas embargo ietekmi uz ES fondu uzņēmējdarbības projektiem - grozījumi MK noteikumos par darbības programmas "Uzņēmējdarbība un inovācijas" papildinājuma 2.3.1.1.1.apakšaktivitātes "Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketingss" sesto un turpmākajām kārtām", kas paredz pagarināt apakšaktivitātes īstenošanu līdz 2015.gada 31.decembrim, ietvert jaunu atbalstāmo darbību - individuālās vizītes pie sadarbības partneriem mērķa tirgos ārvalstīs, ko organizē LIAA vai biedrība, vai nodibinājums, kā arī palielināt ES fondu līdzfinansējuma atbalsta intensitāti no 50% uz 70% daļībai starptautiskajās izstādēs un konferencēs komersantiem, kuri darbojas pārtikas pārstrādes, transporta, un loģistikas nozarēs un citus nosacījumus. MK noteikumu grozījumi ir veikti arī 2.3.1.1.2.apakšaktivitātē "Ārējo tirgu apgūšana - nozaru starptautiskās konkurētspējas stiprināšana", kas paredz papildināt ar jaunām atbalstāmām darbībām (potenciālo ārējo noieta tirgus izpēti, sagatavošanās pasākumi ieiešanai jaunos ārējos tirgos), atļaut izmaksāt avansus 100% apmērā piegādātājiem un pakalpojumu sniedzējiem un citus nosacījumus.

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virsstaistībām ES fondu projektu īstenošanai (404,6 milj. *euro*) apmērā. Virsstaistību kompensēšana – lauztie līgumi un neatbilstības, kas sedz virsstaistību apjomu ir 55,7 milj. *euro*, savukārt atbilstoši AI un VI prognozēm, analizējot finansējuma tipus, un izvērtējot papildus nosacījumus, apjoms, kas kopumā varētu dzēst uzņemtās virsstaistības ir 121,5 milj. *euro*. Secināms, ka tomēr lielākā daļa virsstaistību paliks uz valsts budžeta rēķina, ir īpaši ESF un darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi", kur lielākā daļa projektu īstenošanu ir valsts budžeta iestādes.

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē. 2014.gada 11.jūlijā stājās spēkā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums, 2014.gada 5.septembrī oficiālai apstiprināšanai EK iesniegta precizētā DP "Izaugsme un nodarbinātība", kā arī turpinās darbs pie ātrāk uzsākamo specifisko atbalsta mērķu nosacījumu izstrādes. Pārskata periodā ir notikušas četras apakškomiteju sēdes par energoefektivitātes un enerģētikas jautājumiem, transporta un izglītības jautājumiem, kā arī nodarbinātības un darbaspēka mobilitātes jautājumiem. Diskusiju rezultātā ar partneriem

tika panākta vienošanās par vairāku jaunā perioda specifisko atbalsta mērķu projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju tālāku virzību 2014.gada 13.novembra 2014-2020.gada plānošanas perioda Uzraudzības komitejā, lai nodrošinātu to ātrāku uzsākšanu.

Turpinās darbs pie 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem. Pamatojoties uz Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likumā ietvertu deleģējumu izstrādāts un:

- 2014.gada 15.augustā nosūtīts saskaņošanai ministrijām un sabiedriskajām organizācijām MK noteikumu projekts “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina šo fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā”;
- 2014.gada 11.septembrī VSS izsludināts MK noteikumu projekts “Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadībā”;
- 2014.gada 25.septembrī VSS izsludināts MK noteikumu projekts “Kārtība, kādā veic Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaudes 2014.-2020.gada plānošanas periodā”;
- 2014.gada 1.oktobrī nosūtīts saskaņošanai ministrijām un sabiedriskajām organizācijām MK noteikumu projekts “Kārtība, kādā valsts budžetā plāno līdzekļus Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un veic maksājumus 2014.-2020.gada plānošanas periodā”.

EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu un Šveices programmas ieviešana

Pārskata periodā noslēdzās 4 projektu atklātie konkursi - viens no 2 konkursiem IZM programmā “*Pētniecības un Stipendiju*”, abi konkursi VARAM programmā “*Nacionālā klimata politika*”, viens no 3 konkursiem EM programmā „*Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā*”. Savukārt SIF programmā “*NVO fonds*” jau pirmo 4 projektu īstenošana ir noslēgusies. Tā kā iepriekšējā pārskata periodā tika noslēgti atlikušie 4 iepriekš noteikto projektu līgumi, šajā pārskata periodā līdz ar pārējiem 12 iepriekš noteiktajiem projektiem ir uzsākusies to īstenošana.

Šveices programmā turpinās 8 projektu īstenošana, savukārt 4 projektu īstenošana jau ir noslēgusies. 30.septembrī notika Šveices programmas ikgadējā Baltijas valstu sanāksme, kurā Šveices pārstāvji augtu novērtēja līdz šim sasniegto un pauda apmierinātību ar Latvijas puses iestāžu darbu. Investīciju apguves ziņā Latvija nemainīgi ir līderu vidū starp 12 saņēmējvalstīm Šveices programmas līdzekļu apgūšanā.

Ziņojumā iekļautie protokollēmuma punkti paredz

- 1) Apstiprināt maksājumu mērķus 2015.gadā 2007. – 2013.gada plānošanas perioda ES fondu ietvaros, t.sk. attiecībā uz finanšu instrumentu atbalstu, kā arī EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ietvaros;
- 2) FM, VARAM un SM piedalīties EK organizētajā uzklauššanas sanāksmē par 2004.-2006.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības Kohēzijas fonda projekta konstatējumiem un ierosinātajām finanšu korekcijām un atbilstoši kompetencei aizstāvēt Latvijas viedokli un intereses;

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

- 3) EM uzdot sniegt ziņojumu Ministru kabinetā ar problēmām, priekšlikumiem un detāliem pasākumiem, lai tiktu nodrošināta finansējuma apguve finanšu instrumentos, iekļaujot arī skaidrojumu par efektīvu procentu ieņēmumu no brīvo līdzekļu ieguldīšanas un ieņēmumu no izsniegto aizdevumu % maksājumiem un aizdevuma atmaksu izlietošanu, un mācības uz 2014. – 2020.gadu plānošanas periodu;
- 4) Ņemot vērā virssiastību prognozēto negatīvo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu un fiskālo telpu, īpaši 2015.gadā, turpmāk aizliegt virssiastību izmantošanu, ja tam ir negatīva ietekme uz budžetu;
- 5) Pieņemt zināšanai, ka apakšaktivitātē "Ģimenes ārstu tīkla attīstība" neatbilstoši veiktie izdevumi par svaru iegādi nav deklarējami Eiropas Komisijai un nav atgūstami no finansējuma saņēmējiem;
- 6) Apstiprināt ERAF projekta DP/3.4.1.4.0/12/IPIA/VARAM/001 „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta” nacionālā līdzfinansējuma daļas pārdali 673 154 *euro* apmērā Šveices programmas projekta “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā” otrās kārtas turpināšanai.

1. ES fondu finansējuma ietekme uz Latvijas tautsaimniecības attīstību²

Ņemot vērā statistikas publicēšanas periodiskumu, šī ziņojuma ietvaros tiek sniegts apskats par makroekonomikās situācijas attīstību 2014.gada 2.ceturksnī. Informācija par tautsaimniecības attīstību 2014.gada 3.ceturksnī kopumā tiks sniegta nākamajā ziņojumā par pārskata periodu līdz 2014.gada 31.decembrim.

Saskaņā ar CSP datiem Latvijas IKP 2013.gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija palielinājies par 4,2%, uzrādot straujāko kāpumu starp ES valstīm. 2014.gadā IKP pieaugums ir nedaudz palēninājies, un otrajā ceturksnī salīdzinājumā ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni veidoja 2,3%. Pozitīvu ietekmi uz IKP dinamiku atstāj arī ES fondu (plašākā izpratnē)³ investīcijas, kas, saskaņā ar FM izstrādāto attīstības scenāriju, palielina 2014.gada IKP izaugsmi vidēji par vienu procentpunktu. No izlietojuma puses lielāko pozitīvo devumu izaugsmē 2014.gada otrajā ceturksnī deva privātais patēriņš, kas palielinājās par 2,3%, tādējādi atspoguļojot uzlabojumus darba tirgū un algu pieaugumu. Tomēr privātā patēriņa pieaugums bijis nedaudz lēnāks nekā iepriekšējos ceturkšņos un kopumā privātais patēriņš joprojām par 7,2% atpaliek no pirmskrīzes augstākā līmeņa 2007.gadā. Privātā patēriņa straujāku atjaunošanos ierobežo joprojām augstais bezdarba līmenis un liels mājāsaimniecību parādu slogs, kā arī ģeopolitiskā nestabilitāte. Prognozējams, ka 2014.gadā ES fondu investīcijas pozitīvi ietekmēs arī privāto patēriņu izaugsmi, palielinot pieauguma tempu par 0,9 procentpunktiem.

Neskatoties uz ekonomikas atlabšanu, investīcijas paliek salīdzinoši zemā līmenī, 2013.gadā investīciju apjoms samazinājās par 5,2%, vēl joprojām par 35% atpaliekot no pirmskrīzes laika augstākā līmeņa 2007.gadā. 2014.gadā investīciju pieaugums ir atjaunojies un bruto

² Šajā Ziņojumā ES fondu ietekmes analīze balstās uz SIA „Projektu un kvalitātes vadība” pētījuma par izspiešanas efektu un publiskā kapitāla elastību Latvijā ES fondu ietekmes izvērtēšanas metodoloģijas attīstībai (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1104>) rezultātiem. ES fondu ietekme uz makroekonomiskajiem rādītājiem sniegta balstoties uz 2010.gada salīdzināmajām cenām.

³ Saskaņā ar Latvijas Modeļa metodoloģiju novērtēta ESF, ERAF, KF/ISPA, ES pirmsiestāšanās finanšu instrumentu Phare un SAPARD, INTERREG, ES Kohēzijas politikas 3.mērķa „Eiropas teritoriālā sadarbība” programmas (ERAF), EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu, kā arī Latvijas un Šveices sadarbības programmas ietekme.

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

pamatkapitāla veidošana otrajā ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, ir palielinājusies par 1,8%. Arī turpmāk kopējo investīciju dinamiku ietekmēs komercbanku piesardzīgā kreditēšanas politika un uzņēmēju nogaidošais noskaņojums attiecībā uz nākotnes perspektīvām, kā arī lielā nenoteiktība ārējā vidē saistībā ar eirozonas nākotnes perspektīvām un būtiski pieaugušajiem ģeopolitiskajiem riskiem austrumu reģionā. Lai nodrošinātu stabilu izaugsmi, investīciju loma kļūs arvien svarīgāka. Vēl jo vairāk to apstiprina rūpniecības apakšnozarēs vērojamas augstās jaudu noslodzes, kas liecina par nepieciešamību investēt.

Ārējās vides pasliktināšanās ietekmē preču un pakalpojumu eksporta pieauguma temps otrajā ceturksnī palēninājās līdz 1,7%. Ja gada sākumā eksporta dinamiku joprojām ietekmēja problēmas metāla nozarē, tad šobrīd to arvien vairāk sāk ietekmēt situācija reģionā un eksports uz Krieviju, kura apjomi sāka samazināties vēl pirms Krievijas noteiktajām sankcijām. Novērtēts, ka ES fondu ietekme uz preču un pakalpojumu eksporta pieauguma 2014. gadā būs aptuveni 0,7 procentpunkti. Preču un pakalpojumu imports 2014.gada otrajā ceturksnī palielinājās par 2,3%. Jāatzīmē, ka prognozējamā ES fondu ietekme uz privāto patēriņu un pieprasījumu pēc ārvalstu investīciju precēm (izejvielas, būvmateriāli utt.) 2014. gadā samazināsies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, sekmējot importa pieauguma tempu tikai par 0,5 procentpunktiem.

2014.gada otrajā ceturksnī visstraujāk augošā bija būvniecības nozare ar 15,8% gada pieaugumu, un starp straujāk augošajām bija arī mākslas un izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozares.

Līdz ar ekonomikas izaugsmi turpina uzlaboties situācija darba tirgū. Pēc CSP veiktā darbaspēka apsekojuma rezultātiem 2013.gadā nodarbināto skaits 15-74 gadu vecumā sasniedza 893,9 tūkstošus, kas bija par 2,1% jeb 18,3 tūkstošiem vairāk nekā 2012.gadā un ES fondu projektu īstenošanas ietekme pieaugumā ir 0,4%. 2014.gadā nodarbināto skaita pieaugums kļuvis lēnāks un otrajā ceturksnī, salīdzinot ar iepriekšējā gada attiecīgo ceturksni, nodarbināto skaits palielinājies vairs tikai par 0,1 tūkstoti. Prognozējamā ES fondu investīciju ietekme uz nodarbinātību šogad ir 0,3 procentpunkti. Darba meklētāju īpatsvars 2014.gada otrajā ceturksnī samazinājās līdz 10,7% un bija par 0,7 procentpunktiem zemāks nekā pirms gada. Sagaidāms, ka vidējā termiņā nodarbinātības pieaugums pakāpeniski samazināsies, un izaugsme galvenokārt balstīsies uz produktivitātes pieaugumu. Neskatoties uz faktu, ka ES fondu ietekme uz nodarbināto skaita pieaugumu ir neliela, pieņemams, ka ES fondu investīcijas ir būtiski stimulējušas cilvēkkapitāla attīstību.

Lai gan ekonomikā saglabājās augsti izaugsmes tempi, patēriņa cenas vidēji 2013.gadā saglabājās iepriekšējā gada līmenī, un 2014. gadā vērojams tikai niecīgs inflācijas pieaugums, kad jūnijā patēriņa cenas bija par 0,7% augstākas nekā attiecīgajā mēnesī pirms gada. Zemo inflācijas līmeni turpina noteikt ārējie procesi jeb tā sauktā importētā inflācija, pirmkārt energoresursu cenu kritums. Tajā pašā zemā līmenī saglabājās arī pamatinflācija jeb tā patēriņa groza daļa, kuru nosaka iekšējās norises. Viegļu inflāciju paaugstinošu efektu rada ES fondi – prognozējams, ka bez Kohēzijas politikas investīcijām 2014.gadā inflācija būtu par 0,3 procentpunktiem zemāka.

2. 2004.-2006.gada plānošanas perioda KF projektu slēgšana

2004.-2006.gada plānošanas perioda KF slēgšanas ietvaros līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām no 45 KF projektiem EK ir akceptējusi noslēgumus 42 projektiem, veicot Latvijai kopā maksājumus 668,2 milj. *euro* apmērā, tai skaitā arī noslēguma maksājumus. Slēgšanas procesā joprojām vēl palikuši 3 KF projekti (2 vides sektorā, 1 tehniskās palīdzības projekts), par kuriem no EK saņemti projektu slēgšanas aprēķini, ierosinot finanšu korekcijas kopā 4 515 443 *euro* (vides sektora projektos 3 449 943,30 *euro* un 1 065 499,9 *euro* tehniskās palīdzības projektā). Ņemot vērā, ka Latvijas atbildīgās iestādes nepiekrīt EK apsvērumiem un ierosinātajām finanšu korekcijām, tādēļ 2015.gada 19.februārī Briselē ir paredzēta uzklaušanās sanāksme starp Latvijas iestādēm un EK⁴ par šādiem gadījumiem:

- 1) projektā “Ūdenssaimniecības attīstība Liepājā, II kārtā” (finansējuma saņēmējs SIA "Liepājas ūdens") EK ir ierosinājusi piemērot finanšu korekciju 3 182 436,6 *euro* par piecos iepirkumu līgumos veiktiem iepirkumu regulējošām normām neatbilstošiem grozījumiem, samazinot līguma vērtību un apjomu, kas uzskatāms par vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpumu, kā arī par papildus darbu akceptēšanu bez neparedzamības apstākļiem

Latvijas iestādes nevar piekrist EK apsvērumiem, jo uzskata, ka veiktie grozījumi iepirkumu līgumos ir veikti pamatoti. Iepirkumu nolikumos jau sākotnēji bija paredzēta iespēja noslēgt līgumu pilnā apjomā vai samazināt līguma vērtību un darbu apjomu par noteiktu procentu daļu, attiecīgi pretendenti par to bija informēti. Attiecībā uz konkrētajiem papildu darbiem, tos sākotnēji nebija iespējams noteikt precīzi, to faktiskais apjoms tika aprēķināts līguma izpildes laikā, līdz ar to tie uzskatāmi par neparedzamiem darbiem.

- 2) projekta “Bīstamo atkritumu apsaimniekošanas sistēmas izveide Latvijā, I kārtā” (finansējuma saņēmējs Valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”) ietvaros EK ierosina piemērot finanšu korekciju 267 506,6 *euro* par veiktajiem papildu darbiem viena līguma ietvaros. Latvijas iestādes nevar piekrist EK apsvērumiem, jo katrs gadījums, nepieciešamība un pamatotība tika vērtēta atsevišķi, kā arī par šiem papildu darbiem IUB ir sniedzis pozitīvu atzinumu piemērot sarunu procedūru bez paziņojuma publicēšanas saskaņā ar Publiskā iepirkuma likuma nosacījumiem.
- 3) projektam “Tehniskā palīdzība Kohēzijas fonda vadošajai iestādei Latvijā” EK ierosina piemērot 100% finanšu korekciju jeb 1 065 499,9 *euro* par noslēgto līgumu⁵ par AS “Latvijas dzelzceļš” īstenotā projekta “Vilcienu kustības vadības sistēmas modernizācija” darbu uzraudzības turpināšanu līdz visu darbu pilnīgai pabeigšanai. Izvērtējot projekta situāciju, SM kā pasūtītājs ierosināja papildus uzraudzības darbiem piemērot sarunu procedūru bez paziņojuma publicēšanas atbilstoši Publiskā iepirkuma likuma 63.panta pirmās daļas 2.punktam⁶, par ko IUB sniedza pozitīvu atzinumu, balstoties uz SM sniegtajiem argumentiem par konkrētā uzņēmēja ekskluzivitāti un neaizvietojamību,

⁴ Saskaņā ar 1994.gada 16.maija Padomes Regulas (EK) Nr.1164/1994 par Kohēzijas izveidi II pielikuma H panta pirmā punkta 2.daļu

⁵ 04.06.2010. noslēgts četrpusējais līgums starp Satiksmes ministriju kā Pasūtītāju, AS “SYSTRA” kā Izpildītāju, Finanšu ministriju kā finansētāju un VAS “Latvijas dzelzceļš” kā projekta ieviešēju

⁶ Punkts paredz, ka tehnisku vai māksliniecisku iemeslu dēļ vai tādu iemeslu dēļ, kuri saistīti ar izņēmuma tiesību aizsardzību, līgumu var noslēgt tikai ar konkrētu piegādātāju

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

ņemot vērā konkrētā projekta specifiku, unikalitāti un sarežģītību. Šis līgums nav uzskatāms par AS “Latvijas dzelzceļš” īstenotā projekta “Vilcienu kustības vadības sistēmas modernizācija” uzraudzības līguma grozījumiem, bet gan jauns iepirkums par inženiera pienākumu izpildi vilcienu kustības vadības sistēmas modernizācijas 1.posma būvdarbu līgumam. EK skatījumā, šajā gadījumā bija nepieciešams rīkot jaunu iepirkuma atlasi.

Latvijas iestādes nevar piekrist EK apsvērumiem, jo uzskata, ka konkrētajā situācijā bija iestājušies pamatoti apstākļi jauna līguma noslēgšanai ar izpildītāju, piemērojot sarunu procedūru bez paziņojuma publicēšanas.

Plānotajā sanāksmē, uzklusot visus argumentus, puses mēģinās panākt abpusēju vienošanos par konstatējumiem un secinājumiem. Lai argumentēti aizstāvētu Latvijas viedokli ar mērķi atspēkot EK uzskatu un iespēju robežās maksimāli samazinātu piemērotās finanšu korekcijas apmēru, paredzēts, ka plānotajā uzklusēšanas sanāksmē piedalīsies pārstāvji no FM, VARAM, SM un AS “Latvijas dzelzceļš”, nepieciešamības gadījumā Latvijas pozīcijas pamatotības stiprināšanai atbildīgajām iestādēm piesaistot atbilstošus ārējos ekspertus.

3. 2007. -2013.gada plānošanas perioda ES fondu ieviešana

Lai nodrošinātu EK prasību ievērošanu, Latvija līdz 2014.gada 30.jūnijam ir iesniegusi EK gada ziņojumus par ES fondu 2007. – 2013.gada plānošanas perioda DP ieviešanu 2013.gadā. Ziņojums par DP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” no EK puses apstiprināts 2014.gada 28.jūlijā, savukārt ziņojumi par DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” un par DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” apstiprināti 2014.gada 25.augustā. Gada ziņojumos tika sniegta detalizēta informācija par ES fondu ieviešanas gaitu 2013.gadā, sasniegtajiem finanšu un fiziskajiem rezultātiem, paveikto ES fondu ieviešanas un uzraudzības sistēmas pilnveidošanā, kā arī vispārēja informācija par sociāli ekonomiskajām tendencēm, horizontālo prioritāšu ieviešanu, veiktajiem auditiem un dažāda veida pārbaudēm, informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un citiem jautājumiem. Ziņojumi ir pieejami ES fondu interneta vietnē⁷.

2.1. Darbības programmu un darbības programmu papildinājumu grozījumi

Lai nodrošinātu efektīvu un operatīvu ES fondu ieviešanu, kā arī lai reaģētu uz pārmaiņām sociāli ekonomiskajā situācijā valstī un nozaru politikās, pārskata periodā AI un VI ir veikušas vairākus nepieciešamos DPP grozījumus. Plānošanas dokumenti ir pieejami ES fondu interneta vietnē⁸.

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” papildinājumā 2014.gada 3.ceturksnī tika veikti grozījumi:

- 1) paredzot, ka no 2015.gada 1.janvāra apakšaktivitātes “Atbalstītās nodarbinātības pasākumi mērķgrupu bezdarbniekiem” un “Kompleksi atbalsta pasākumi iedzīvotāju integrēšanai sabiedrībā un darba tirgū” mērķa grupa ir bezdarbnieki, kas

⁷ ES fondu interneta vietnes sadaļā „Vadošās iestādes gadskārtējie ziņojumi par ES fondu apguvi”: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=913>

⁸ ES fondu interneta vietnē pieejami Latvijas plānošanas dokumenti: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=470> FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

atbilst jaunajā regulējumā⁹ noteiktajiem nelabvēlīgākā un īpaši nelabvēlīgākā situācijā esošo darba ņēmēja kritērijiem;

- 2) aktualizējot regulējumu saistībā ar valsts atbalsta sniegšanu apakšaktivitātes "Atbalstītās nodarbinātības pasākumi mērķgrupu bezdarbniekiem" ietvaros, ņemot vērā, ka ar 2014.gada 1.janvāri un 2014.gada 1.jūliju spēkā ir jauns *de minimis* atbalsta regulējums¹⁰.

Izpildot MK 2014.gada 17.jūnija protokola Nr.33 60.§ trešajā punktā doto uzdevumu IZM līdz 2014.gada 1.jūlijam noteiktā kārtībā iesniegt MK grozījumus **DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” papildinājumā**, MK rīkojuma projekts tika izskatīts MK 2014.gada 15.jūlija sēdē, tādējādi nodrošinot plānošanas dokumentu atbilstību MK noteikumiem par aktivitāšu/apakšaktivitāšu īstenošanu, t.sk. paredzot ERAF finansējuma pārdali 12,09 milj. *euro* apmērā no apakšaktivitātes „Zinātniskās infrastruktūras attīstība” uz aktivitāti „Augstas pievienotās vērtības investīcijas” (2014.gada 30.jūnijā tika veikti grozījumi MK noteikumos par augstākminēto aktivitāšu īstenošanu) un papildinot ar IZM ierosinātajiem grozījumiem (neapgūto finanšu līdzekļu atlikumu no aktivitātes “Atbalsts zinātnei un pētniecībai” otrās un trešās projektu iesniegumu atlasē kārtas 8 551 369 *euro* apmērā IZM novirzīja 1 000 000 *euro* aktivitātes „Atbalsts starptautiskās sadarbības projektiem zinātnē un tehnoloģijās” projektu īstenošanai un 7 551 369 *euro* jaunai apakšaktivitātei „Zinātnisko institūciju institucionālās kapacitātes attīstība”),

DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājumā tika veikti grozījumi, kas paredz precizējumus finansēšanas plānā pasākumam "Mājokļu energoefektivitāte", palielinot pieejamo ERAF finansējumu par 9 960 102,0 *euro* un privāto finansējumu par 7 212 488,0 *euro*.

Plašāka informācija par pārskata periodā izsludinātajām, kā arī turpmāk plānotajām atlasēm pieejama ES fondu tīmekļa vietnē¹¹.

2.2. ES fondu investīciju progress

2.2.1. Kopējais ES fondu investīciju progress un mērķu sasniegšana

Investīciju progress:

Kopā no ES fondu projektu īstenošanai pieejamiem 5,0 mljrd. *euro* publiskā finansējuma, kas ietver gan ES fondu finansējumu, gan arī valsts budžeta un pašvaldību budžeta

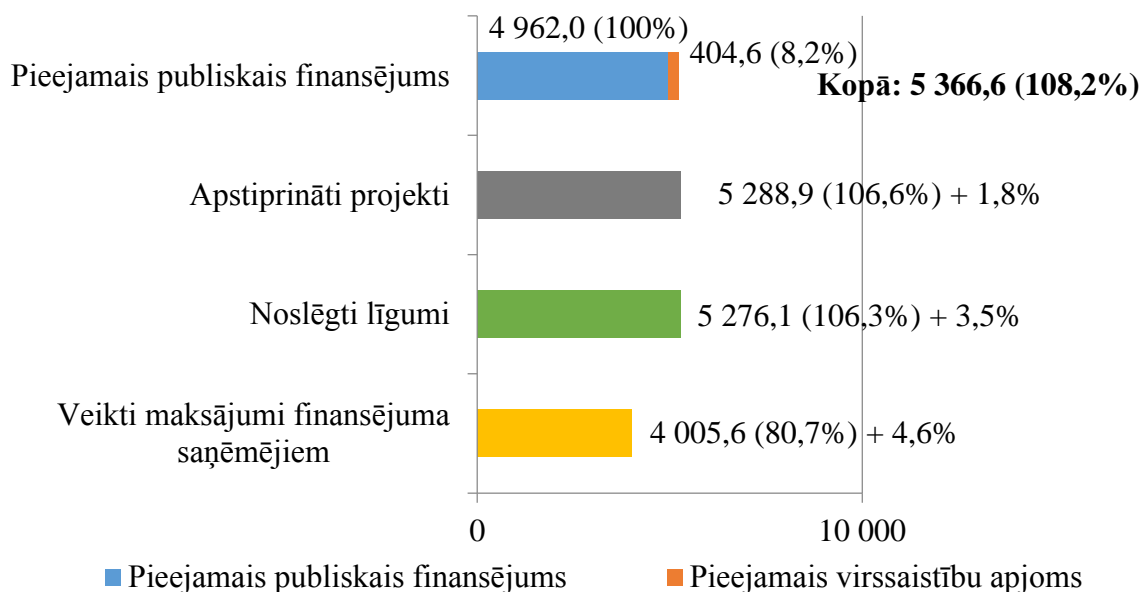
⁹ Komisijas 2014.gada 17.jūnija Regulas (ES) Nr. 651/2014, ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu.

¹⁰ Komisijas 2013.gada 18.decembra Regulā (ES) Nr.1407/2013 par Līguma par Eiropas savienības darbību 107. un 108.panta piemērošanu *de minimis* atbalstam, Komisijas 2014. gada 27.jūnija Regulā (EK) Nr. 717/2014 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108. panta piemērošanu *de minimis* atbalstam zvejniecības un akvakultūras nozarē attiecībā uz zivsaimniecības uzņēmumiem, kas darbojas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 11.decembra Regulu (ES) Nr. 1379/2013 par zvejas un akvakultūras produktu tirgu kopīgo organizāciju un ar ko groza Padomes regulas (EK) Nr.1184/2006 un (EK) Nr.1224/2009 un atceļ Padomes Regulu (EK) Nr.104/2000, un Komisijas 2013.gada 18.decembra Regulā (ES) Nr.1408/2013 par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. un 108.panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības nozarē

¹¹ <http://www.esfondi.lv/page.php?id=939>

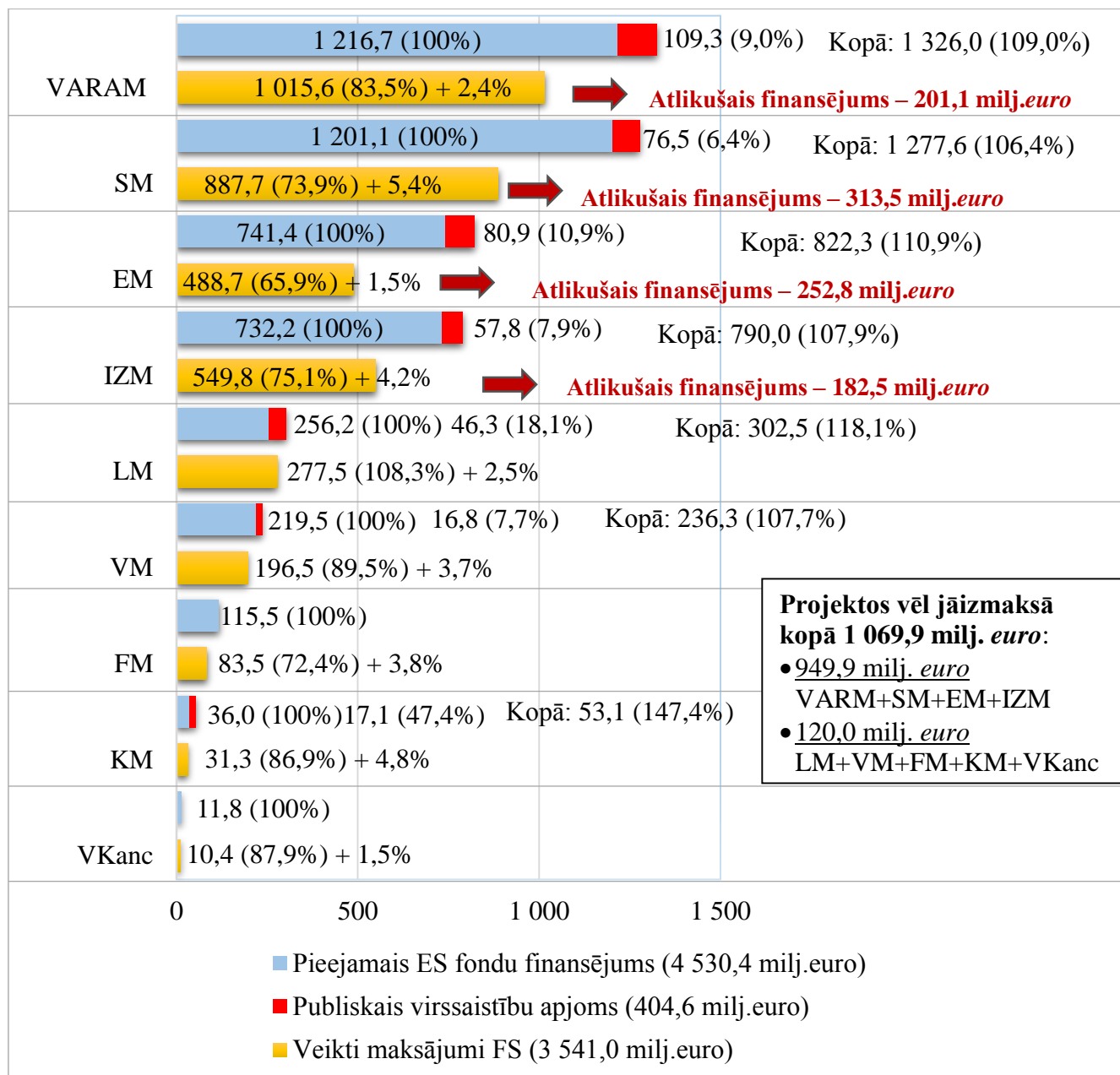
līdzfinansējumu (neskaitot piešķirtā valsts budžeta virssaistību finansējumu 404,6 milj. *euro*), ir noslēgti 7 187 līgumi par projektu īstenošanu 5,3 mljrd. apmērā, t.i., 106,3%. Savukārt finansējuma saņēmējiem ir izmaksāti 4,0 mljrd. *euro* jeb 80,7%, to parāda arī zemāk esošais grafiks. Līgumi tiek slēgti jau par virssaistību finansējumu, kā rezultātā ietekme uz budžetu 2015./2016.gadā, sīkāk skatīt sadaļā budžeta izpilde.

Grafiks Nr.1 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 30.septembrim; Publiskais finansējums, milj. *euro* (% no pieejamā publiskā finansējuma); progress pret datiem līdz 2014.gada 30.jūnijam, %.”

Lai gan katru ceturksni vērojams būtisks progress veiktajos maksājumos, vislielākais maksājumu apjoms jāveic SM, EM, VARAM un IZM, to parāda arī zemāk esošais grafiks. Kopumā finansējuma saņēmējiem veikti maksājumi 3541,0 milj. *euro*, kas ir 78,2% no pieejamā ES fondu finansējuma.

Grafiks Nr.2 „ES fondu finanšu investīcijas līdz 2014.gada 30.septembrim; ES fondu finansējums, milj. euro (% no pieejamā ES fondu finansējuma); progress pret datiem līdz 2014.gada 30.jūnijam, %.”

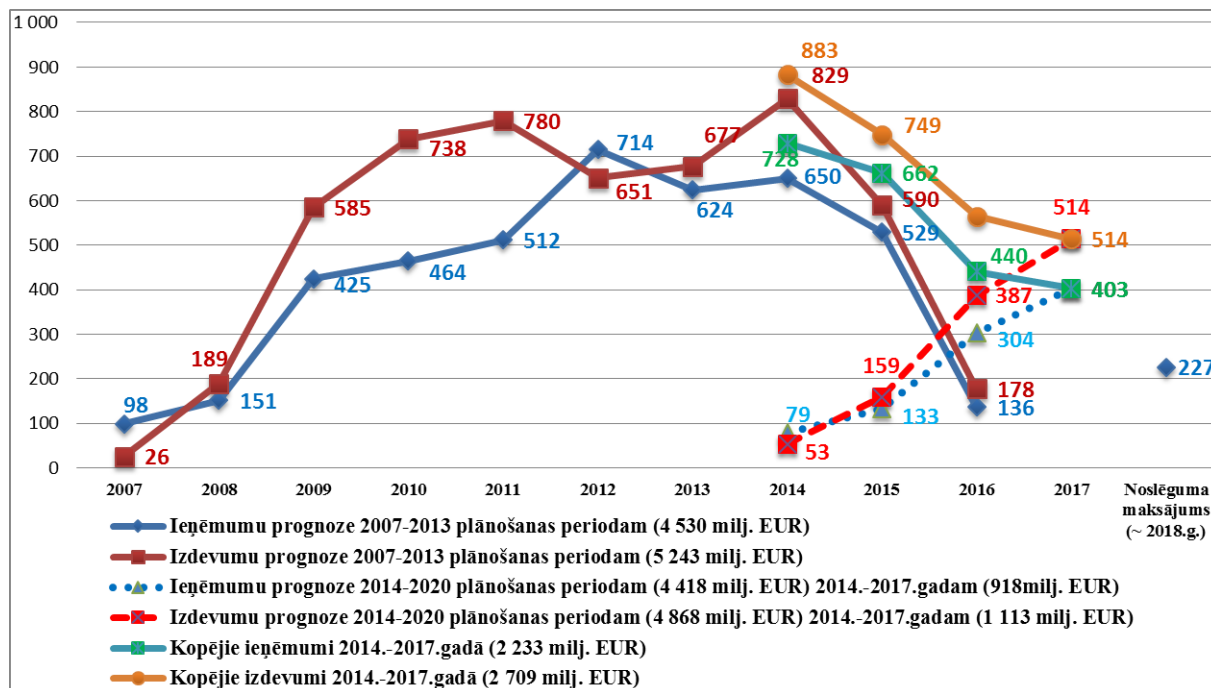

Vislielākais ceturkšņa maksājumu progress ir SM un KM administrētājās aktivitātēs (attiecīgi 5,4% un 4,8%). Kā nākamās institūcijas ar labāko progresu ir IZM un FM (attiecīgi 4,2% un 3,8%). Savukārt, ja aplūkojam absolūtos skaitļos, tad vislielākais progress vērojams SM – 64,7 milj. euro, VARAM – 29,6 milj. euro, kā arī IZM – 22,4 milj. euro. Attiecībā uz maksājumu mērķu izpildi, skatīt pie apakšsadaļas maksājumu mērķu sasniegšana.

AI prognoze par 2014.gadam nepieciešamo budžetu liecina, ka 2014.gada 4.ceturksnī apgūstams ievērojams (aptuveni 80% no līdz 2014.gada 30.septembrim apgūtā) budžeta

apmērs, kas nozīmē, ka daļa finansējuma naudas plūsmā var arī pārceļties uz 2015. un 2016. gadu. Skatīt zemāk esošajā grafikā.

Grafiks Nr.3 „Finanšu plūsma 2007.-2013. un 2014.-2020.gada plānošanas periodos, milj. euro”

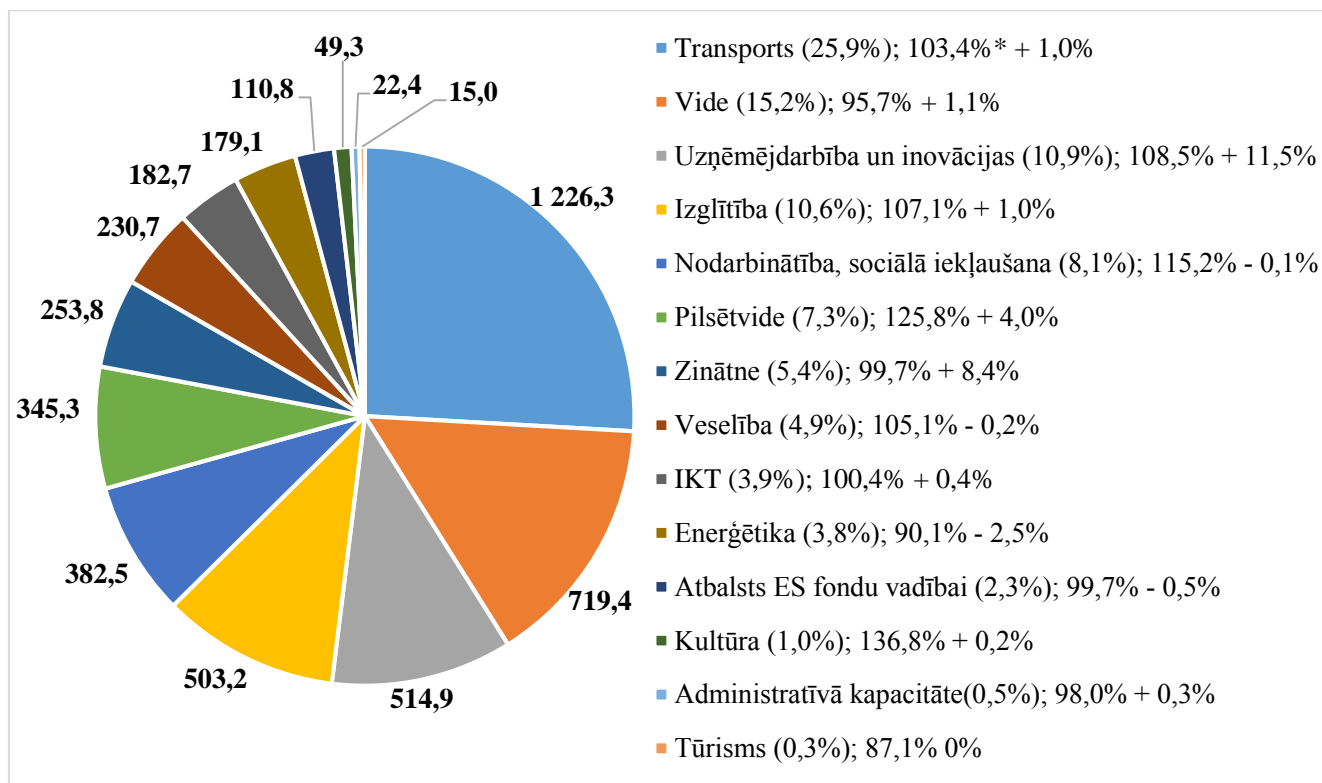

Prognozē par 2014.-2020.gada plānošanas perioda izdevumiem, no kā izriet arī ieņēmumi, prognozes ir šobrīd indikatīvas, jo tiek strādāts pie konkrētiem SAM nosacījumiem un optimālas prognozes būs iespējams veidot pēc DP “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājuma izstrādes.

Noslēgto līgumu progress:

Kopumā noslēgto līgumu apjoms ir 4 735,4 milj. euro jeb 104,5% no pieejamā ES fondu finansējuma. Tas nozīmē, ka līgumi tiek slēgti jau par piešķirto virsraistību apjomu.

Grafiks Nr.4 „Informācija par noslēgtajiem līgumiem nozarēs līdz 2014.gada 30.septembrim; ES fondu finansējums, milj. euro (% no kopējā noslēgto līgumu apjoma), progress pret datiem līdz 2014.gada 30.jūnijam, %”

* - noslēgtie līgumi % pret pieejamo ES fondu finansējumu nozarē

Uzņēmējdarbības un inovāciju jomā 2014.gada 22.aprīlī noslēdzās projektu iesniegšana aktivitātes „Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 4.kārta, kā arī 2014.gada 30.aprīlī noslēdzās projektu iesniegšana apakšaktivitātē “Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu izveidei vai rekonstrukcijai” 2.kārta. Šobrīd lielākā daļa līgumu ir noslēgti, līdz ar to 3.ceturksnī vērojams būtisks progress noslēgtajos līgumos šajā jomā (11,5%).

Zinātnes jomā 3.ceturksnī pieliecinājies noslēgto līgumu kopējais apjoms, kas skaidrojams ar to, ka aktivitātes “Atbalsts zinātnei un pētniecībai” trešās atlases kārtas ietvaros tika pabeigta iesniegto projektu iesniegumu vērtēšana un tika parakstītas vienošanās ar projektu iesniedzējiem par 41 projekta īstenošanu. Pārskata periodā trešās atlases kārtas ietvaros tika noslēgti līgumi par kopējo summu 11,8 milj. euro.

Savukārt apakšaktivitātes “Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” projekta “Informācijas tehnoloģiju infrastruktūras un informācijas sistēmu uzlabošana zinātniskajai darbībai” ietvaros tika noslēgti 4 iepirkuma līgumi par kopējo summu 7,9 milj. euro, un vēl divās iepirkumu procedūrās tiek veikta līgumu parakstīšanas procedūra.

Nodarbinātības un sociālo pakalpojumu jomā regress noslēgtajiem līgumiem skaidrojams ar apakšaktivitātē “Infrastruktūras pilnveidošana sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai personām ar garīga rakstura traucējumiem” un aktivitātē “Pirmskolas izglītības

iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālās un reģionālās attīstības centros” precizēto finansējuma apjomu, ņemot vērā konstatētās neatbilstības.

Enerģētikas jomā apakšaktivitātē "Pasākumi centralizētās siltumapgādes sistēmu efektivitātes paaugstināšanai" kopš 2014.gada sākuma pārtraukti deviņi projekti. Ņemot vērā negatīvo tendenci, lai nodrošinātu pilnīgu KF finansējuma apguvi, apakšaktivitātē izsludināta sestā projektu iesniegumu atlases kārtā. Projektu iesniegšana notiek no 2014.gada 15.septembra līdz 2014. gada 14.novembrim. Projektu atlases kārtai novirzītais pieejamais finansējuma apjoms ir iepriekšējo atlases kārtu ietaupījumi, kā arī pārtraukto projektu un neatbilstību rezultātā atbrīvojamais finansējums.

Atbalsts ES fondu vadībai 3.ceturksnī samazinājies noslēgto līgumu apjoms, kas skaidrojams ar to, ka TP projektos veikti projekta grozījumi un samazinātas projektu kopējās attiecināmās summas, ņemot vērā aktuālo projektu ieviešanas statusu un plānoto nepieciešamo finansējumu līdz projekta ieviešanas beigām.

Veselības jomā DP "Infrastruktūra un pakalpojumi" ietvaros noslēgto līgumu rādītāja regress skaidrojams ar to, ka apakšaktivitātes "Ģimenes ārstu tīkla attīstība" un "Stacionārās veselības aprūpes attīstība" projektos ir veikti grozījumi, precizējot finansējuma apmēru, ņemot vērā konstatētās neatbilstības.

Projekta "Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves projekts, 1.kārta" ietvaros organizētā iepirkuma „Olaines bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas darbu projekta izstrāde un sanācija” norises laikā IUB tika iesniegti divi iesniegumi par iepirkuma procedūras rezultātu apstrīdēšanu, kurus IUB 2014.gada 25.jūlijā un 19.septembrī atzina par pamatotiem un pieņēma lēmumu aizliegt finansējuma saņēmējam VVD slēgt iepirkuma līgumu. Ņemot vērā projekta īstenošanai nepieciešamo laiku un ar projekta īstenošanu saistītos riskus, JASPERS rekomendēja neturpināt projekta īstenošanu 2007.-2013.plānošanas perioda ietvaros. VVD iepirkuma komisija 2014.gada 9.oktobra sēdē, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 38.panta otro daļu, pieņēma lēmumu pārtraukt 2014.gada 3.martā uzsākto iepirkuma procedūru „Olaines bīstamo atkritumu izgāztuve” sanācijas darbu projekta izstrāde un sanācija” un 2014.gada 17.martā uzsākto iepirkuma procedūru „Vēsturiski piesārņotās vietas „Olaines bīstamo atkritumu izgāztuve” sanācijas darbu inženiertehniskā uzraudzība”. 2014.gada 15.oktobrī VVD informēja VARAM par vienošanās par projekta īstenošanu izbeigšanu. „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta” projektam plānotās kopējās izmaksas ir 8 380 426,3 *euro*, no tām: ERAF finansējums 70%: 5 866 298,2 *euro*, valsts budžeta finansējums 30%: 2 514 127,8 *euro*.

IKT jomā nākamajos pārskata periodos iespējams noslēgto līgumu apjoma samazinājums, ņemot vērā jautājumu, kas izskatīts MK sēdē 2014.gada 7.oktobrī saistībā ar informatīvo ziņojumu "Par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" apakšaktivitātes "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" projektu "Portāla www.skolas.lv attīstība (2.kārta) un "Valsts izglītības informācijas sistēmas (2.kārta)" īstenošanu un risku novēršanu". IZM sniegtā informācija liecina, ka IZM paredz projekta "Portāla www.skolas.lv attīstība (2.kārta)" pārtraukšanu, nesaskatot lietderību un papildus izmaksu pamatotību esošajā situācijā. Attiecīgi tad mērķu sasniegšana būtībā nav iespējama, ERAF projekta ietvaros radot neatbilstoši veikto izdevumu summa 3,55 milj. *euro*, par ko

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

jāsamazina kopējās aktivitātei attiecināmās izmaksas. Kopumā visi projekta ietvaros veiktie izdevumi, t.sk. neattiecināmās izmaksas, uzskatāmas kā nelietderīgi izmantoti valsts budžeta līdzekļi, ja IZM nerod minētajām investīcijām efektīvu pielietojumu¹². Konkrētajā aktivitātē VARAM kā nozares atbildīgajai ministrijai un atbildīgajai iestādei būtu jāveic padziļināta analīze par situācijas cēloņiem un attiecībā uz 2014.-2020.gadu plānošanas periodu (detalizētāka informācija sadaļā “Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi”.

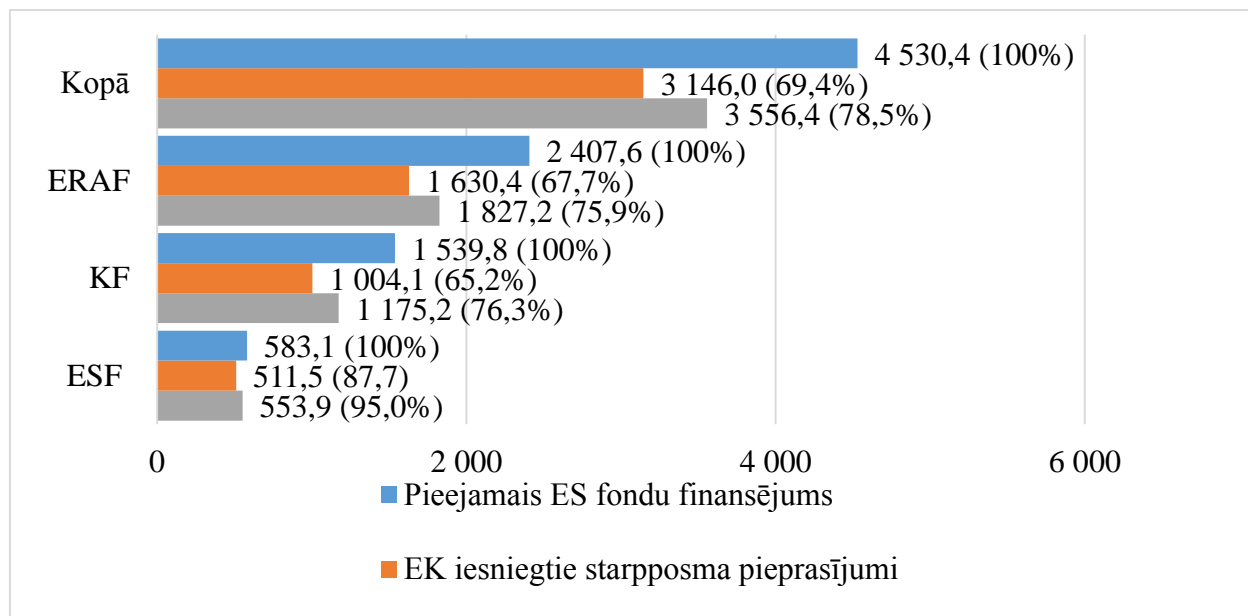
Lai gan kopumā noslēgto līgumu apjoms ir lielāks par pieejamo ES fondu finansējumu, tomēr ir aktivitātes, kurās vēl ir salīdzinoši liels ES fondu finansējums, par kuru nav noslēgti līgumi. Lai apgūtu visu finansējumu ir izsludinātas vai planots izsludināt jaunas atlases kārtas par kurām informācija atrodama ES fondu interneta vietnē¹³.

Detalizētāku informāciju par veiktajām finanšu investīcijām un finanšu progresu, t.sk. par vēl nenoslēgtajiem līgumiem pret pieejamo finansējumu aktivitāšu dalījumā, skatīt pielikumā Nr.1, ES fondu interneta vietnē¹⁴.

Iesniegtie un saņemtie maksājumi no EK:

Līdz 2014.gada 30.septembrim no EK saņemti starpposma maksājumi un avansi 3,6 mljrd. euro apmērā, kas ir 78,5% no pieejamā ES fondu finansējuma. Sīkāk skatīt zemāk esošajā grafikā.

Grafiks Nr.5 „EK iesniegtie starpposma maksājumu pieprasījumi un no EK saņemtie starpposma un avansu maksājumi līdz 2014.gada 30.septembrim, milj. euro (% no pieejamā ES fondu finansējuma)”

¹² MK sēdē IZM tika uzdots nosūtīt FM vēstuli, kurā paust skaidru nostāju par turpmāko rīcību attiecībā uz projektu „Portāla www.skolas.lv atīstība (2.kārta)”, kā arī izvērtēt ministrijas amatpersonu atbildību, nepieciešamības gadījumā vērsties tiesībsargājošajās instancēs.

¹³ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu aktivitāšu kalendāru:

<http://www.esfondi.lv/page.php?id=939>

¹⁴ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu finanšu progresu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

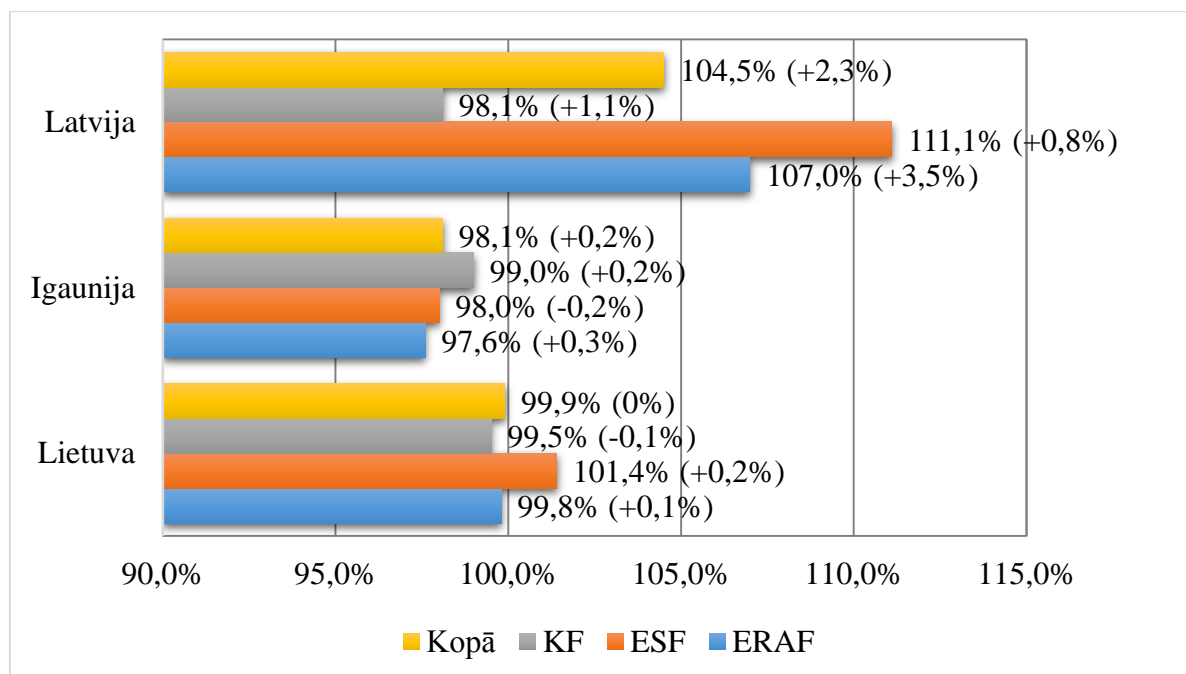
2014.gadā kopumā no EK pieprasīti maksājumi 611,1 milj. *euro* (13,5%), no kuriem jau saņemti par 568,0 milj. *euro* jeb 12,5% no pieejamā ES fondu finansējuma. Tas nozīmē, ka EK laicīgi veic maksājumus un neatmaksāti ir tikai pēdējie iesniegtie maksājumu pieprasījumi. Dalījumā pa fondiem – KF ietvaros saņemti 261,0 milj. *euro* (16,9%), ERAF – 306,9 milj. *euro* (12,8%). ESF ietvaros saņemts maksimāli iespējamais finansējuma apjoms līdz noslēguma maksājuma iesniegšanai – 553,9 milj. *euro* jeb 95,0%.

Latvija starp citām valstīm:

Salīdzinot ES fondu finanšu rādītājus starp jaunajām ES dalībvalstīm, ņemot vērā aktuālākos EK datus par EK veiktajiem kopējiem maksājumiem ES dalībvalstīm līdz 2014.gada 10.oktobrim, Latvija ir 4.vietā starp jaunajām dalībvalstīm (nemainīgi salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni). Savukārt ESF ietvaros Latvija arī 2014.gada 3.cetursnī saglabā līderpozīciju, veikti maksimāli iespējamie starpposma maksājumi 95,0% apmērā. Detalizētu informāciju skatīt [ES fondu interneta vietnē](#)¹⁵.

Salīdzinot Baltijas valstis, ES fondu investīcijas Baltijas valstīs tiek veiktas līdzīgi. Latvija šobrīd ir noslēgusi līgumus par projektu īstenošanu 104,5% apmērā no pieejamā ES fondu finansējuma, apsteidzot pārējās Baltijas valstis, taču nedaudz atpaliek no tām veikto un no EK saņemto maksājumu apjomā. Detalizētu informāciju skatīt [grafikā Nr.6](#) un [ES fondu interneta vietnē](#)¹⁶.

Grafiks Nr.6 „Baltijas valstu ES fondu investīciju salīdzinājums dalījuma pa fondiem līdz 2014.gada 30.septembrim (noslēgtie līgumi; % no ES fondu finansējuma), progress pret datiem līdz 2014.gada 30.jūnijam, %.”

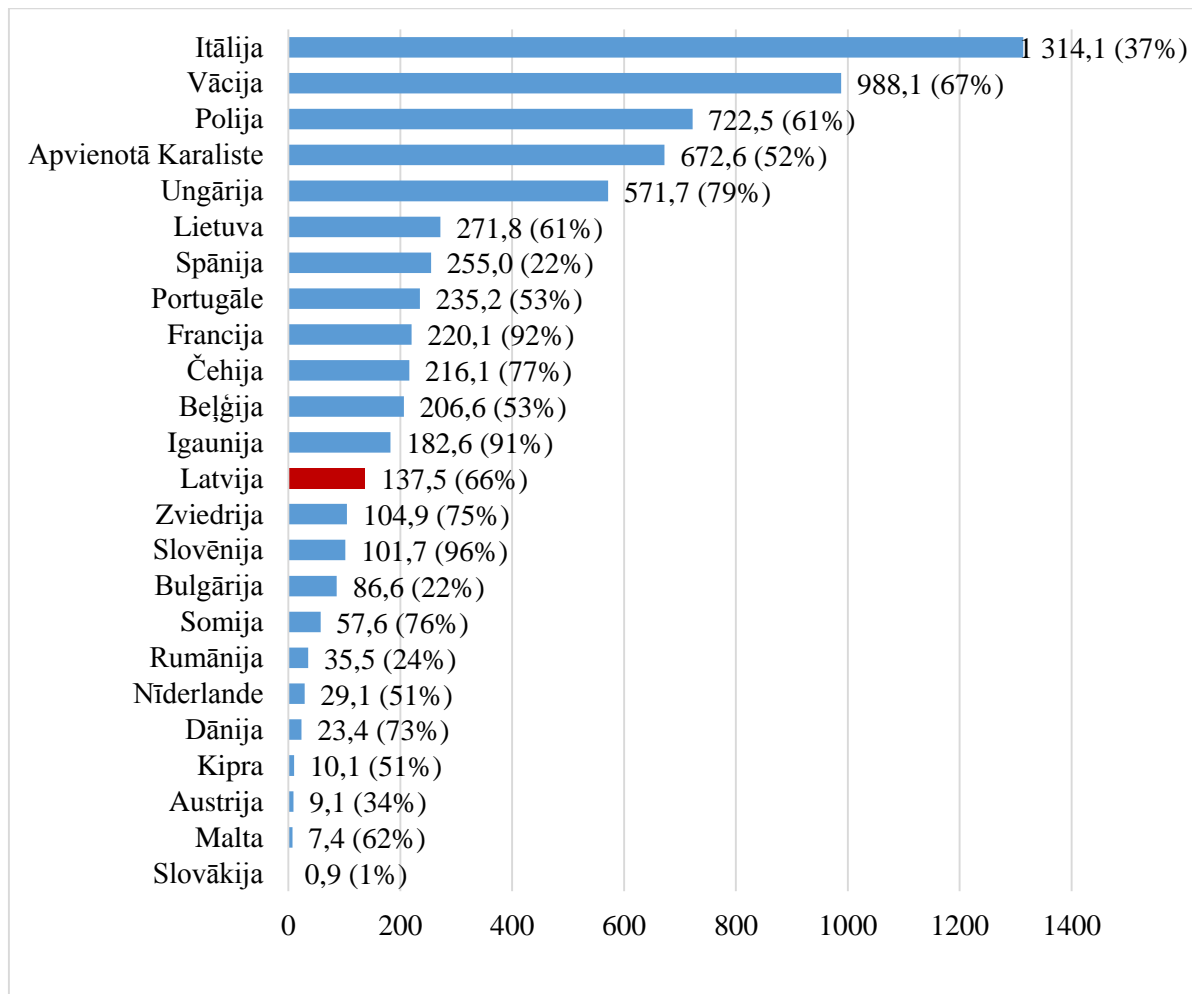

¹⁵ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu un Kohēzijas fonda kopējiem EK veiktajiem maksājumiem dalībvalstīm: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1065>

¹⁶ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu apguves salīdzinājumu starp Baltijas valstīm 2007-2013.g.: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1025>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Grafiks Nr.7 „Finanšu instrumentu ieviešanas statuss ES dalībvalstīs līdz 2013.gada 31.decembrim, milj. euro (Finansējums, kas no darbības programmām samaksāts gala saņēmējam; % no darbības programmām, kas samaksāts finanšu instrumentos)”

EK iesniegtajā ziņojumā par finanšu instrumentu finanšu un ieviešanas progresu ES dalībvalstīs no 2007. līdz 2013.gadam, Latvija līdz 2013.gda 31.decembrim no DP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” un DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” ir sniegusi atbalstu 137,5 milj. euro apmērā, t.sk. valsts budžets, finansējuma gala saņēmējiem, no kuriem ES struktūrfondu finansējums ir 101,3 milj. euro, kas ir 63,2% no finanšu instrumentos pieejamā ES finansējuma Latvijā.

Maksājumu mērķu sasniegšana:

Lai nodrošinātu sekmīgu ES fondu investīciju projektu īstenošanu, 2013.gada 19.novembra MK sēdē¹⁷ tika apstiprināti 2014.gada mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem par ES līdzfinansējuma daļu kopā vismaz 846,8 milj. euro. Salīdzinājumā ar 2014.gada 2.ceturksni mērķu izpilde ir pasliktinājusies (samazinājums ceturkšņa izpildei par 0,6%). AI mērķi maksājumiem finansējuma saņēmējiem noteikti tā, lai izpildītu prasības deklarējamā izdevumu apjomam (n+2/n+3), tomēr 2014.gada 3.ceturkšņa izpilde liecina, ka plānoto nav

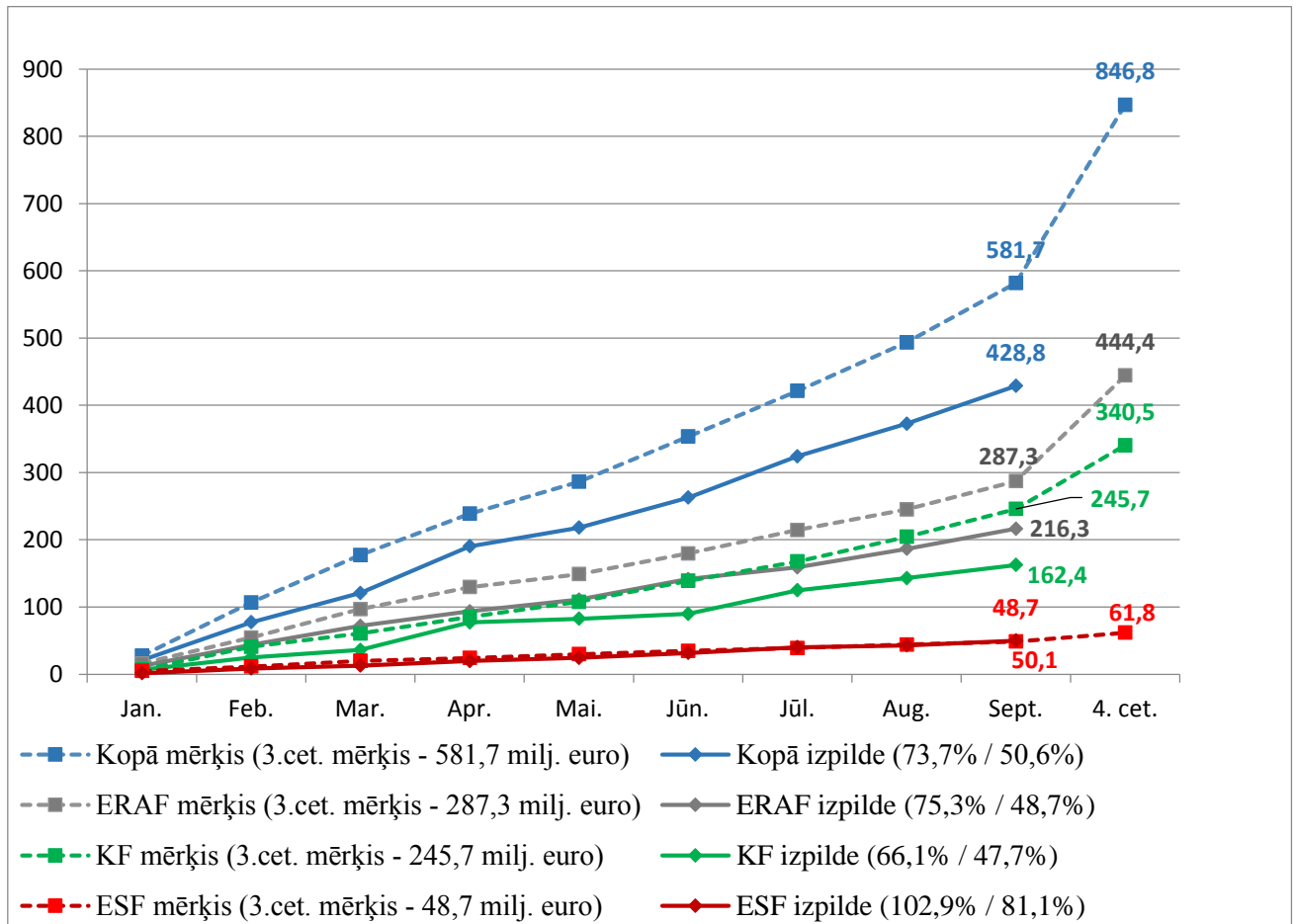
¹⁷ 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokols Nr.61 66.§. Pieejams MK interneta vietnē:

<http://www.mk.gov.lv/lv/mk/mksedes/saraksts/protokols/?protokols=2013-11-19>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

izdevies sasniegt pilnā apmērā, jo 2014.gada 3.ceturkšņa mērķis maksājumiem finansējuma saņēmējiem ir izpildīts 73,7% apmērā no iepriekš plānotā. Tuvojoties 2007-2013.gada plānošanas perioda beigām arvien vairāk projekti dažādās aktivitātēs tiek pabeigti, sīkāka indormācija par pabeigtajām aktivitātēm būs pieejama nākamajos ziņojumos.

Grafiks Nr.8 „Informācija par kopējiem mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 30.septembrim; ES fondu finansējums, milj. euro (ceturkšņa mērķa izpilde, % / gada mērķa izpilde, %).”

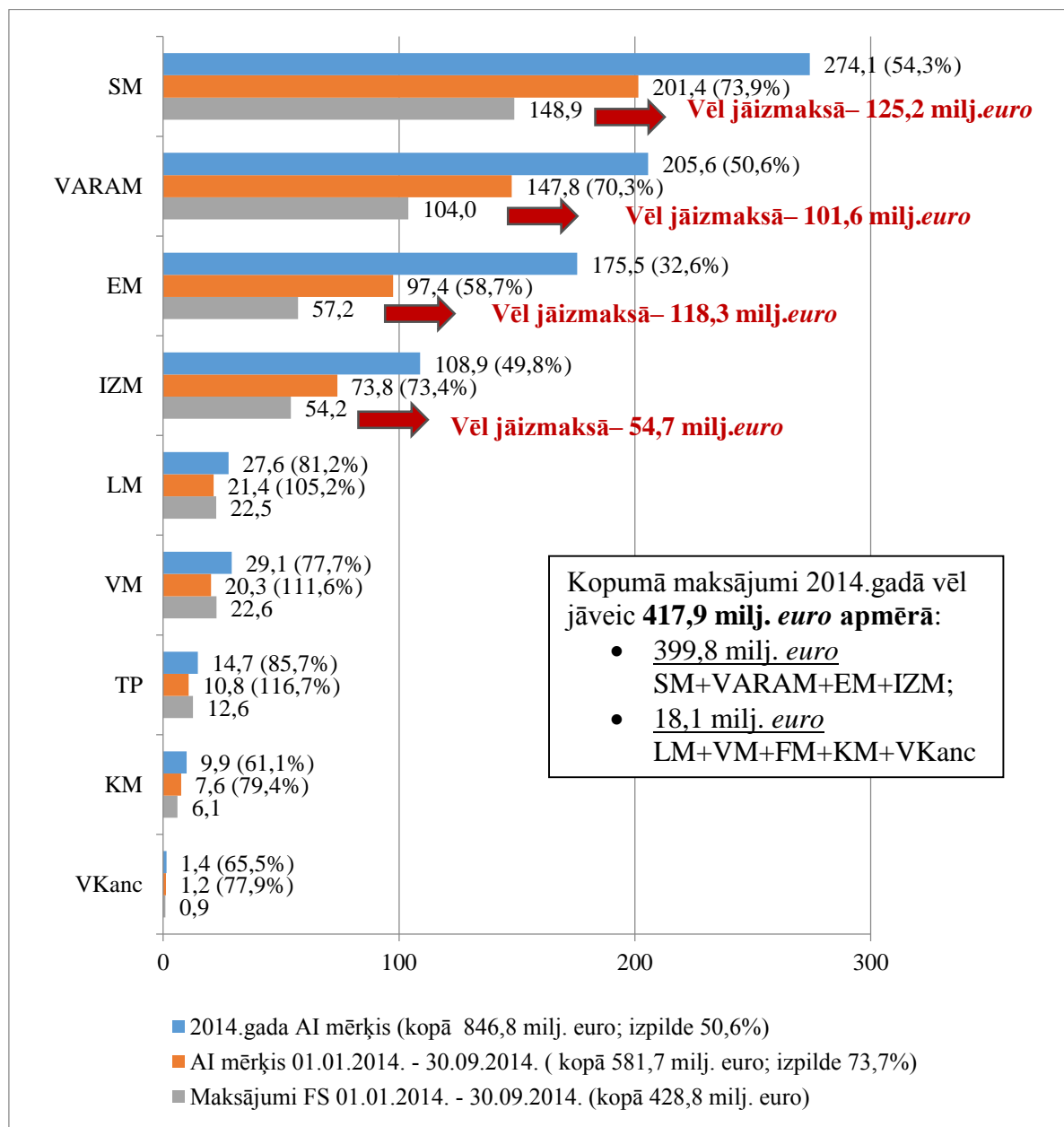

Ceturkšņa mērķis ERAF ietvaros ir izpildīts 75,3% apmērā (48,7% no gada mērķa), kritiski zema izpilde ir DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”- 55,0% (26,1% no gada mērķa), kas skaidrojama ar projektu ieviešanas aizkavēšanos, t.sk. grozījumu veikšanu pārplānojot maksājumu plūsmu uz turpmākajiem ceturkšņiem, kas būtiski ietekmē mērķu izpildi. Kā vēl viens kavējošais faktors ir projektu iesniedzēju kavēšanās ar dokumentu iesniegšanu, kā arī šie dokumenti ir nekvalitatīvi sagatavoti. Savukārt DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ERAF mērķis izpildīts 81,9% apmērā (60,0% no gada mērķa). Visvājākā izpilde ir KF, kur mērķis maksājumiem izpildīts 66,1% apmērā no 3.ceturkšņa mērķa (47,7% no gada mērķa), t.sk. vides jomā, kur šobrīd novirzes gandrīz visās aktivitātēs. Daļā aktivitāšu 2014.gada mērķi tomēr plāno sasniegt vai ar nelielām novirzēm, bet daļā būs plānu neizpilde jo, piemēram, dalītās atkritumu apsaimniekošanas sistēmas attīstības aktivitātē daļu finansējuma atstās neizmantotu virssaisību dzēšanai un normatīvo aktu prasībām neatbilstošo izgāztuvju rekultivācijas aktivitātē netika izsludinātas plānotās atlases. FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Transporta jomā lielākās novirzes ir lidostu un ostas projektos, kas saistītas gan ar izmaiņām darbu laika grafikā, kā arī kavējumi maksājumu pieprasījumu apstiprināšanā, jo AI nebija guvusi pietiekamu pārliecību par iekļauto izdevumu pozīciju attiecināmību. Enerģētikas jomā maksājumu mērķa neizpilde ir konstatēto neatbilstību un laužto līgumu dēļ, kā rezultātā arī piešķirums varētu netikt apgūts 100% apmērā. Secināms, ka iestādēm joprojām jāuzlabo finanšu plūsmu plānošana, balstoties uz plānoto naudas plūsmas modeli un finansējuma saņēmēju reālām prognozēm, ievērtējot riskus, kā arī jāveic aktīva sadarbība ar projektu iesniedzējiem un finansējuma saņēmējiem šajos jautājumos. Savukārt ESF mērķis maksājumiem izpildīts 102,9% apmērā (81,1% no gada mērķa).

Kopumā AI mērķis maksājumiem ir izpildīts par 50,6% no plānotā gada ietvaros, savukārt ceturkšņa mērķis ir izpildīts 73,7% apmērā (428,8 milj. euro).

Grafiks Nr.9 „Informācija par AI mērķiem maksājumiem finansējuma saņēmējiem un to izpildi līdz 2014.gada 30.septembrim; ES fondu finansējums, milj. euro (mērķa izpilde, %).”

Ja aplūkojam AI mērķus maksājumiem, tad secināms, ka tikai trīs AI ir izpildījušas mērķus –FM (116.7%), VM (111.6%) un LM (105.2%). Lielākās mērķa neizpildes vērojamas EM un VARAM (izpildīti 58,7% un 70,3% attiecīgi). EM plāno uzlabot maksājumu plūsmu, izsniedzot 4.ceturksnī aktivitātes “Augstas pievienotas vērtības investīcijas” 3. un 4.kārtas projektiem avansus pret bankas garantijām, kas sekmētu 2014.gadā veicamo minimālo deklarējamo EK maksājumu apjomu saskaņā ar n+2 principu¹⁸, attiecībā uz kura izpildi minētajā programmā šobrīd ir ievērojams neizpildes risks. Lielākie maksājumu apjomi atlikuši SM (125,2 milj. *euro*), EM (118,3 milj. *euro*) un VARAM (101,6 milj. *euro*). No ministriju sniegtiem skaidrojumiem, secināms, ka 2014.gada mērķi netiks izpildīti. VARAM ietvaros tas skaidrojams ar apjomīga projekta līguma laušanu, kā arī finansējuma saņēmēji pieprasījuši maksājumus mazākā apmērā atbilstoši faktiskajiem izdevumiem nekā sākotnēji plānots. EM neizpildi skaidro ar finansējuma saņēmēju maksājumu pieprasījumu laicīgu neiesniegšanu, kā arī tie nav plānotajos apjomos. Papildus tam ir lauzti līgumi un projektu termiņu pagarinājumi, kas negatīvi ietekmē maksājuma mērķa izpildi. SM neizpilde lielākoties saistīta ar to, ka daļa maksājumu tika veikti jau 2013.gada decembrī, kas bija plānoti tikai 2014.gadā, kā arī finansējuma saņēmēji nepieprasīja avansus, lai arī tas bija iepļānots. Vienlaikus jāmin arī kavējumus atsevišķos projektos to sarežģītās ieviešanas dēļ.

AI mērķis trīs ceturksņos kopumā bija izmaksāt 72,0% no kopējā gada plāna maksājumiem, 4. ceturksnī –28,0%.

Valsts budžeta izdevumu statuss:

Līdz 2014.gada 30.septembra beigām FM pārziņā esošo Kohēzijas politikas ES fondu valsts budžeta izdevumu plāns tika izpildīts par 99,1%, jeb izlietoti 463,7 milj. *euro* no plānotajiem 467,8 milj. *euro* (neizpilde 4,1 milj. *euro*, taču ņemot vērā, ka 1,8 milj. *euro* maksājums, kas plānots pārskata periodā, tika veikts uzreiz pēc pārskata perioda beigām, faktiski neizpilde veidoja 2,3 milj. *euro*). Salīdzinot ar 2014.gada 2.ceturksni, kad budžeta neizpilde bija 1,5 milj. *euro*, vērojams budžeta neizpildes pieaugums, kas procentuālā izteiksmē pieaugusi no 0,6% uz 0,9%. Lai paātrinātu ES fondu apguvi 2014.gadā, tai skaitā iestādes pieprasa finansējumu jaunu projektu uzsākšanai, līdz pārskata perioda beigām ir ievērojami pieaudzis ministriju budžetos iedalītais budžeta apmērs (pamatā ar pārdalēm no 80.00.00 programmas “Nesadalītais finansējums Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai” (turpmāk – 80.00.00 programma)) – no 641,3 milj. *euro* 2014.gada 30.jūnijā līdz 700,2 milj. *euro* uz 2014.gada 30.septembri. Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2014.gadam” ministriju budžetos tika iepļānoti 585,9 milj. *euro*, kas nozīmē, ka 9 mēnešu laikā papildus pārdalīti 114,3 milj. *euro*. Kopā 2014.gadam, balstoties uz AI informāciju 2013.gada vasarā-rudenī, budžeta vajadzību aplēse bija 779,4 milj. *euro* 2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu īstenošanai, bet 2014.gada septembrī, apkopojot AI prognozes par 2014.gadam nepieciešamo budžetu, secināts, ka kopējā AI apzinātā prognoze par 2014.gadam nepieciešamo budžetu ir 829,5 milj. *euro*. Ņemot vērā, ka jau līdz 2014.gada septembrim AI

¹⁸ N+2 princips - Latvijas saistības pret ES attiecībā uz savlaicīgu finansējuma apguvi, šis princips aprakstīts Padomes Regulas (EK) (Nr.1083/2006) 93.panta 1. un 2.punktā.

no 80.00.00 programmas bija pieprasījušas pārdalīt ievērojamu budžeta apmēru, tādējādi faktiski iztērējot visu 80.00.00 programmā esošo finansējumu, 2014.gada oktobrī FM rosināja 80.00.00 programmas palielināšanu par 133,5 milj. *euro*, kas, lai gan pilnībā nebūs pietiekami (kopā indikatīvi papildus nepieciešami 131,9 milj. *euro* 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektu īstenošanai un 30,4 milj. *euro* 2014.-2020.gada plānošanas perioda projektu īstenošanai 2014.gadā), lai nosegtu visu AI 2014.gadam prognozēto nepieciešamā budžeta apmēru (t.sk. ņemot vērā FM apzināto nepieciešamību pēc papildus budžeta līdzekļiem arī citās apakšprogrammās), tomēr potenciāli šīm prognozēm nepiepildoties un maksājumus pārplānojot uz 2015.gadu, finansējuma apmērs varētu arī būt pietiekams. 2014.gada 15.oktobrī Saeimas Budžeta un finanšu komisija apstiprināja 80.00.00 programmas palielināšanu pieprasītajā apmērā (par 133,5 milj. *euro*). FM, komunicējot ar AI, vēros, vai būs nepieciešams atkārtots 80.00.00 programmas palielinājums un nepieciešamības gadījumā to arī rosinās.

Tabula Nr.1 „2014.gadam papildus nepieciešamais finansējums (no 80.00.00 programmas), *euro*”¹⁹

AI	2007-2013			2014-2020		
	Budžetā pēc FM 23.09.2014. rīkojuma Nr.516 izdošanas	Nepieciešams no 80.00.00	Nepieciešams 2014.gadam	Budžetā pēc FM 23.09.2014. rīkojuma Nr.516 izdošanas	Nepieciešams no 80.00.00	Nepieciešams 2014.gadam
1	2	3	4	5	6	7
EM	88 748 301	63 823 503	152 571 804	0	0	0
SM	226 384 165	6 139 219	232 523 384	16 633 030	30 480 970	47 114 000
IZM	106 293 880	37 067 765	143 361 645	0	0	0
VARAM	179 490 909	22 836 228	202 327 137	0	0	0
LM	30 911 110	2 499 264	33 410 374	6 152 179	-607 123	5 545 056
KM	8 945 702	52 640	8 998 342	0	0	0
VM	33 913 194	604 030	34 517 224	0	498 005	498 005
FM	21 194 304	-793 769	20 400 535	0	0	0
Vkanc	1 697 845	-327 440	1 370 405	0	0	0
Kopā	697 579 410	131 901 440	829 480 850	22 785 209	30 371 852	53 157 061

Lielākās budžeta neizpildes finansiālā apmēra izteiksmē AI dalījumā ES fondos uz 2014.gada 30.septembri, tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā, bija darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” ietvaros (3,6 milj. *euro*). AI dalījumā budžeta neapguve 2,5 milj. *euro* apmērā konstatēta VARAM administrējamajās aktivitātēs (aktivitātēs “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija” un “Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība”). Salīdzinoši nelielais budžeta neizpildes procents, tāpat kā iepriekšējos pārskata periodos, tiek nodrošināts arī ar finansējuma pārplānošanu uz turpmākajiem mēnešiem. Vislielāko finansējumu šādā veidā ir pārplānojusi VARAM, bet pārbīdes vērojamas arī citu ministriju īstenojamajās aktivitātēs. Šobrīd joprojām novērojama finansējuma – vēl finansēšanas plānā

¹⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par AI prognozi par 2014.gadam nepieciešamo budžetu aktivitāšu dalījumā: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=909>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

līdz 31.07.2014. kopējais ERAF, ESF un KF (bez Tehniskās palīdzības) finansēšanas plāns 2014.gada pirmajiem deviņiem mēnešiem veidoja 493,4 milj. *euro*, bet periodam noslēdzoties daļa finansējuma pārplānota un plāns pret ko aplēsta neizpilde veidoja vairs tikai 455,6 milj. *euro*. Pamatā pārplānošana notikusi ERAF ietvaros, proporcionāli lielāko daļu veidojot IZM aktivitātēm. Kopumā gan jāsecina, ka līdz 2014.gada 30.septembra beigām no ministriju budžetos ieplānotā finansējuma apgūti tikai 66,2%, bet ja ņem vērā AI prognozi par 2014.gadam nepieciešamajiem 829,5 milj. *euro*, tad apgūti ir tikai 55,9%. Lai gan tuvojas plānošanas perioda beigas, vienlaikus ir nepieciešama n+2 principa izpilde, pastāv liels risks, ka daļu no finansējuma nāksies pārcelt uz turpmākajiem gadiem.

Aktuālā informācija par ES fondu valsts budžeta apguvi ik mēnesi tiek ievietota ES fondu interneta vietnē²⁰.

Informācija par valsts budžeta virsisaistībām

Lai kompensētu lauztos līgumus, iespējamās neatbilstības un citus riskus, valdība ir iepriekš lēmusi par papildus budžeta virsisaistībām ES fondu projektu īstenošanai 404,6 milj. *euro* apmērā.

Līdz 2014.gada 30.septembrim noslēgti līgumi par 367,7 milj. *euro* no kopējā virsisaistību finansējuma, kas ir 90,9 % no pieejamā virsisaistību finansējuma.

Kopējā plānu neizpilde uz 2014.gada 30.septembri – 136,9 milj. *euro* (iepriekšējā ceturksnī – 128,0 milj. *euro*):

- 1) Virsisaistību līgumu neizpilde - 8,6 milj *euro* (iepriekšējā ceturksnī 30,4 milj. *euro*).
- 2) 128,4 milj. *euro* maksājumu mērķu neizpilde (iepriekšējā ceturksnī 81,1 milj. *euro*).

Informācija par neizpildēm atbildīgo iestāžu dalījumā skatāma grafikā zemāk - lielākās neizpildes ir VARAM (40,5 milj. *euro*), SM (36,9 milj. *euro*) un EM (27,3 milj. *euro*).

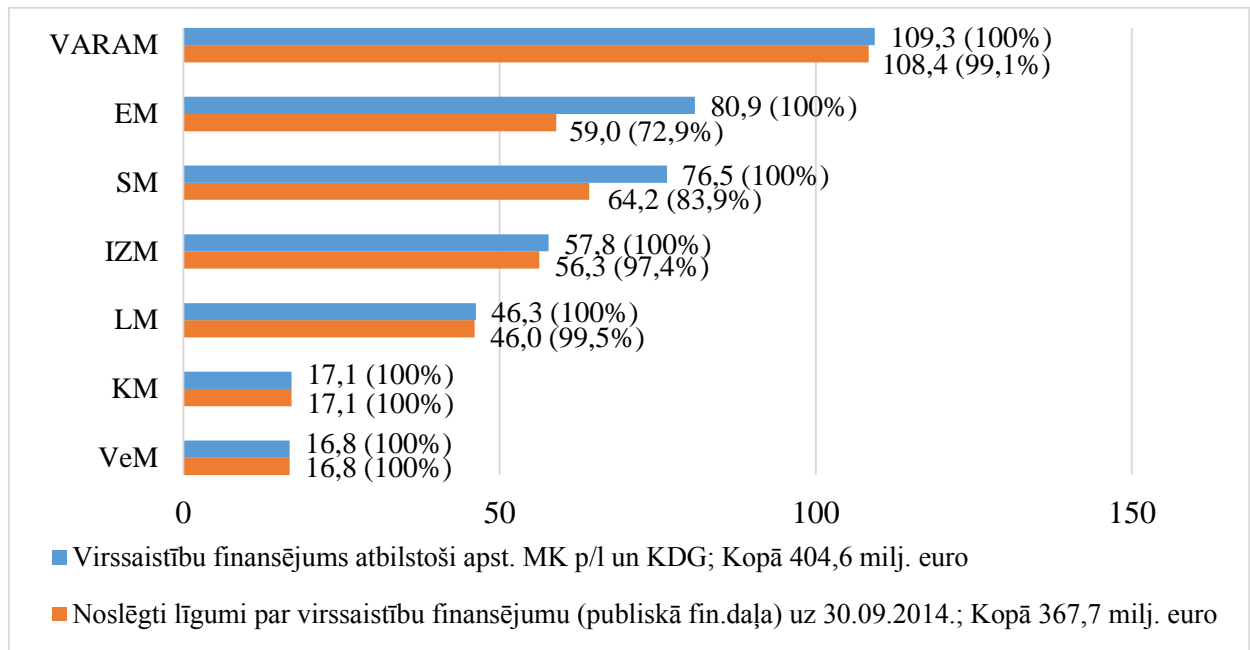
Šajā ceturksnī konceptuāli virsisaistību līgumu plānu lielākā neizpilde ir aktivitātē “Daudzzīvokļu māju siltumnoturības uzlabošanas pasākumi”, kas saistīti ar līgumu pārtraukšanu šajā aktivitātē. Tā kā finansējums oktobrī konceptuāli pārdalīts aktivitātei “Ārējo tirgu apgūšana – ārējais mārketing” un aktivitātei “Ārējo tirgu apgūšana – nozaru starptautiskās konkurētspējas stiprināšana”, kā arī “Klasteru programma”, virsisaistību samazinājums netiek ierosināts.

Tomēr, vienlaikus izveidojies brīvais finansējums 3,7 milj. *euro* apmērā, kas vairs netiek piesaistīti projektiem, vai arī izveidojušies neatbilstību rezultātā, - lielākie no šī finansējuma - atlikumi un neatbilstības SAM aktivitātē “Tranzītielu sakārtošana pilsētu teritorijās” 1,2 milj. *euro* un atlikums IZM “Sākotnējā profesionālās izglītības veicināšana” 1 milj. *euro* apmērā. Šīs summas tiks novirzītas virsisaistību dzēšanai.

²⁰ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu valsts budžeta apguvi: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1141>

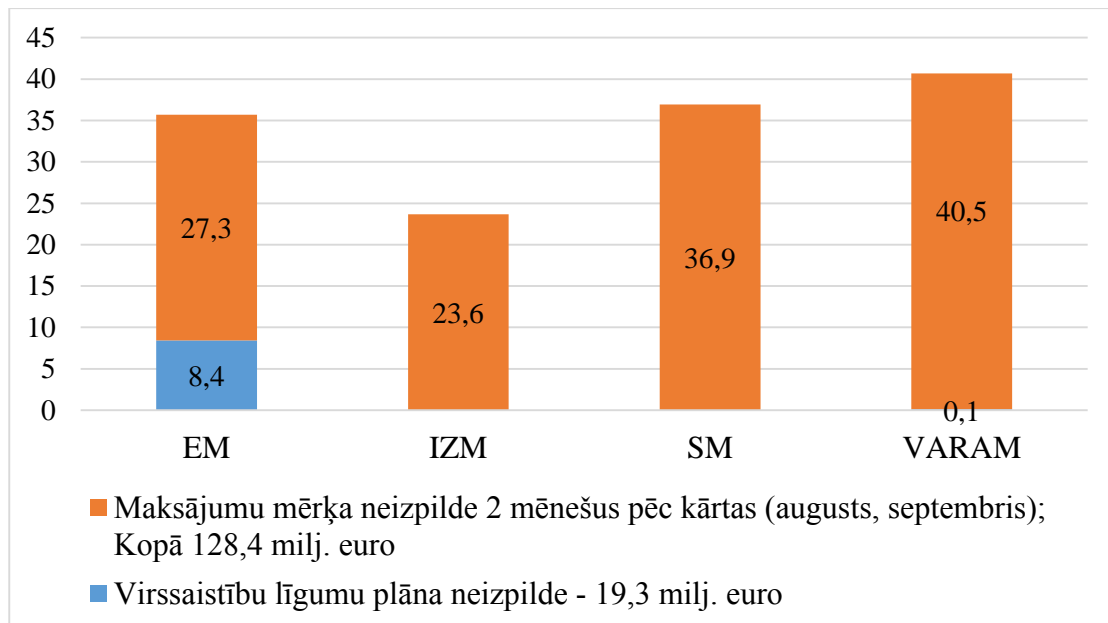
FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Grafiks Nr.10 „Noslēgtie virssaistību līgumi pret pieejamo finansējumu 2014.gada 30.septembri, milj. euro (% no virssaistību finansējuma).”

Lauztie līgumi un neatbilstības, kas sedz virssaistību apjomu uz š.g. 30.septembri ir 55,7 milj. euro, savukārt atbilstoši AI un VI prognozēm, analizējot finansējuma tipus, un izvērtējot papildus nosacījumus, apjoms, kas kopumā varētu dzēst uzņemtās virssaistības ir 121,5 milj. euro.

Grafiks Nr.11 „Virssaistību līgumu plāna un mērķu maksājumiem finansējuma saņēmējiem neizpildes uz 2014.gada 30.septembri, milj. euro.”

Ņemot vērā prognozēto negatīvo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta deficītu un fiskālo telpu, īpaši 2015.gadā un ievērojot budžeta virssaistību izmantošanas disciplīnas nosacījumus, par kuriem jau ir lēmis Ministru kabinets, ar ziņojumam pievienoto

protokollēmuma projektu tiek noteikts ES fondu atbildīgajām iestādēm nodrošināt, ka turpmāk netiek atbalstīti priekšlikumi ES fondu un nacionālā publiskā finansējuma, t.sk. budžeta virssaistību izmantošanai finansējuma pārdaļu, ietaupījumu, atbrīvotā finansējuma atkārtotas izmantošanas un citu projekta finansējuma izmaiņu veidā, kā arī netiek atļauti projektu īstenošanas termiņa pagarinājumi ES fondu projektos, izņemot gadījumus, kad finansējuma saņēmējs ir valsts budžeta iestāde un ir saņemts Finanšu ministrijas saskaņojums. Noteikt, ka ierobežojumu izņēmums attiecas uz darbības programmu “Uzņēmējdarbība un inovācijas” un Kohēzijas fondu.

Virssaistību ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci

Valdībā apstiprināto virssaistību publisko izdevumu ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci ir novērtējama pēc diviem scenārijiem:

1. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem nepārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistību izdevumi nerada papildu ietekmi uz vispārējās valdības budžetu deficītu, tādējādi nodrošinot, ka vispārējās valdības budžeta deficītu veido vienīgi realizēto projektu nacionālā līdzfinansējuma izdevumi.
2. Situācijā, kad izdevumi virssaistību projektu īstenošanai kopā ar pārējiem ES fondu projektu izdevumiem pārsniedz ES fondu piešķiruma kopējo apmēru, virssaistības ir uzskatāmas par nacionālajiem budžeta izdevumiem (faktiski palielinās realizēto projektu nacionālais līdzfinansējums), attiecīgi palielinot arī vispārējās valdības budžeta deficītu, jo par veiktajiem virssaistību izdevumiem valsts budžetā netiek saņemti ārvalstu finanšu palīdzības ieņēmumi (atmaksas no EK).

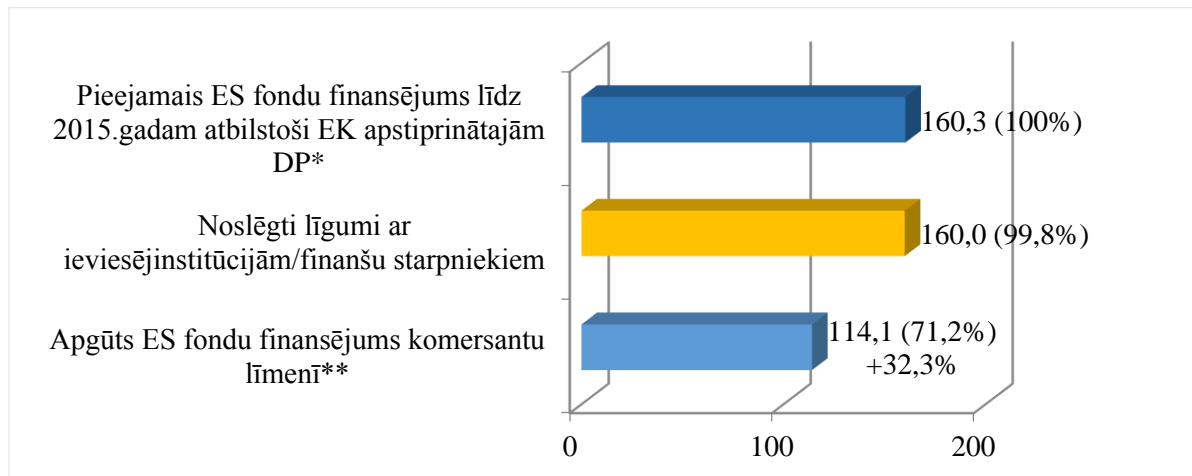
Attiecībā uz virssaistību dzēšanu prognozes paliek nemainīgas - virssaistību apjoms līdz 2015.gada beigām varētu tikt dzēsts 162,3 – 215,3 milj. *euro* apmērā.

Secināms, ka tomēr lielākā daļa virssaistību paliks uz valsts budžeta rēķina, ir īpaši ESF un darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi”, kur lielākā daļa projektu īstenotāju ir valsts budžeta iestādes.

Finanšu instrumenti:

Kopumā finanšu instrumentu ieviešana nesasniedz vēlamos rādītājus. Līdz 2014.gada 30.septembrim DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros komersantiem veiktas investīcijas, faktiski izmaksāti aizdevumi un izsniegtas garantijas par 103,5 milj. *euro* jeb 70,1% no pieejamā ES fondu finansējuma. DP “Cilvēkresursi un nodarbinātība” finansējums apgūts 10,67 milj. *euro* jeb 83,2% apjomā no pieejamā ES fondu finansējuma. Kopumā finanšu instrumentu ieviešanā vērojams progress.

Grafiks Nr.12 “Ieguldījumu progress līdz 2014.gada 30.septembrim prioritātes „Finanšu pieejamība” ietvaros; ES fondu finansējums, milj. euro, (% no pieejamā ES fondu finansējuma atbilstoši EK apstiprinātajai DP); progress pret datiem uz 2013.gada 30.jūniju.”

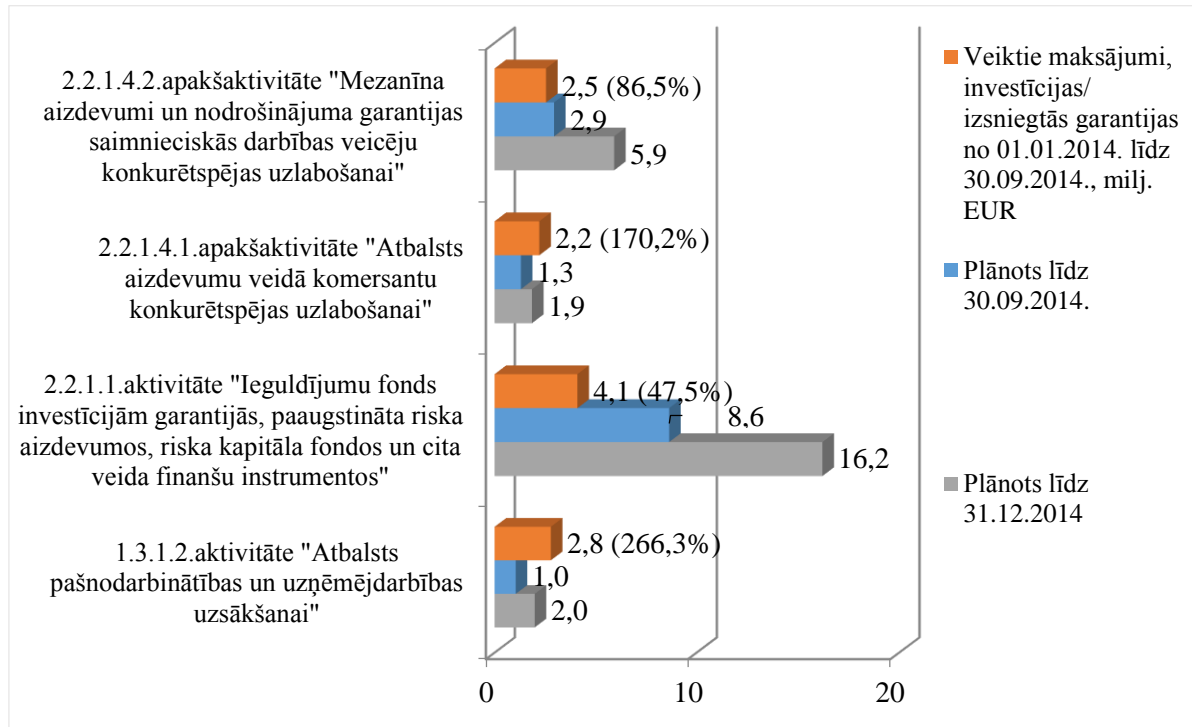

* Veiktas investīcijas, faktiski izmaksāti aizdevumi, granti un garantijas.

** Saskaņā ar plānošanas dokumentiem, ieviešot ES fondu garantiju komersantu konkurētspējas uzlabošanai aktivitāti, tiek izmantots multiplikators x4. (Apgūtais ES fondu finansējums komersantu līmenī garantiju aktivitātes ietvaros aprēķināts pēc formulas: Faktiski izsniegto garantiju apjoms / multiplikators x4)

Vislielākās mērķa neizpildes ir vērojamas aktivitātes “Ieguldījumu fonds investīcijām garantijās, paaugstināta riska aizdevumos, riska kapitāla fondos un cita veida finanšu instrumentos” ietvaros, riska kapitāla fondos Flycap, mērķis uz 2014.gada 30.septembri sasniegts tikai par 8,2%, un EXPANSION Capital, kur mērķis sasniegts par 26.5%. Sēklas kapitāla instrumentā – Imprimatur un uzsākšanas kapitāla instrumentā Imprimatur mērķis ir pārpildīts.

Grafiks Nr.13 "Finanšu instrumentu 2014. gada ieviešanas mērķu izpilde kumulatīvi uz 30.09.2014.; ES fondu finansējums, milj. euro (mērķa izpilde, %)"

Ieguldījuma fonda ietvaros riska kapitāla fondi turpina aktīvi strādāt pie jaunu riska investīciju veikšanas. 2014.gada augustā darbību ir sākuši divi mikroaizdevumu fondi: Capitalia un Grand Credit. Lai nodrošinātu mikroaizdevumu pieejamību līdz 2015.gada beigām, grozījumi MK noteikumos Nr.327, kas apstiprināti 2014.gada 17.jūnija MK sēdē, paredz pagarināt mikroaizdevumu izsniegšanas termiņu līdz 2015.gada 30.novembrim. Tomēr saskaņā ar EM sniegto informāciju pastāv ievērojams risks nespēt izmantot (nodrošināt atbilstošu riska investīciju apjomu) piešķirto ERAF finansējumu pilnā apmērā līdz attiecināmības perioda beigām.

Apakšaktivitātē "Mezanīna aizdevumi un nodrošinājuma garantijas saimnieciskās darbības veicēju konkurētspējas uzlabošanai", lai komersantiem būtu pieejams finansējums, kad pašu kapitāls nav pietiekams kredītresursu piesaistei, kā arī lai veicinātu komersantu konkurētspēju, no 2014.gada 30.jūnija tiek izsniegtas arī eksporta un konkurētspējas garantijas. 2014.gada 17.jūnija MK sēdē tika apstiprināts arī precizētais 2.2.1.4.2.apakšaktivitātes nosaukums, kas tagad būs - "Mezanīna aizdevumi un nodrošinājuma garantijas saimnieciskās darbības veicēju konkurētspējas uzlabošanai".

Informāciju par Latvijas vietu finanšu instrumentu ieviešanas statusā salīdzinājumā ar citām ES dalībvalstīm var uzskatāmi redzēt ziņojuma sadaļā *Latvija starp citām valstīm*.

Detalizēta informācija par finanšu instrumentu ieviešanas progresu pieejama [ES fondu interneta vietnē](#)²¹.

²¹ ES fondu interneta vietnes sadaļā par Finanšu instrumentu ieviešanas statusu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1064>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

2.2.2. Risku vadība

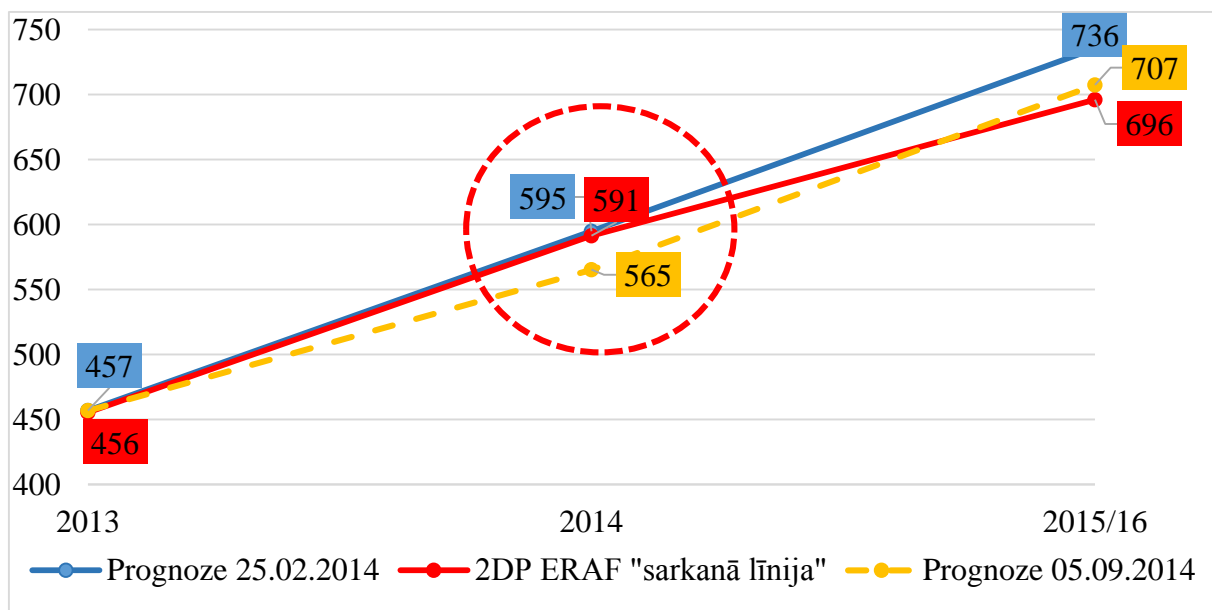
1) Finanšu riski

Kā iepriekšējos ziņojumos ir ticis informēts, ESF ietvaros n+2 principa izpilde ir nodrošināta jau 2013.gada ietvaros un no EK ir saņemts maksimāli iespējamais finansējuma apjoms līdz noslēguma maksājuma iesniegšanai (95% no kopējā piešķiruma).

DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros n+2 principa izpilde un iespējamais risks ERAF finansējuma daļējai zaudēšanai ir ticis identificēts jau 2013.gada vasarā un līdz 2013.gada beigām konkrētā gada maksājumu pieprasījumu EK apjoms tika nodrošināts minimāli nepieciešamajā apjomā.

Risks 2014.gada ietvaros neizpildīt n+2 principa minimālo apjomu (deklarējamie maksājumi vismaz 135,5 milj. euro) un potenciāli zaudēt attiecīgi ES piešķirumu, ir ievērojami pieaudzis, neskatoties uz veiktajiem papildus pasākumiem (skat grafiku Nr.14) – deklarējamo avansu izsniegšana aktivitātē “Augstas pievienotas vērtības investīcijas”, sarunas ar Valsts kasi atsevišķi par ārkārtas izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikumu iesniegšanu EK, ja tas nepieciešams par izdevumiem pēc 2014.gada 31.oktobra. Papildus jāņem vērā, ka papildus risku rada finanšu instrumentu neapmierinošā apguve, kas radīs sekas uz deklarējamo izdevumu apjomu 2015.-2016.gadā.

Grafiks Nr.14 „No EK ERAF DP „Uzņēmējdarbība un inovācijas” ietvaros pieprasīto maksājumu prognoze n+2/n+3 mērķu sasniegšanai, milj. euro”

Ņemot vērā, to, ka EM un IZM pasākumu ietvaros nav reālistiski nodrošināt nepieciešamo maksājumu apjomu, FM virza priekšlikumu par projektu, kas saistīti ar uzņēmējdarbības atbalstu, pārcelšanu no DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” aktivitātēm “Nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru izaugsmes veicināšana līdzsvarotai valsts attīstībai” un aktivitāte “Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai” uz DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” apakšaktivitātes „Atbalsts ieguldījumiem infrastruktūrā uzņēmējdarbības attīstībai”, kas iespējams, pateicoties salīdzinoši lielam papildus valsts budžeta virssaitību

apjomam, kas tika piešķirts iepriekšējos gados un ir jau veikti un vēl paredzami deklarējamie izdevumi konkrētajos pārceļamajos projektos. Konkrētā risinājuma izpildei ir nepieciešami DPP grozījumi. Š.g. 23.oktobrī Uzraudzības komitejas rakstiskajā procedūrā izsludināti projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriji, savukārt līdz 2014.gada novembra beigām paredzēta DPP grozījumu iesniegšana un izskatīšana MK.

Tabula Nr.2 “*Risks DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas”- iespējamie maksājumu pieprasījumi EK, ERAF – 2014.gadā, ministriju 5.09.2014.g. prognoze, faktiskā izpilde uz 22.10.2014.”*

Nr.	2DP	N+2 minimālais	Faktiskā izpilde (ar provizoriskiem datiem uz 22.okt.)	Par maksājumiem līdz 30.nov.	Ministriju plānotie maksājumi decembrī (1-2 ned)	Ministriju plānotie maksājumi decembrī (3-5 ned)	ERAF piešķiruma neto zaudējumi-KOPĀ saistoši pret EK
1	EM	402 955 985 (indikatīvi)	367 233 354	421 520 251	12 950 053	6 841 298	18 564 266, bet būtiskas uzkrātās novirzes pret nacionāli noteiktiem maksājumu mērķiem
2	IZM	168 909 370 (indikatīvi)	112 576 769	124 019 894	1 906 169	8 346 384	-44 889 476
3	TP kopā	19 522 388 (indikatīvi)	18 081 161	19 276 288	683 201	-	-246 100
4	Kopā:	591 387 743	497 891 284	564 816 434	15 539 423	16 013 989	-26 571 310
					30 727 106		

Provizoriskā informācija liecina par to, ka septembrī deklarējamā summa veido aptuveni 6,4 milj. *euro*, savukārt, augustā - 4,3 milj. *euro*, attiecīgi līdz 20.novembrim vēl iesniedzamie deklarējamie izdevumi ir vēl aptuveni 80 milj. *euro*, kas, ņemot vērā to, lielākā daļa maksājumu apjoma plānota oktobrā beigās, un plānotos pārdales pasākumus ir optimistiski vērtējot sasniedzams apjoms.

EM plāna izpildes nobīde ir neliela – 666,9 tūkst. *euro*, savukārt, IZM no plānotajiem 3,08 milj. *euro* faktiski izpildījusi 1,5 milj. *euro*, t.sk. apakšaktivitātes "Zinātniskās infrastruktūras attīstība" 1.kārtas ietvaros (1,43 milj. *euro* apmērā), jo ir aizkavējusies lēmumu pieņemšana par iesniegtajiem maksājuma pieprasījumiem dēļ tā, ka nepieciešams saņemt papildu informāciju no finansējuma saņēmēja u.c. iemesli, piemēram, nepieciešama pārbaude projekta īstenošanas vietā, un jāveic grozījumi projektā. Lēmumus par iesniegtajiem maksājuma pieprasījumiem plānots pieņemt š.g. oktobrī - novembrī.

Arvien reālāka situācija, ka liela daļa maksājumu finansējuma saņēmējiem paredzēta š.g. novembrī - decembrī, attiecīgi pieaug risks izskatīt un deklarēt iesniegtos maksājumu pieprasījumus ievērojami īsākā laika periodā nekā noteikts normatīvajos aktos. Tādējādi Valsts kasei (Maksājumu iestāde/ Sertifikācijas iestāde) tiks radīts ievērojams slogs savlaicīgai maksājumu pieprasījumu apstrādei un izdevumu deklarācijas sagatavošanai un

iesniegšanai EK līdz gada beigām. VI jāvienojas ar Valsts kasi atsevišķi par ārkārtas izdevumu deklarācijas un maksājumu pieteikuma iesniegšanu EK, ja tas nepieciešams par izdevumiem pēc 20.novembra. **DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” ERAF 2014.gadā n+2 princips jau izpildīts. KF ietvaros 2014.gada finanšu riski novērsti - n+2 princips visticamāk tiks izpildīts**, ņemot vērā, ka, deklarējot š.g. 10.oktobrī līdz augustam veiktos izdevumus, EK atlicis iesniegt maksājumus par ~ 18 milj. *euro*, savukārt š.g. septembrī ir veikti maksājumi par šādu summu. Vienlaikus, ņemot vērā, ka KF ietvaros joprojām tiek realizēti apjomīgi infrastruktūras projekti ar augstu riska pakāpi, ieviešanas gaita līdz perioda beigām joprojām īpaši uzraugāma.

VI turpinās aktīvi uzraudzīt gan iepriekš noteiktos riska mazināšanas pasākumus, gan noteikto maksājumu plūsmu izpildi, kā arī papildus identificēto risku attīstību, lai nepieciešamības gadījumā nekavējoties ārpus kārtas informētu valdību par potenciālajiem ES struktūrfondu piešķiruma daļējas zaudēšanas riskiem un iespējamajiem risinājumiem situācijas uzlabošanā.

2.2.3. Konstatētie riski ES fondu ieviešanas uzraudzības procesā un rīcības plāns

Pēc AI sniegtās informācijas pusgada ziņojumos²² ir konstatētas dažādas problēmas, kuras nepieciešams risināt un par kurām VI ir aktualizējusi rīcības plānu, kas pieejams ES fondu interneta vietnē²³. Aktuālie jautājumi, citastarpā, ir šādi:

- a) EM atkārtoti vērš uzmanību, ka pašlaik ES fondu AI un SI ir jātērē daudz laika un cilvēkresursu, lai pārbaudītu finansējuma saņēmēja sniegtās ziņas par faktiski saņemto „*de minimis*” atbalstu citās ES fondu administrējamajās iestādēs. Kā vienu no problēmas risinājumiem EM saskata, ņemot vērā, ka notiek ES ESF KF VIS uzlabošanas darba grupas apspriedes par uzlabojumiem nākotnē, kā arī visās programmās projektu uzskaitē notiek elektroniski, līdz ar to „*de minimis*” uzskaiti iekļaut nākotnē šajā sistēmā, lai atvieglotu kontroli un resursus, kas saistīts ar sistēmas izveidi.
- b) Pēc IZM sniegtās informācijas lai nodrošinātu informācijas un pārskatu iesniegšanu maksimāli automatizētā, elektroniskā veidā, t.sk. novērstu informācijas dublēšanos un mazinātu dubultā finansējuma risku saistībā ar zinātnisko pētījumu veikšanu, izmantojamiem līdzfinansējuma avotiem, summām, pētījumā iesaistītajām personām un pētījuma periodu, IZM nepieciešams veidot centralizētu zinātnisko pētījumu datubāzi, kurā būtu jānorāda informācija par pasūtītājiem, pētījumu līdzfinansējuma avotiem, summām, pētījumā iesaistītajām personām un pētījuma periodu. Šāda datu bāze, t.i. Nacionālās zinātniskās darbības portāls, tiek veidots projekta „Vienotā nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai” ietvaros. Nacionālās zinātniskās darbības portāla izveides ietvaros tiks veikta papildus nepieciešamo informācijas reģistru izveide, lai papildinot jau esošajos reģistros pieejamo informāciju, portālā iegūtu pilnīgu informāciju par akadēmisko un zinātnisko personālu, akadēmiskajām un zinātniskajām institūcijām, zinātniskajiem projektiem, finansējumu un tā izlietojumu. Tā ietvaros tiks nodrošināta maksimāli iespējama integrācija ar projekta

²² <http://komitejas.esfondi.lv/AI%20uzraudzibas%20ziojumi/Forms/AllItems.aspx>

²³ ES fondu interneta vietnes sadaļā par ES fondu ieviešanu: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=338>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

- partneru institūciju reģistriem un datu bāzēm, lai nodrošinātu informācijas un pārskatu iesniegšanu maksimāli automatizētā, elektroniskā veidā. Projektu plānots pabeigt līdz 2015.gada 31.jūlijam, līdz ar to arī Nacionālās zinātniskās darbības portālu plānots izveidot līdz šim datumam. Šī gada 13.oktobrī ir izsludināta konkrētā iepirkuma procedūra. IZM šobrīd gatavo MK noteikumu projektu "Grozījumi Ministru kabineta 2013.gada 12.novembra noteikumos Nr.1316 „Kārtība, kādā aprēķina un piešķir bāzes finansējumu zinātniskajām institūcijām”", paredzot valsts budžeta finansējumu projekta "Vienotā nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai" rezultātu uzturēšanai pēc projekta noslēguma. Pieņemt zināšanai aktuālāko informāciju MK 2013.gada 19.novembra sēdes protokollēmuma 66§ 18.punkta izpildē, kas sniegta ar 2014.gada 2.septembrī MK izskatīto IZM informatīvo ziņojumu „Par projekta Nr.2010/0239/2DP/2.1.1.3.2/10/IPIA/VIAA/001 „Vienotā nacionālas nozīmes Latvijas akadēmiskā pamattīkla zinātniskās darbības nodrošināšanai” ilgtspēju”.
- c) Ņemot vērā, ka Regulas Nr. 539/2010²⁴ grozījumu rezultātā izvirzītās prasības attiecībā uz Eiropas Sociālā fonda (ESF) aktivitāšu, kurās nav produktīvi ieguldījumi un nav noteikts valsts atbalsts, ilgtspējas nodrošināšanu un pēcuzraudzību 2007. – 2013. gada periodā, nav tik stingras kā Latvijas likumdošanā noteiktās, vadošā iestāde vērtē iespēju atslogot ESF aktivitāšu administrēšanā iesaistīto institūciju darbu attiecībā uz pēcuzraudzību (t.sk. projektos veicamajām par pārbaudēm), konsultējoties un saskaņojot šāda veida rīcības ar Eiropas Komisiju. VI sniegs viedokli, kā arī informāciju par turpmāko rīcību pēc no ESF administrēšanā iesaistīto institūciju iesniegtās informācijas apkopošanas, izvērtēšanas un pēc konsultācijām ar EK, provizoriski 2014.gada beigās vai 2015.gada pirmajā pusē programmas slēgšanas procesa ietvaros.
- d) VARAM ierosināja noteikt lielāku garantijas periodu par ES fondu līdzekļiem finansētajām būvēm vairāk nekā 2 gadi kā šobrīd noteikts būvnoteikumos, lai palielinātu būvuzņēmēju un būvvalžu atbildību par ES fondu projektos radīto būvju kvalitāti, samazinātu būvju uzturēšanas izmaksas, kas jāsedz publiskajām personām pēc būves garantijas termiņa beigām, kā arī samazinātu atkārtotu investīciju nepieciešamību. Kopumā VI atbalsta priekšlikumu pēc būtības, bet, ņemot vērā, ka tam ir plašāka ietekme un par būvniecību kā nozari ir atbildīga EM, esam ierosinājuši VARAM virzīt priekšlikumu grozījumiem EM.

VARAM ir informējis, ka projektā Nr. 3DP/3.2.2.1.1./09/IPIA/IUMEPLS/023 "Sociālās politikas monitoringa sistēmas pilnveide – SPP vienotās informācijas sistēmas izstrāde, ieviešana un e-pakalpojumu attīstīšana" veiktais iepirkums, kas tika izsludināts divas reizes, ir beidzies bez rezultāta, jo sākotnēji ieplānotais finansējums ir nepietiekošs. Savukārt projektā Nr.3DP/3.2.2.1.1/12/IPIA/CFLA/001 "Vienotās Labklājības informācijas sistēmas (LabIS), nozares centralizēto funkciju informācijas sistēmu un centralizētas IKT infrastruktūras attīstība" pieejams finanšu resursu ietaupījums, kas radies īstenoto iepirkumu rezultātā. Novirzot iepriekš minētā projekta ietaupītos 15 000,0 *euro* uz projektu Nr.

²⁴ EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) Nr. 539/2010 (2010. gada 16. jūnijs) ar kuru attiecībā uz dažu prasību vienkāršošanu un attiecībā uz dažiem noteikumiem par finanšu pārvaldību groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu 57. pants

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

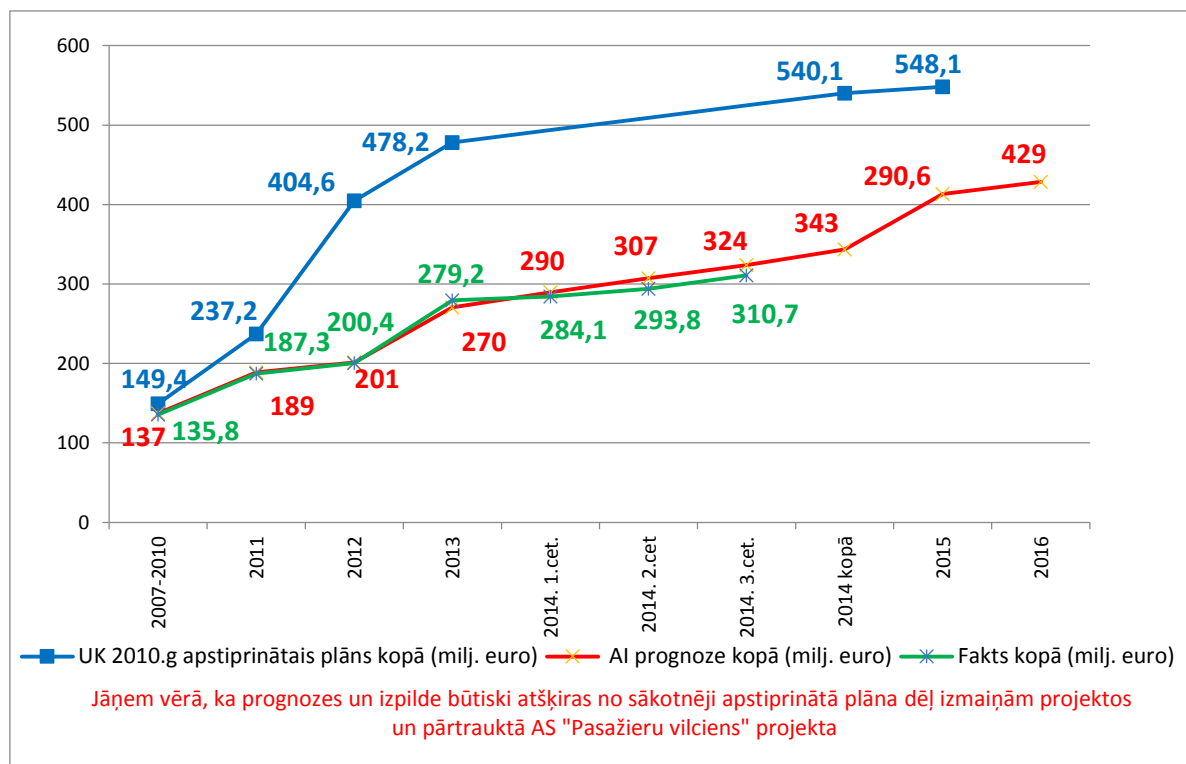
3DP/3.2.2.1.1./09/ IPIA/IUMEPLS/023 tiks būtiski mazināts risks, ka netiek izstrādāts datu risinājums un pašvaldībām nebūs pieejams e-pakalpojums ar Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (turpmāk – VDEĀVK) atzinumu, ka personai ir tiesības saņemt asistenta pakalpojumu, tādējādi nesasniedzot projekta mērķi. Samazinot projekta Nr.3DP/3.2.2.1.1/12/IPIA/CFLA/001 finansējumu, projekta mērķis netiek ietekmēts. Savukārt optimizējot abu projektu finansējumu un papildinot asistenta pakalpojuma personām ar invaliditāti datu apmaiņas risinājuma izstrādei starp VDEĀVK Invaliditātes IS un sistēmu Valsts sociālās politikas monitoringa informācijas sistēmu, tiek novērsts neīstenota iepirkuma iespējamības risks.

Ņemot vērā radušos situāciju un to, ka pastāv augsts risks nesasniegt mērķi projektā Nr. 3DP/3.2.2.1.1./09/IPIA/IUMEPLS/023, saskaņā ar Ministru kabineta 2014.gada 11.marta sēdes protokolā Nr.16 38.§ 3.2.punktu VARAM ierosina noteikt izņēmumu finansējuma pārdalei starp ERAF projektiem.

2.3. Lielo projektu īstenošana

Lielo projektu (pēc skaita 7) kopējā mērķa apguve norit samērā lēnu, atsevišķos projektos vērojamas plāna neizpildes. Līdz 2014.gada 30.septembrim lielo projektu ietvaros ir veikti attiecināmie izdevumi 78,6% apmērā (progress pret 2014.gada 2.ceturksni 5,1%) no kopējām attiecināmajām izmaksām.

Grafiks Nr.15 „Lielo projektu apguve līdz 30.09.2014., milj. euro”

Lielākās neizpildes 2014.gadā ir saistītas ar maksājumu apturēšanu un problēmjuautājumu risināšanu projektā “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārceļšanai no pilsētas centra”, maksājumu pieprasījumu apstrādi, kā arī zemju atsavināšanas problēmām.

SM, piesaistot ārējos ekspertus, 2014.gada novembrī veiks pārbaudi projekta īstenošanas vietā. No pieejamās informācijas par projekta jautājumu risināšanu secināms, ka projektu visdrīzāk varēs pilnībā pabeigt līdz 2019.gadam. Saskaņā ar EK vadlīniju par 2007-2013.gada perioda slēgšanu²⁵ 3.5.punktu, šajā gadījumā Latvijā visdrīzāk izmantos vadlīnijās paredzēto iespēju pie noslēguma dokumentācijas iesniegšanas (31.03.2017.) EK ziņot par vēl nefunkcionējošu projektu. No tā izriet, ka Latvijai būs papildus divu gadu laiks (līdz 31.03.2019.), lai projektu varētu pilnībā pabeigt, papildus VI rūpīgi veiks projekta uzraudzīšanu un reizi pusgadā būs jāziņo EK par projekta ieviešanas progresu.

Joprojām turpinās darbs pie astotā lielā projekta (ERAF) “Jaunā slimnīcas korpusa A1 būvniecība” pieteikuma sagatavošanas veselības nozarē.

Tāpat arī turpinās darbs pie projekta “Liepājas ostas padziļināšana” pieteikuma sagatavošanas iesniegšanai EK izvērtēšanai. Pārskata periodā JASPERS eksperti piedalījās vizītē projekta īstenošanas vietā un snieguši neoficiālu viedokli un komentārus par sagatavoto projekta pieteikumu. Prognozēts, ka 2014.gada 4.ceturksnī JASPERS sniegs oficiālu atzinumu un projekta pieteikums būs pabeigts līdz 2014.gada beigām.

Projektā “Otrā sliežu ceļa būvniecība Skrīveri-Krustpils (Rīga Krustpils iecirknis)” SM ir pagarinājusi īstenošanas termiņu līdz 2015.gada 30.jūnijam. Tāpat ir veikti grozījumi arī projektā “Starptautiskās lidosta “Rīga” infrastruktūras attīstība”, par projekta brīvajiem līdzekļiem iegādājoties aviācijas glābšanas un ugunsdzēsšanas speciālās automašīnas un iekārtas drošības pasākumu veikšanai.

Projektā “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābā gudrona dīķi” sanācijas darbi” turpinās projekta grozījumu priekšlikuma saskaņošana sadarbībā ar JASPERS ekspertiem. Galīgais termiņš grozījumu priekšlikuma iesniegšanai EK ir 2015.gada 30.septembris. Jautājums par šī projekta īstenošanas gaitu un iespējamiem riskiem tika skatīts 2014.gada 2.jūlija UK sēdē, kā arī darba sanāksmēs ar JASPERS, VI, VARAM, VVD un SIA “Geo Consultants” pārstāvjiem 2014.gada 7.augustā, 2014.gada 21.oktobrī.

JASPERS pozitīvi vērtē projekta īstenošanas progresu. Darbi objektā noris 2 maiņās un vienā dienā vidēji tiek eskavēts 129 t sērskābā gudrona. Uz 2014.gada 30.oktobra eskavētas un pārstrādātas 15 064,039 t sērskābā gudrona (no projektā plānotajām 30 224 t), nodrošinot arī sekundārā kurināmā (sērskābā gudrona un RDF materiāla sajaukums) utilizāciju CEMEX, Latvijā, un Schwarze Pumpe, Vācijā. Papildus, ņemot vērā JASPERS izteikto aicinājumu projekta īstenošanā piesaistīt papildu ekspertus dokumentācijas vadības pakalpojumiem atkritumu pārrobežu sūtījumiem, sanācijas darbu pētniecisko darbu veikšanai un sanācijas darbu tehniski – metodiskai vadībai, lai izvairītos no iespējamiem riskiem turpmākā projekta īstenošanas gaitā, tiek strādāts pie attiecīgās iepirkumu dokumentācijas izstrādes un minētie iepirkumi tiks izsludināti 2014.gada novembrī, lai attiecīgie pakalpojumi būtu pieejami 2015.gada būvdarbu sezonā. AI veic pastiprinātu projekta uzraudzību, lai projekta izdevumi būtu attiecināmi ES līdzfinansējumam.

---

²⁵ 20.03.2013. Pamatnostādnes par to darbības programmu slēgšanu, kuras pieņemtas atbalsta saņemšanai no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda (2007.–2013. gada periodam), pieejams ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1185>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Informācija par lielajiem projektiem Latvijā ir pieejama ES fondu tīmekļa vietnē <http://www.esfondi.lv/page.php?id=791>

2.4. ES fondu tehniskās palīdzības aktivitāšu īstenošana

Darbības programmu prioritātes TP izveidota ar mērķi uzlabot, vienkāršot, nodrošināt ES fondu vadību un tās efektivitāti. TP finansējums tiek novirzīts darbības programmu sagatavošanai, vadības, uzraudzības, izvērtēšanas, informācijas un kontroles darbību veikšanai, kā arī administratīvo spēju stiprināšanai, īstenojot ES fondus.

Pārskata periodā TP ietvaros turpinājās darbs pie projektu grozījumu veikšanas un apstiprināšanas, atbilstoši reālajai situācijai projektu īstenošanā, tādējādi nodrošinot maksimāli efektīvu ES fondu līdzekļu izlietošanas uzraudzību un optimālu rezultātu sasniegšanu.

Ņemot vērā to, ka arvien pieaug identificētas vajadzības saistībā ar 2014.-2020.gada plānošanas periodu, pārskata periodā tika apzināts pieejamais finansējumu kopumā un lūgts visiem TP finansējuma saņēmējiem izvērtēt iespējamus atlikumus, kas netiks apgūti līdz 2015.gada 31.decembrim, kā arī kritiski nepieciešamais papildus finansējums, tādējādi nodrošinot projekta ietvaros pieejamā finansējuma pilnīgu apgūšanu, t.sk., iespēju pārdalīt atbrīvojošos finansējumu būtiski nepieciešamiem pasākumiem.

Balstoties uz analīzi un konstatēto finansējuma atlikumu apjomu, nākošajā pārskata periodā plānots virzīt grozījumus TP regulējošajos MK noteikumos, lai veiktu pārdales starp iestādēm, tādējādi elastīgi un maksimāli pilnvērtīgi izmantotu TP iespējas, vienlaikus salāgojot ar 2014-2020. gada plānošanas perioda TP projekta iespējām.

Ņemot vērā apguves rezultātus līdz pārskata perioda beigām, DPP noteiktais ES fondu līdzfinansējums tiks apgūts pilnā apjomā. Lielākie izdevumi TP projektu ietvaros parasti tiek veikti gada 4.ceturksnī, kuru progresu var redzēt nākošā gada 1.ceturksnī, tāpēc arī šoreiz progress ir atbilstošs projektu ieviešanas modelim.

No kopējiem TP izdevumiem lielāko daļu veido atlīdzības izdevumi (vidēji 79%) un pārējie izdevumi ir ārpakalpojumi (vidēji līdz 21%). Lielāko īpatsvaru atlīdzībā veido ES fondu uzraudzības, administrēšanas un finanšu kontroles un revīzijas nodrošināšanas, kā arī stratēģiskās plānošanas funkciju nodrošināšanas izmaksas, savukārt ārpakalpojumu pozīcijā galvenie izdevumi tiek veikti ES fondu informatīvajiem un publicitātes pasākumiem un mācību, konferenču, semināru, komiteju, darba grupu un citu pasākumu nodrošināšanai.

Līdz 2014.gada 30.septembrim veikti maksājumi finansējuma saņēmējiem 80,3 milj. *euro* apmērā, kas ir 72,3% no pieejamā finansējuma. Ņemot vērā, ka projektu īstenošana ir paredzēta līdz 2015.gada beigām, šāds veikto maksājumu apjoms ir apmierinošs.

3. EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešana²⁶

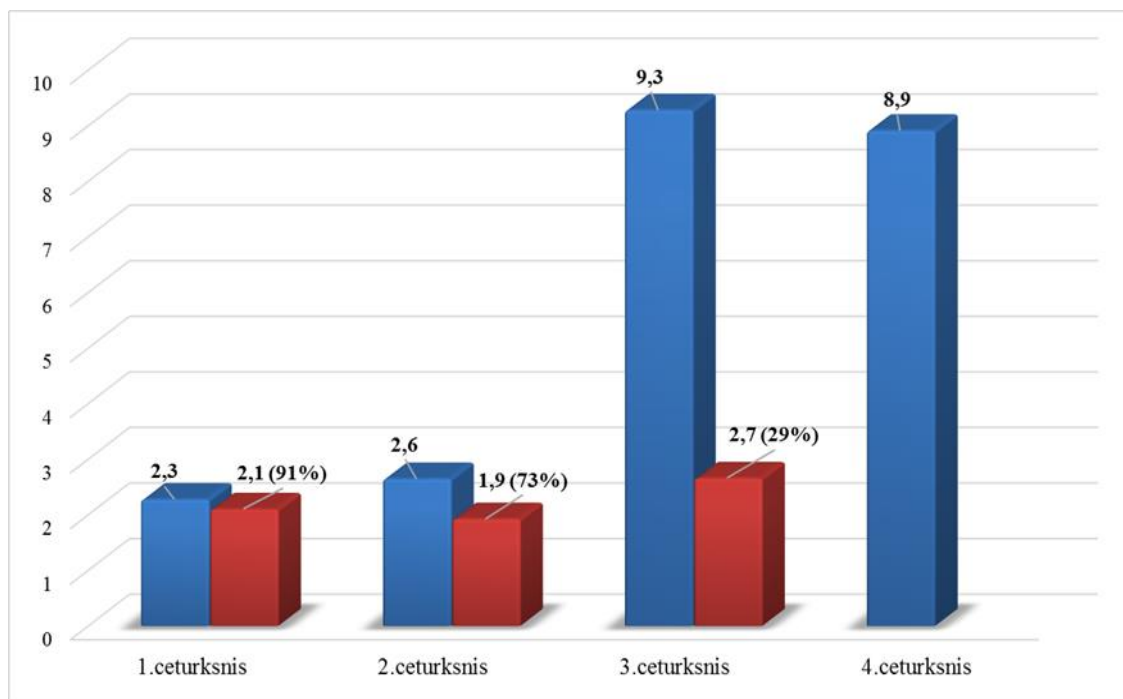
Visu 7 plānoto programmu apstiprināšana un līgumu noslēgšana ir nodrošināta 67,5 milj. *euro* apmērā jeb 100% no Latvijai pieejamā finansējuma. Līdz 2014.gada 3.ceturksņa

²⁶ EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu interneta vietne: <http://www.eeagrants.lv/?id=23> un <http://www.norwaygrants.lv/?id=23>

beigām donorvalstis ir veikušas EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu **finansējuma atmaksu** 5,8 milj. *euro* apjomā jeb 9% no EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu kopējā finansējuma.

Saskaņā ar MK 2014.gada 11.marta sēdes protokollēmuma (prot. Nr.16 38.§) 12.punktu programmu apsaimniekotāji 2014.gadā plāno nodrošināt **investīcijas Latvijā** 23,1 milj. *euro* apmērā (20,8 milj. *euro* – EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu grants un 2,3 milj. *euro* – valsts budžeta līdzfinansējums). 2014.gada 3.ceturksnī bija plānots izlietot 9,3 milj. *euro*, no kuriem ir izlietoti 2,7 milj. *euro* (jeb par 29% jeb 6,6 milj. *euro* mazāk nekā plānots).

Grafiks Nr.16 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma investīciju plāns 2014.gada ceturkšņiem un tā izpilde līdz 2014.gada 30.septembrim, milj. *euro*.”

Vislielākā neizpilde līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām ir četrām ministrijām, kas attiecīgi izpildīja investīciju plānu šādā apmērā: IZM – 4,3%, EM – 16,6% un TM – 19,7% un VARAM – 56,3% no plāna. Novirzes no plāna ir radušās šādu iemeslu dēļ:

1) VARAM programmā “*Nacionālā klimata politika*” un IZM programmā “*Pētniecība un stipendijas*” būtiski aizkavējās kopā 4 atklāto konkursu izsludināšana, jo MK noteikumu projektu par atklāto konkursu izsludināšanu un projektu atlasī izstrāde aizkavējās IZM kapacitātes trūkuma dēļ, kā arī donorvalstu izvērzīto nosacījumu dēļ attiecībā uz VARAM programmas atklāta projektu konkursa potenciālā finansējuma saņēmēju loka un atbalstāmo jomu skaita palielināšanu salīdzinot ar sākotnēji plānoto programmas iesniegumā. Līdz ar to projekti tiks apstiprināti tikai līdz 2014.gada beigām un plānotie avansa maksājumi projektu īstenotājiem tiks izmaksāti tikai 2015.gadā;

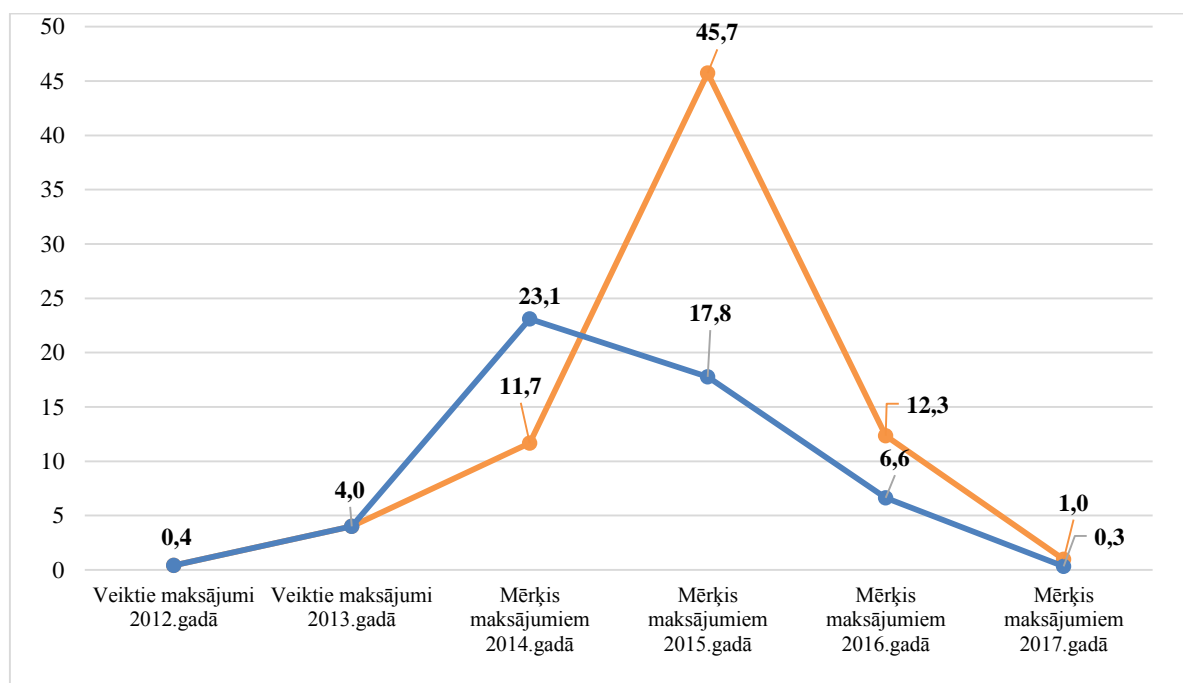
2) TM programmas “*Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma*” iepriekš noteikto projektu vērtēšana būtiski aizkavējās, jo projektu iesniegumu precizēšana un saskaņošana ar programmas donorvalsts partneriem bija laiktīlīgāka, kā sākotnēji tika plānots. Līdz ar to projekti tika uzsākti vēlāk un lielākā daļa 2014.gada plānoto maksājumu tiks veikti tikai 2015.gadā;

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

3) EM programmas „Inovācijas „zaļās” ražošanas jomā” atklātajā konkursā „Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā” tika apstiprināts mazāks projektu skaits nekā sākotnēji plānotais. Līdz ar to 2014.gadā plānotajiem avansa maksājumiem bija nepieciešams mazāks finansējums. Tiks sludināts atkārtots konkurss, kura uzvarētājiem avansi būs nepieciešami tikai 2015.gadā.

Līdz 2017.gada 30.aprīlim kopumā ir plānots veikt EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu finansējuma investīcijas 75,1 milj. euro apjomā, tai skaitā 2015.gadā - 45,7 milj. euro apjomā. Detalizēta informācija par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu investīcijām 2015.gada ceturkšņu griezumā un indikatīvo plānu līdz 2017.gadam ir apkopota šī ziņojuma pielikumā Nr.2.

Grafiks Nr.17 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu veiktie mērķa maksājumi līdz 2013.gadam un investīciju plāns 2015.gadam un turpākajiem gadiem salīdzinājumā ar investīciju plānu 2014.gadam, milj. euro.”

6 no 7 programmām notiek 16 dažādu **iepriekš noteikto projektu īstenošana**. 2013.gada laikā tika noslēgti 12 projektu līgumi, savukārt līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām atlikušie 4 līgumi. Gandrīz visu projektu īstenošana norisināsies līdz 2016.gada 30.aprīlim – maksimāli pieļaujamajam izdevumu attiecināmības periodam.

TM programmā “Latvijas korekcijas dienestu un Valsts policijas īslaicīgās aizturēšanas vietu reforma” iepriekš noteiktajam projektam “Jaunas nodaļas izveide Olaines cietumā, ieskaitot būvniecību un personāla apmācību” 2014.gada 9.septembrī MK lēma pagarināt ieviešanas termiņu līdz 2016.gada 31.decembrim, ar nosacījumu, ka pēc 2016.gada 30.aprīļa resocializācijas aktivitāšu īstenošanai piesaistāmi nākamā perioda EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu līdzekļi. VI attiecīgu priekšlikumu 2014.gada 15.septembrī ir iesniegusi donoralstij Finanšu instrumenta birojam Briselē.

Vienlaikus TM vērsa MK uzmanību uz nepieciešamību uzņemties ilgtermiņa saistības elektroniskās uzraudzības nodrošināšanai, atbalstot Valsts probācijas dienestam elektroniskās uzraudzības tehnoloģiju nomas līguma slēgšanu uz 5 gadiem, t.sk. šim mērķim paredzot valsts budžeta finansējumu indikatīvi 2,7 milj. *euro* apmērā pēc iepriekš noteiktā projekta “*Alternatīvu brīvības atņemšanai sekmēšana (ieskaitot iespējamo pilotprojektu elektroniskai uzraudzībai)*” beigām 2016.gada 30.aprīlī. MK lēma atļaut Valsts probācijas dienestam uzņemties elektroniskās uzraudzības tehnoloģijas nomas iepirkuma līguma saistības uz 5 gadiem, vienlaikus nosakot Finanšu ministrijai sadarbībā ar Tieslietu ministriju virzīt priekšlikumu donorvalstij minētos izdevumus segt no nākamā Norvēģijas finanšu instrumenta perioda līdzekļiem. 2014.gada 11.septembrī sarunās starp TM, VI, programmas donorvalsts partnera un Finanšu instrumenta biroja pārstāvjiem minētais priekšlikums tika izvirzīts, taču donorvalsts puse to noraidīja, vēršot uzmanību, ka projekta ietveros paredzēts īstenot tikai elektroniskās uzraudzības *pilotprojektu* līdz 2016.gada 30.aprīlim un sistēma pēc tam uzturama no saņēmējvalsts līdzekļiem. Šobrīd Valsts probācijas dienests ir izsludinājis elektroniskās uzraudzības tehnisko risinājumu iepirkumu uz 5 gadiem ar nosacījumu par līguma iespējamu laušanu pēc projekta beigām 2016. gada 30. aprīlī. Piedāvājumu iesniegšanas datums ir 2014. gada 25.novembris.

Līdz ar to TM pieprasījums par papildu nepieciešamo finansējumu abos minētajos iepriekš noteiktajos projektos uzsāktu aktivitāšu īstenošanai jāiesniedz MK likumprojekta “Par valsts budžetu 2016.gadam” un likumprojekta “Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018.gadam” sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu priekšlikumiem jaunajām politikas iniciatīvām un iesniegtajiem papildu pieprasījumiem.

Kopumā 5 no 7 programmām notiek **atklātie projektu konkursi**. Visi MK noteikumu projekti par atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī ir apstiprināti MK.

Divās programmās MK noteikumu izstrāde būtiski aizkavējās:

1) IZM, kurai saskaņā ar 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokollēmuma Nr.61 14.punktu jau līdz 2013.gada 13.decembrim bija jāiesniedz MK noteikumu projekts par aktivitātē “*Stipendijas*” plānoto atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī. Papildus minētajam EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014.gada 4.jūnija gada sanāsmē IZM panāca vienošanos ar donorvalstīm par stipendiju konkursa izsludināšanu vēlākais līdz 2014.gada septembrim. Tomēr precizētais MK noteikumu projekts saskaņošanai tikai saņemts FM un TM tikai 2014.gada 30.septembrī, līdz ar to projekts MK tika izskatīts 2014.gada 21.oktobrī.

2) EM, kurai saskaņā ar EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014.gada 4.jūnija gada sanāsmē ar donorvalstīm panākto vienošanos atklātā konkursa „*Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā*” izsludināšanai bija jānotiek 2014.gada septembrī, tomēr MK noteikumu projekt par šo konkursu MK tika apstiprināts tikai 21.oktobrī.

Līdz ar to EM projektu konkurss un IZM konkurss aktivitātē „*Stipendijas*” tiks izsludināts novembrī.

Tabula Nr.3 „Atklāto projektu konkursu statuss”

Programmas nosaukums / apsaimniekotājs	Atklātie konkursi (AK) / Neliela apjoma grantu shēmas (MGS)	Plānotie konkursi	Notikušie konkursi	Saņemtie projektu iesniegumi	Apstiprinātie projekti
Nacionālā klimata politika/ VARAM	AK Ilgtspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju attīstība	1	1	23	0
	MGS Kapacitātes celšana pētījumiem par klimata pārmaiņām	1	1	63	0
NVO fonds / SIF	AK NVO projektu programma	3	2	691	110
	AK NVO darbības atbalsta programma	1	1	206	78
Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana/ KM	MGS Kultūras apmaiņa	1	1	38	8
	MGS Kultūras mantojuma saglabāšana	1	1	27	5
Pētniecība un stipendijas/ IZM	AK Pētniecība	1	1	73	0
	AK Stipendijas	1	0	0	0
Inovācijas "zaļās" ražošanas jomā/ EM	MGS Inkubācijas pakalpojumi	2	1	7	0
	AK atbalsts zaļo tehnoloģiju	2	1	13	3
Kopā:		14	10	1141	204

KM programmā „Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana” ir notikuši divi dažādi konkursi. No atklātajā konkursā „Kultūras mantojuma saglabāšana” iesniegtajiem 27 projektiem (par kopējo summu 5,8 milj. euro, kas 4,5 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) 2014.gada jūnijā tika apstiprināti 5 projekti par kopējo summu 1,2 milj. euro (100% no konkursā pieejamā). No grantu shēmas „Kultūras apmaiņa” atklātajā konkursā iesniegtajiem 38 projektiem (par kopējo summu 3,1 milj. euro, kas 5,2 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) līdz 2014.gada septembra beigām tika apstiprināti 8 projekti par kopējo summu 0,6 milj. euro (100% no konkursā pieejamā). Līdz 2014.gada 3.ceturksnā beigām ir parakstīti līgumi ar 11 konkursos apstiprināto projektu ieviesējiem un uzsākta šo projektu īstenošana. Projektu līgumi ar atlikušajiem 2 projektiem tiks parakstīti 2014.gada 4.ceturksnī.

SIF programmā “NVO fonds” ir notikuši vairāki konkursi divās pamataaktivitātēs:

“Nevalstisko organizāciju projektu programma”

2014.gada 3.ceturksnī turpinājās 1.atklātajā konkursā apstiprināto 66 projektu īstenošana (t.sk., 4 projektu īstenošana pārskata periodā tika pabeigta). No 2.atklātajā konkursā iesniegtajiem 309 projektiem (par kopējo summu 13,9 milj. euro, kas 6,2 reizes pārsniedz konkursā pieejamo) 2014.gada maijā-jūlijā tika apstiprināti 45 projekti par kopējo summu FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

2,2 milj. euro (100% no konkursā pieejamā). Pēdējais, 3.atklātais konkurss tiks izsludināts 2014.gada 3.novembrī.

“NVO darbības atbalsta programma”

2014.gada 3.ceturksnī turpinājās vienīgajā atklātajā konkursā apstiprināto 74 projektu īstenošana.

VARAM programmā *“Nacionālā klimata politika”* ir notikuši divi dažādi konkursi. 2014.gada 19.septembrī noslēdzās atklātais konkurss *“Kapacitātes celšana pētījumiem un pasākumiem sabiedrības zināšanu uzlabošanai par klimata pārmaiņām un to radītajām sekām”*. Kopā tika saņemti 63 projektu iesniegumi (32 jeb 51% ir piesaistīts partneris no Norvēģijas), kas 4 reizes pārsniedz konkursā pieejamo finansējumu, no tiem:

- 28 iesniegumus iesniegušas biedrības vai nodibinājumi;
- 19 iesniedzēji ir tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestādes, atvasinātas publiskas personas;
- 16 iesniegumus iesnieguši komersanti.

Savukārt otrs atklātais konkurss *“Ilgtspējīgu ēku, atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju un inovatīvu emisiju samazinošu tehnoloģiju attīstība”* noslēdzās 2014.gada 8.oktobrī.

EM programmā *„Inovāciju „zaļās” ražošanas jomā”* ir notikuši divi dažādi konkursi. No atklātajā konkursā *„Atbalsts „zaļo” tehnoloģiju ieviešanai ražošanā”* iesniegtajiem 13 projektiem 2014.gada vasarā tika apstiprināti 3 projekti par kopējo summu 1,4 milj. euro (tikai 19,2% no konkursā pieejamās summas). Lai apgūtu atlikušo finansējumu pilnā apmērā, LIAA 2014.gada novembrī izsludinās otro konkursa kārtu, veicot grozījumus konkursa nosacījumos, tos vienkāršojot un piemērojot jauno valsts atbalsta regulējumu. Savukārt 2014.gada 30.septembrī noslēdzās atklātais konkurss neliela apjoma grantu shēmā *“Atbalsts komersantiem jaunu vai būtiski uzlabotu produktu, pakalpojumu un tehnoloģiju izstrādē un ieviešanā”*, kur finansējums tika paredzēts inkubācijas pakalpojumiem maziem un vidējiem uzņēmumiem. Kopā tika saņemti 7 projektu iesniegumi, kas 0,1 reizi pārsniedz konkursā pieejamo finansējumu. Šī konkursa otrā kārtā izsludināta 2014.gada 30.septembrī un tā noslēgsies 2014.gada 1.decembrī.

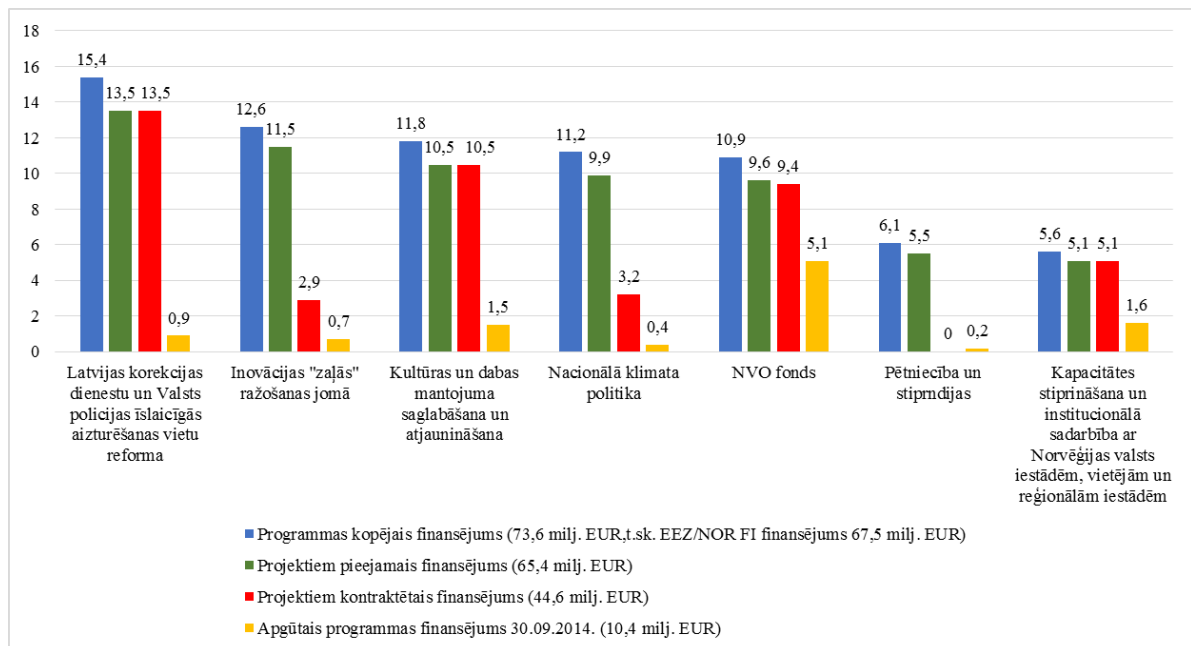
IZM programmā *“Pētniecība un stipendijas”* ir paredzēti divi atklātie konkursi. Konkurss aktivitātē *“Pētniecība”* noslēdzās 2014.gada 30.septembrī, kas ir gadu vēlāk kā sākotnēji plānots programmas līgumā. Kopā tika saņemti 73 projektu iesniegumi par kopējo summu 37,7 milj. euro, kas 10 reizes pārsniedz konkursā pieejamo finansējumu. Šī aktivitāte vērsta uz divpusējās sadarbības stiprināšanu starp Latvijas un Norvēģijas pētniecības iestādēm, tādējādi projektu iesniegumus varēja iesniegt Latvijas Zinātnisko institūtu reģistrā reģistrētas zinātniskās institūcijas sadarbībā ar pētniecības organizācijām no Norvēģijas.

Konkurss aktivitātē *“Stipendijas”* vēl aizvien nav izsludināts (sākotnēji tas programmas līgumā bija plānots - 2013.gada 2.ceturksnī). Kaut arī IZM EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu 2014.gada 4.jūnija gada sanāksmē donorvalstīm solīja atklātā konkursa MK noteikumu projektu iesniegt komentēšanai FM un TM līdz 2014.gada 20.jūnijam, tas tika iesniegts tikai 2014.gada augusta beigās Līdz ar to projektu konkursa aktivitātē

„Stipendijas” izsludināšana ir gaidāma novembrī - pēc MK noteikumu par atklāto konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atlasī apstiprināšanas MK 2014.gada 21.oktobra sēdē.

Ņemot vērā, ka gan **EM programmas**, gan **IZM programmas** visu aktivitāšu ieviešanas laika grafiks ir ievērojami aizkavējies un līdz ar to programmā un projektos plānotie rezultātie rādītāji būs jāsasniedz īsākā termiņā nekā sākotnēji plānots, EM un IZM programmas ir uzskatāmas par augsta riska programmām, kurām VI nodrošina un turpinās nodrošināt pastāvīgu uzraudzību, kā arī turpmāko kavējumu vai neizpilžu gadījumā lūgs stiprināt kapacitāti lielākā apmērā.

Grafiks Nr.18 „EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu programmās pieejamais finansējums projektiem, milj. euro”

Plašāka informācija par EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentu ieviešanu Latvijā, t.sk. aktuālajiem publicitātes pasākumiem, ir pieejama VI uzturētajā mājaslapā www.eeagrants.lv / www.norwaygrants.lv.

4. Šveices programmas ieviešana

Šveices programmas finansējums Latvijai ir pieejams no 2007.gada 14.jūnija. Iespēja īstenot projektus un līdz ar to arī apgūt piešķirto finansējumu būs līdz 2017.gada 14.jūnijam. Latvijai kopumā ir pieejami 56,72 milj. Šveices franku jeb 47,7 milj. euro. 2012.gada 14.jūnijā noslēdzās 5 gadu finanšu saistību periods, līdz kuram Šveices kompetentās iestādes ir apstiprinājušas 6 individuālos projektus, 1 programmu, 3 grantu shēmas, 1 TP, t.sk., projektu sagatavošanas fonda projektu par visu Latvijai pieejamo finansējumu, t.i., 100% apmērā. Ir noslēgti visi 11 paredzētie projektu līgumi un 4 projekti ir jau pabeigti – „Pašvaldību aktivitāšu īstenošana, lai nodrošinātu skolnieku pārvadāšanu un ar to saistītos atbalsta pasākumus”, „Projektu sagatavošanas fonds”, „NVO fonds” un „Tiesu modernizācija Latvijā”.

Līdz pārskata perioda beigām atmaksas Šveices programmas finansējuma saņēmējiem ir veiktas 31,2 milj. *euro* apmērā jeb 65,9 % no Šveices programmas kopējā finansējuma, progress ceturksnī pieaudzis par 0,1 milj. *euro* jeb 0,2%, ļaujot Latvijai joprojām būt starp līderiem 12 saņēmējvalstu starpā (1. vietā - Malta; 2.- Latvija; 3.- Igaunija).

Pamatojoties uz finansējuma saņēmēju 2014.gada valsts budžetā plānotajiem maksājumiem līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām apgūts 99,8% no plānotā jeb 5,0 milj. *euro*, kas vērtējams kā ļoti labs rezultāts.

“*Stipendiju fonda*” 6 konkursos doktorantiem un jauniešiem zinātniekiem no 65 saņemtajiem apstiprināti 26 iesniegumi, apgūstot 99% atklātajiem konkursiem paredzēto finansējumu. Fonda noslēgums plānots 2016.gada martā.

Grantu shēma „*Šveices pētnieku aktivitātes Latvijā*” paredz vismaz 45 stipendiju piešķiršanu Šveices pētniekiem lekciju lasīšanai un pieredzes apmaiņai Latvijas augstskolās un zinātniskajās institūcijās. Pirmajos 3 konkursos no 44 saņemtajiem ir apstiprināts 41 iesniegums. 4.konkursā līdz 2014.gada septembra beigām no 37 saņemtajiem ir apstiprināti visi iesniegumi. 4.konkurss noslēgsies brīdī, kad grantu shēmā pieejamais finansējums tiks pilnībā izlietots.

Programmā „*Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos*” saskaņā ar programmas līgumā noteikto ir paveikta 17 multifunkcionālu jauniešu iniciatīvu centru izveide 17 dažādās Latvijas pašvaldībās un turpinās semināru, konferenču un forumu organizēšana visā Latvijā jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem, par jauniešiem aktuālām tēmām. Ņemot vērā programmā radušos ievērojamos ietaupījumus, līdz 2015.gada beigām ir plānots izveidot vēl 5 papildus centrus, tādejādi pārsniedzot projektā ieplānotos rezultātus. Līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām pēc plāna ir notikuši 94 no 160 plānotajiem semināriem jauniešiem un personām, kas iesaistītas darbā ar jauniešiem.

„*Mikrokreditēšanas programmā*” 4 gadu laikā sākotnēji bija plānots piešķirt 700 mikro aizdevumus 7,2 milj. *euro* apmērā. Jau 2013.gada septembra beigās aizdevumu fonda apguves rādītāji bija labāki nekā sākotnēji plānots – 2 gadu laikā piešķirti 800 mikro aizdevumi par visu programmā pieejamo aizdevumu fonda budžetu. Līdz 2015.gada vidum ALTUM turpinās mikrokreditēšanu tikai jau no saņemtajām atmaksām, kā arī nodrošinās projektu uzraudzību. Līdz 2014.gada 3.ceturkšņa beigām no saņemtajām atmaksām piešķirti 1032 mikro aizdevumi.

Projekta „*Atbalsts ugunsdrošības pasākumiem pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs*” mērķis ir ugunsdrošības pasākumu īstenošana pašvaldību vispārējās izglītības iestādēs, lai radītu bērniem un jauniešiem drošu vidi. Ir pabeigti visi ugunsdrošības sistēmu uzstādīšanas darbi – 115 izglītības iestādes aprīkotas ar ugunsdrošības sistēmām (kopumā 122 ēkas). Lai nodrošinātu papildus aktivitātes “Sociāli izglītojoša satura web spēle par ugunsdrošību un civilo aizsardzību” īstenošanu, 2014.gada jūnijā noslēdzās iepirkuma procedūra, līgumu ar uzvarētāju parakstot 2014.gada augustā. Lai apgūtu projektā ietaupītos līdzekļus pilnā apmērā, projekts 2014.gada jūnijā tika pagarināts par 7 mēnešiem, t.i. līdz 2015.gada februāra beigām.

Konstatētie riski projektā „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā”:

Projekta mērķis ir atjaunot un uzlabot piesārņoto vietu vides kvalitāti un novērst draudus cilvēku veselībai Sarkandaugavā. Projekts paredz sanācijas darbu veikšanu 5 objektos Rīgas Brīvostas teritorijā kopumā aptuveni 8 ha lielā platībā. Sanācijas darbus, kas ir galvenais projektā sasniedzamais rezultāts, pirmajā teritorijā (5,5 ha) VVD uzsāka 2013.gada martā. Uztādītās tehnoloģijas darbojas un darbi norit sekmīgi. Par attīrīšanas darbiem otrajā teritorijā (2,5 ha lielā platībā) iepirkuma līgums tika noslēgts 2014.gada maijā, kas nodrošina darbu uzsākšanu saskaņā ar projekta līgumu un saskaņoto laika grafiku. Projekts uzskatāms ar augstu ieviešanas risku, ievērojot tā sarežģītību un iepirkuma procedūras kavējumus, kā arī konstatētās problēmas līdzīgos ES fondu līdzfinansētos VVD īstenotos projektos. Projekta ieviešanas gaita tiek īpaši rūpīgi uzraudzīta arī no Šveices puses.

VVD 2014.gada maijā noslēdza līgumus par sanācijas darbu veikšanu otrajā kārtā, lai gan projekta partneris Rīgas dome līgumslēgšanas brīdī nebija apstiprinājusi nacionālo līdzfinansējumu 0,7 milj. *euro* apmērā projekta otrās kārtas aktivitāšu īstenošanai, tādējādi pārkāpjot Likumu par budžetu un finanšu vadību. VARAM ir pabeigta dienesta pārbaude, kuras rezultātā ir ierosinātas disciplinārlietas pret VVD projekta vadībā iesaistītajām amatpersonām. Šveices kompetentās iestādes ir sniegušas informāciju, ka neveiks atmaksu Latvijai par 2014.gada 28.jūnijā iesniegto avansa maksājuma pieprasījumu 0,3 milj. *euro* apmērā līdz apliecinājuma saņemšanai par nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanu projekta otrai kārtai.

Pēc vairākkārtīgiem VVD un VARAM pieprasījumiem uz ziņojuma sagatavošanas brīdī Rīgas dome kā projekta partneris nav sniedzis apliecinājumu par nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanu otrajai kārtai. Ņemot vērā projekta pirmās kārtas nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanas shēmu, kad to nodrošināja Rīgas brīvostas pārvalde kā Rīgas brīvostas teritorijas apsaimniekotājs, VVD 2014.gada 17.oktobrī nosūtīja Rīgas brīvostas pārvaldes valdei vēstuli ar lūgumu rast nepieciešamo līdzfinansējumu no Rīgas brīvostas pārvaldes līdzekļiem, virzot finansējumu caur Rīgas domi. Rīgas brīvostas pārvaldes valdes sēdē šis jautājums tika izskatīts 2014.gada 30.oktobrī, tomēr lēmums par nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanu otrajai kārtai netika pieņemts. Attiecīgi turpmākās rīcības alternatīvie risinājumi ir noslēgto līgumu par sanācijas darbu veikšanu otrajā kārtā laušana vai nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšana projektam no valsts budžeta līdzekļiem.

Gadījumā, ja tiek apturēta sanācijas darbu līgumu izpilde, netiek sasniegti projekta otrās kārtas mērķi un no valsts budžeta jāsedz neattiecināmās izmaksas 1,01 milj. *euro* apmērā par otrās kārtas īstenošanai jau apgūtajiem un tuvākajā laikā apmaksājamiem līdzekļiem, tai skaitā 0,86 milj. *euro* Šveices puses līdzfinansējuma. Jāņem vērā, ka projekta otrās kārtas sanācijas darbu apturēšana izraisa īstenošanas līguma un projekta līguma grozījumus par Šveices puses līdzfinansējuma aptuveni 4,02 milj. *euro* zaudēšanu. Projekta otrās kārtas inženiertehniskās uzraudzības pakalpojumi un būvuzrauga pienākumi tiek veikti saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, bet inženiera pienākumi - saskaņā ar Starptautiskās Inženieru – Konsultantu federācijas (FIDIC) iekārtu piegādes un projektēšanas – būvniecības darbu līguma noteikumiem (FIDIC Dzeltenā grāmata).

Sanācijas darbu pārtraukšanas gadījumā sanācijas darbu līgums tieši nereglamentē darbu izpildītājam izmaksājamo kompensāciju, kuras apjoms tiek noteikts atbilstoši FIDIC noteikumos paredzētajai kārtībai tiesvedības ceļā, bet līguma C1 pielikumā ir atsauce uz FIDIC noteikumu 14.8.apakšpunktu, kas paredz, ka līgumsods par samaksas kavēšanu var sasniegt līdz 15% no līguma summas, t.i., līdz 0,6 milj. *euro*.

Izvērtējot iespējamus finansiālos zaudējumus sanācijas darbu līguma laušanas gadījumā, ir secināms, ka finansiālie zaudējumi, ieskaitot Šveices puses finansējumu, ievērojami pārsniedz nepieciešamo nacionālā līdzfinansējuma apmēru. Turklāt jāņem vērā arī fakts, ka projekta otrās kārtas īstenošanas apturēšana var negatīvi ietekmēt valsts reputāciju un uzticamību bilaterālās attiecībās.

Projektam otrās kārtas īstenošanai nepieciešamais nacionālā līdzfinansējuma kopējais apmērs ir 673 154 *euro*, t.sk. sadalījumā pa gadiem: 2014.gadā – 149 815 *euro*, 2015.gadā – 367 511 *euro*, 2016.gadā – 50 483 *euro*, 2017.gadā – 105 345 *euro*.

VARAM ierosina nepieciešamo nacionālā līdzfinansējuma apmēru Šveices programmas projekta „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā” otrajai kārtai nodrošināt no ERAF „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta” projektam ieplānotā valsts budžeta finansējuma daļas. „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta” projekta mērķis ir veikt vēsturiski piesārņotās vietas „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuve” sanācijas darbus, kuru rezultātā tiktu likvidēts piesārņojuma avots un novērsts turpmākais piesārņojums gruntsūdeņos un iespējamā pazemes ūdeņu piesārņošana. Minētais projekta „Vēsturiski piesārņoto vietu sanācija – Sarkandaugavas teritorijā” otrās kārtas nacionālā līdzfinansējuma nodrošināšanas priekšlikums tiek izvirzīts, ņemot vērā, ka VVD ir ierosinājis izbeigt projektu Nr.3DP/3.4.1.4.0/12/IPIA/VARAM/001 „Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1.kārta”, par ko informācija sniegta ziņojuma 3.2.1.apakšsadaļā “*Noslēgto līgumu progress*”.

Plašāka informācija par Šveices programmas projektiem pieejama mājaslapā www.swiss-contribution.lv.

5. Neatbilstības ES fondu un citas ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētos projektos

ES fondu gadījumā²⁷ neatbilstība²⁸ ir jebkurš ES tiesību aktu pārkāpums, kas noticis saimnieciskās darbības subjekta darbības vai bezdarbības dēļ un kas rada vai varētu radīt kaitējumu ES vispārējam budžetam, prasot no vispārējā budžeta segt nepamatotu izdevumu daļu, un par ko samazina projekta attiecināmās izmaksas. Par neatbilstību ar finansiālu ietekmi tiek uzskatīti gadījumi, kad finansējuma saņēmējam ir izmaksāts ES fondu finansējums un tas ir jāatgūst (tai skaitā ieturot no kārtējā vai nākamā maksājuma),

²⁷ līdzīgi citu ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētu projektu ietvaros

²⁸ Jebkurš LR vai ES tiesību akta pārkāpums, kas atbilst Padomes 2006.gada 11.jūlija Regulas (EK) Nr.1083/2006, ar ko paredz vispārīgus noteikumus par ES fondiem un atceļ Regulu (EK) Nr.1260/1999, 2.panta 7.punktā noteiktajam.

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

pieņemot finanšu korekciju. Metodoloģiskais atbalsts par neatbilstību administrēšanu pieejams ES fondu interneta vietnē²⁹.

Ziņojumā analizētas neatbilstības ar finansiālu ietekmi – neatbilstība, kurā finansējuma saņēmējam ir veikta ES fondu līdzekļu atmaksa, un veiktajā maksājumā ir ietverti neattaisnoti / neattiecināmi / nepamatoti izdevumi, piemērota jebkura no atgūšanas procedūrām, t.sk. samazinot projekta attiecināmās izmaksas.

ES fondu interneta vietnē³⁰ tabulā Nr.1 pieejama informācija par neatbilstībām un neatbilstoši veiktiem izdevumiem (turpmāk analizē – neatbilstība) un atgūtiem neatbilstoši veiktiem izdevumiem pārskata periodā un kumulatīvi uz pārskata perioda beigām, tabulā Nr.2 – informācija par 2014.gada 3.ceturksnī konstatētajām neatbilstībām tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos un tabulā Nr.3 informācija par aktivitātēm, kurās konstatēto neatbilstību apjoms pret aktivitātēs pieprasīto finansējumu pārsniedz 2% līmeni, norādot riskantākās aktivitātes, jomas, kurām tiek veikta pastiprināta uzraudzība no VI un AI, SI puses.

5.1. Neatbilstības ar finansiālu ietekmi ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas periodā ES fondos līdz 2014.gada 30.septembrim

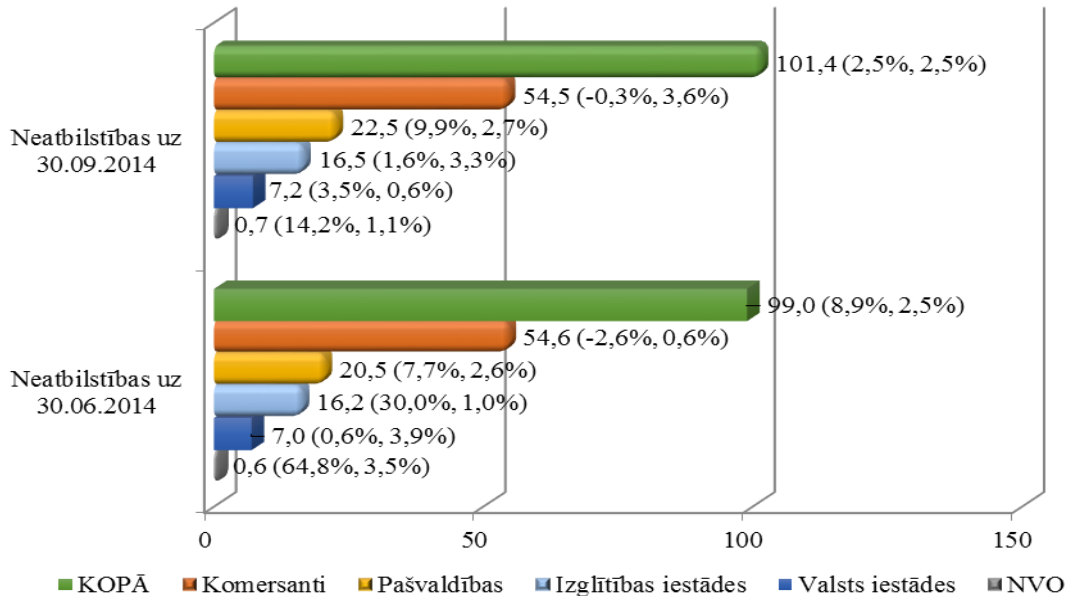
Salīdzinājumā ar neatbilstību apjomu līdz 2013.gada 30.jūnijam, tas ir pieaudzis par 2,4 milj. *euro* (sasniegts 101,4 milj. *euro*) jeb par 2,5%, kas ir vairāk kā 3 reizes mazāks pieauguma rādītājs salīdzinājumā ar neatbilstību pieaugumu 2.ceturksnī un vērtējams pozitīvi. Kopējais neatbilstību apjoms ir 2,5% no kopējā finansējumu saņēmēju pieprasītā finansējuma (4,1 mljrd. *euro*) (skatīt grafikā Nr.19). Līdz pārskata perioda beigām kopumā atgūti 84,4 milj. *euro* jeb 83,2% no kopējā neatbilstību apjoma. Ceturksnī atgūts 1,0 milj. *euro* jeb 29,2% no pārskata periodā konstatētajām neatbilstībām.

²⁹ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondu vadlīnijām, metodikām un skaidrojumiem: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1099>

³⁰ ES fondu interneta vietnes sadaļā, kur tiek apkopota informācija par ES fondos konstatētām neatbilstībām: <http://www.esfondi.lv/page.php?id=1188>

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Grafiks Nr.19 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa finansējuma saņēmēju veidiem kumulatīvi uz 2014.gada 30.septembri un uz 2014.gada 30.jūniju; milj. euro (% pieaugums pret iepriekšējo pārskata periodu – 2014.gada 30.jūniju un 2014.gada 31.martu; % no kopējiem finansējuma saņēmēju pieprasītajiem maksājumiem uz 2014.gada 30.septembri un uz 2014.gada 30.jūniju).”

DP „Cilvēkresursi un nodarbinātība” ietvaros 2014.gada 3.ceturksnī konstatēto neatbilstību apjoms veido 0,08 milj. *euro*, kas ir par 0,02 milj. *euro* vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā (0,06 milj. *euro*). Pārsvārā konstatēti noteikto ieviešanas nosacījumu pārkāpumi, kas galvenokārt saistīti ar neattiecināmu izmaksu iekļaušanu maksājumu pieprasījumos. Kopumā secināms, ka DP ietvaros jau no iepriekšējā pārskata perioda turpinās pozitīva tendence un neatbilstības lielos apjomos netiek konstatētas, līdz ar to līdz šim veiktie pasākumi neatbilstību apjoma samazināšanā vērtējami kā efektīvi.

DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” 2014.gada 3.ceturksnī konstatēto neatbilstību apjoms ir 0,3 milj. *euro*, kas ir par 38,0% mazāk nekā iepriekšējā ceturksnī (0,8 milj. *euro*). No ceturksnī konstatēto neatbilstību summas 22,0% (52 tūkstoši *euro*) veido neatbilstības Liepājas Universitātes īstenotajā projektā, kurā tika konstatēti vairāki ar atalgojumiem un komandējumiem saistīti pārkāpumi. Pārskata periodā DP ietvaros tika konstatētas sešas neatbilstības, kas saistītas ar aizdomām par krāpšanu, no tām piecos gadījumos finansējuma saņēmējiem netika veikti maksājumi. Tas liecina par LIAA un VIAA spēju laicīgi identificēt krāpšanas pazīmes. Vienlaikus šādas situācijas rada „iesaldētus” ES līdzekļus, kamēr lietas nav pilnībā atrisinātas.

DP „Infrastruktūra un pakalpojumi” 2014.gada 3.ceturksnī konstatētais neatbilstību apjoms ir 3,0 milj. *euro*, kas ir 85,0% no kopējā konstatēto neatbilstību apjoma ceturksnī. Savukārt 2,4 milj. *euro* 80,0% no DP neatbilstībām pārskata periodā veido neatbilstības pašvaldību īstenotajos projektos, no kurām apjomīgākā 2,0 milj. *euro* apmērā konstatēta Rēzeknes pilsētas domes projektā “Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centra – jauniešu, bērnu interešu izglītības centra, radošo industriju un restaurācijas darbnīcu būvniecība”. Plašāks skaidrojums sniegts analīzē pie grafika Nr.20.

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Saskaņā ar VM sniegto informāciju ir neatbilstība apakšaktivitātes "Ģimenes ārstu tīkla attīstība" projektos saistībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra (turpmāk – PTAC) konstatējumu, ka Nacionāla veselības dienesta (turpmāk – NVD) organizētā centralizētā iepirkuma rezultātā no piegādātāja iepirktie sviri neatbilst vairāku LR normatīvo aktu prasībām un EK direktīvai un tie nav izmantojami ārstniecībā un diagnostikā, par ko NVD ir informējis ģimenes ārstus. Svarus pieņēmušie ģimenes ārsti ir ārstniecības personas, kurām nav specifisko zināšanu, lai noteiktu svaru atbilstību normatīviem aktiem, līdz ar to neatbilstība preču saņemšanas brīdī netika konstatēta. Problēma attiecas uz 209 svaru piegādes līgumiem ar ģimenes ārstiem saskaņā ar noslēgto vispārīgo vienošanos ar NVD par summu ar PVN 42 336,78 *euro*, t.sk. ERAF finansējums 35 986,26 *euro*. Neatbilstība ir kvalificējamā kā „aizdomas par krāpšanu”, jo PTAC ir atzinis, ka piegādātājs, iesniedzot piedāvājumu, klāt pievienoja CE atbilstības sertifikātu, kas apliecina, ka sviri atbilst medierīču direktīvai, kā arī informatīvo materiālu, kas pamato atbilstību prasībām. Tādējādi, NVD iepirkuma komisijai, pieņemot lēmumu par piedāvājuma atbilstību, neradās šaubas, ka prece varētu neatbilst tehniskās specifikācijas prasībām. Savukārt PTAC, veicot preču pārbaudi uz vietas, izvērtējot preces marķējumu un klāt pievienoto informāciju un atbilstības sertifikātu, secināja, ka piegādāti neatbilstoši sviri pretēji līgumā paredzētajam. Ņemot vērā, ka piegādātājs nepiekrita veikt neatbilstošo svaru nomaiņu vai zaudējumu atlīdzināšanu, NVD risinās jautājumu par svaru nomaiņu un zaudējumu atlīdzināšanu tiesas ceļā. Izdevumi par svariem nav deklarējami EK. Ņemot vērā, ka nav konstatējamā cēloņsakarība starp ģimenes ārstu rīcību un konstatēto neatbilstību, kā arī to, ka centralizēto iepirkumu veica NVD, jau veiktie izdevumi nav atgūstami no ģimenes ārstiem un CFLA turpmāk var veikt izdevumus par svariem, ja ģimenes ārsti nākotnē iesniegs maksājuma pieprasījumus iekļaujot šos izdevumus. VM ir jānodrošina nepieciešamās darbības izdevumu atgūšanai.

Ņemot vērā informatīvajā ziņojumā par 2014.gada 2.ceturksni minēto par VVD īstenotajos projektos konstatētajām ieviešanas problēmām, VI bija aicinājusi VARAM stiprināt VVD kapacitāti nozīmīgu investīciju projektu ieviešanā un vadībā. No pieejamās informācijas secināms, ka 2014.gada 3.ceturksnī VVD ir piesaistījuši divus jaunus speciālistus - projektu vadītāju un projektu koordinātoru – kuri attiecīgi sekmēs un nodrošinās kvalitatīvu projektu ieviešanu, samazinot risku pieļaut kļūdas, kas var radīt finanšu zaudējumi valstij.

Pārskata periodā nav mainījies situācija par aktivitātēm, kurās neatbilstību apjoms pret aktivitātē iesniegtajiem maksājumu pieprasījumiem pārsniedz 2% būtiskuma līmeni. Līdz šim iestādes regulāri un pēc nepieciešamības nodrošina dažādas preventīvas darbības (semināri, konsultācijas, iepirkumu pirmspārbaudes u.c.) neatbilstību mazināšanai. Tāpat izstrādāta MK instrukcija³¹, kurā noteikti standarta nosacījumi līgumos nolūkā novērst riskus, ka neprecīzu un nepilnīgu līgumu gadījumā iestāsies negatīvas sekas budžetam.

2014.gada 2.ceturkšņa ziņojumā informējam par uzsāktām darbībām, lai risinātu problēmas būvniecības nozarē kopumā. Atbilstoši 2013.gada 19.novembra MK sēdes protokola Nr.61 66. § 13.punktam FM, kad saņēma EM informatīvo ziņojumu par ES fondu 2007.-

³¹ 2013.gada 2.jūlija MK instrukcija Nr.7 “Ārvalstu finanšu instrumentu finansētu civiltiesisku līgumu izstrādes un slēgšanas instrukcija valsts tiešās pārvaldes iestādēs”

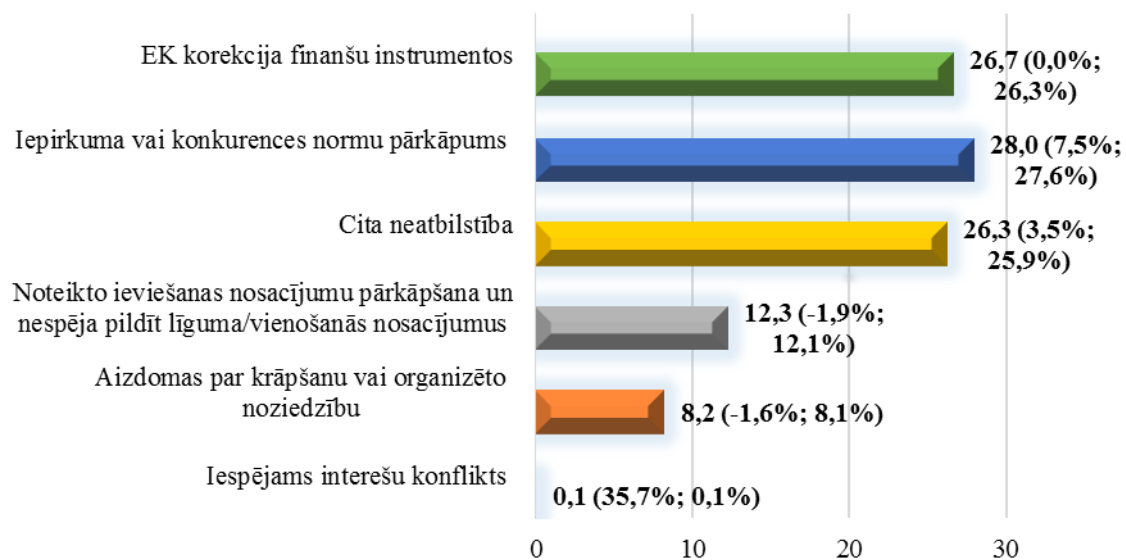
FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

2013.gada plānošanas perioda projektos konstatētajiem pārkāpumiem būvniecības procesā un lūdza EM to izsludināt izskatīšanai VSS sanāksmē. Attiecīgi šobrīd VI, kā arī citas ES fondu administrēšanā iesaistītās iestādes ir sniegušas atzinumus par sagatavoto ziņojumu. Tāpat EM š.g. 10.oktobrī organizēja ziņojuma saskaņošanas sanāksmi, kurā vienojās, ka ziņojumā tiks veikti papildus precizējumi. Līdz ar to ziņojums joprojām ir saskaņošanas stadijā un diskusijas par veicamajiem pasākumiem nozares uzlabošanā turpinās.

Detalizēta informācija par 2007.-2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību apjomu dalījumā pa neatbilstību veidiem apkopota ziņojuma grafikā Nr.20.

Grafiks Nr.20 „Konstatētās neatbilstības sadalījumā pa neatbilstību veidiem uz 2014.gada 30.septembri, milj. euro (neatbilstību % pieaugums pa neatbilstību veidiem salīdzinājumā ar datiem līdz 2014.gada 30.jūnijam, neatbilstību % pa neatbilstību veidiem no kopējā neatbilstību apjoma).”

Kopējās tendences 2007. – 2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību sadalījumā pa neatbilstību veidiem saglabājas līdzīgas kā iepriekš, savukārt ceturksnī apjomīgākās neatbilstības konstatētas iepirkumu pārkāpumu rezultātā (2,1 milj. euro jeb 59,9% no kopējā neatbilstību apjoma pārskata periodā). Iepirkumu pārkāpumi konstatēti galvenokārt vienā Rēzeknes pilsētas domes projektā “Austrumlatvijas radošo pakalpojumu centra – jauniešu, bērnu interešu izglītības centra, radošo industriju un restaurācijas darbnīcu būvniecība” un saistīti ar vienlīdzīgas attieksmes trūkumu iepirkuma vērtēšanas posmā, kā arī konkursa paziņojumā vai konkursa dokumentācijā izmantotiem nelikumīgiem vai diskriminējošiem atlases kritērijiem. Tāpat projektā konstatētas citas neatbilstības, kā rezultātā nav attiecinātas atsevišķas būvdarbu izmaksas par papildus darbiem. Pārkāpumi projektā konstatēti RI veiktajās sertificēto izdevumu izlases pārbaudēs, kā arī pārbaudē projekta īstenošanas vietā. Kopējā neatbilstību summa projektā, kas konstatēta pārskata periodā ir 2,0 milj. euro. Neskatoties uz apjomīgo konstatētajām neatbilstībām iepirkumu jomā Rēzeknes pilsētas domes projektā kopējais neatbilstību apjoma pieaugums iepirkumu jomā kumulatīvi salīdzinājumā ar iepriekšējiem diviem ceturkšņiem ir nemainīgs 2,0 milj. euro (attiecīgi 24,0 milj. euro uz 31.03.2014., 26,0 milj. euro uz 30.06.2014. un 28,0 milj. euro uz 30.09.2014.). Samazinājums neatbilstību veidiem “Aizdomas par krāpšanu” un “Noteikto FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

ieviešanas nosacījumu pārkāpšana un nespēja pildīt līguma/vienošanas nosacījumus” skaidrojams ar atsevišķu iepriekš konstatētu neatbilstību anulēšanu vai neatbilstību pārsūdzībām, kā rezultātā to summas pamatos gadījumos tiek koriģētas. Kopumā secināms, ka veiktās kontroles, iepirkumu pirmspārbaudes, kā arī citas preventīvās darbības neatbilstību mazināšanā ir efektīvas un tiek sasniegti plānotie rezultāti.

Lai mazinātu iepriekš minēto pārkāpumu skaitu un apjomu ES fondu projektu ietvaros, VI:

- regulāri sniedz nepieciešamo metodoloģisko atbalstu, nodrošinot periodisku tā pilnveidošanu;
- sniedz skaidrojumus normatīvā regulējuma piemērošanā;
- pilnveido risku noteikšanas kritērijus, ņemot vērā līdzšinējos konstatējumus un praksi;
- koncentrē kontroles uz riskantākajām jomām;
- problēmjautājumus regulāri pārrunā dažādās starpinstitūciju sanāksmēs, tādējādi savstarpēji apmainoties ar viedokļiem un labo praksi ES fondu projektu administrēšanā.

Ar negatīvu ietekmi valsts budžetam pārskata periodā konstatētie neatbilstošie izdevumi ir ³² 3,2 milj. *euro* apmērā. Izdevumi tiek atgūti, tos ieturot no kārtēja/nākamā maksājuma, norakstot, atgūstot un ziņojot MK. Papildus zaudējumus valsts budžetam rada neatbilstības, kuras konstatētas komersantu un NVO īstenotajos projektos, ja tos nav iespējams atgūt.

5.2. Neatbilstības EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos un Šveices programmā

Līdz pārskata perioda beigām EEZ/Norvēģijas finanšu instrumentos Valsts kase par neattiecināmiem izdevumiem atzina 5,3 tūkst. *euro* - konstatētie pārkāpumi ir dažāda veida programmu apsaimniekotāju (nozares ministriju) administratīvie pārkāpumi.

CFLA un Valsts kase līdz pārskata perioda beigām par neattiecināmiem izdevumiem kopumā ir atzinušas 186,9 tūkst. *euro* jeb 0,4% no Šveices programmā pieejamā kopējā publiskā finansējuma. 2014.gada 3.ceturksnī ir konstatēti neatbilstoši veiktie izdevumi programmā „Atbalsts jaunatnes iniciatīvu attīstībai attālos vai mazattīstītos reģionos” 1,3 tūkst. *euro* apmērā (apakšprojektu neattiecināmie izdevumi).

6. ES fondu ieviešanas, vadības, kontroles un uzraudzības sistēmas darbība un pasākumi tās pilnveidošanai

6.1. Veiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Būtiskākie 2014.gada 3.ceturksnī paveiktie pasākumi ES fondu vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai ir šādi:

- 1. Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku**

Vadlīnijas Nr.10.1. “Vadlīnijas attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2007.-2013.gada plānošanas periodā”

³² Neatbilstības, kuras konstatētas tiešo vai pastarpināto valsts pārvaldes iestāžu, atvasināto publisko personu vai citu valsts iestāžu īstenotajos projektos, tai skaitā pašvaldību īstenotajos projektos, kā arī citi neatbilstošie no budžeta veiktie izdevumi, par ko netiks saņemts ES līdzfinansējums.

FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

Pārskata periodā VI uzsākusi vadlīniju aktualizēšanu, ņemot vērā iestāžu iesūtītos jautājumus un diskusijas par netiešo attiecināmo izmaksu plānošanu, kā arī daļlaika noslodzes principa attiecināšanu. Papildus tam vadlīnijas plānots papildināt ar nosacījumiem gadījumos, kad iestāji projekta īstenošanas termiņš, taču projekta rezultāti nav pilnībā izpildīti, un projekta mērķis nav sasniegts vai nav nodrošināta pilnīga funkcionalitāte, tādējādi dodot iespēju projektu pabeigt un attiecināt izdevumus, kas veikti līdz projekta īstenošanas termiņa beigām. 2014.gada 16.septembrī vadlīniju projekts nosūtīts saskaņošanai AI un SI. Plānots, ka precizētās vadlīnijas tiks apstiprinātas 2014.gada 4.ceturksnī.

2. Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

Grozījumi MK 2010.gada 9.novembra noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība”

2014.gada 3.oktobrī stājušies spēkā grozījumi MK 2010.gada 9.novembra noteikumos Nr.1041 „Kārtība, kādā paredzami valsts budžeta līdzekļi Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda līdzfinansēto projektu īstenošanai, kā arī maksājumu veikšanas un izdevumu deklarācijas sagatavošanas kārtība”. Grozījumi minētajos noteikumos paredz precizēt noteikto starpposma izdevumu deklarācijas pārbaudes termiņu no 18 darbdienām uz 35 darbdienām, ka atbildīgā iestāde vai sadarbības iestāde var slēgt līgumus ar finansējuma saņēmēju tikai pēc tam, kad MK ir apstiprinājis normatīvo aktu par attiecīgās aktivitātes īstenošanas kārtību, kurā tiek noteikts arī pieejamais finansējums, ka atbildīgā iestāde sagatavo maksājuma rīkojumu par attiecināmo izdevumu atmaksu 20 darba dienu laikā pēc avansa vai starpposma maksājuma pieprasījuma saņemšanas un 30 darba dienu laikā pēc noslēguma maksājuma pieprasījuma saņemšanas, kā arī pagarinot termiņu kādā tiek izskatīta papildus informācija, t.i., no 5 darba dienām uz 10 darba dienām. Turklāt ar grozījumiem tiek mainīts MK noteikumos Nr.1041 ietvertais nosacījumu par apliecinājumu un izdevumu deklarācijas iesniegšanas termiņu, nosakot, ka izdevumu deklarācijas un apliecinājumi tiek sagatavoti līdz kārtējā gada 20.janvārim, 20.martam, 20.maijam, 20.jūlijam, 20.septembrim un 20.novembrim par izdevumiem, kas ir veikti līdz iepriekšējā mēneša beigām. Savukārt pēdējo starpposma izdevumu deklarāciju sagatavo līdz 2016.gada 20.janvārim par izdevumiem, kas ir veikti līdz 2015.gada 31.decembrim, bet noteikto maksājumu pieprasījumu un maksājumu rīkojumu iesniegšanas maksājumu iestādē gala termiņš tiek pagarināts līdz 2016.gada 15.martam.

3. VI kontroļu un virsuzraudzības stiprināšana

Pārskata periodā VI ir turpinājusi veikt deleģēto funkciju pārbaudes. Uz informatīvā ziņojuma sagatavošanas brīdi 2014.gada pārbažu cikla ietvaros ir noslēgušās deleģēto funkciju pārbaudes Labklājības ministrijā, Nodarbinātības valsts aģentūrā, Valsts kancelejā, Sabiedrības integrācijas fondā, Valsts izglītības attīstības aģentūrā, Izglītības un zinātnes ministrijā. Uzsāktas un ir procesā deleģēto funkciju pārbaudes Valsts reģionālās attīstības aģentūrā un Latvijas Investīciju un attīstības aģentūrā.

Ievērojot šajā periodā pabeigto pārbažu rezultātus, VI ir guvusi pārliecību, ka kopumā AI un SI 2007.-2013.gada plānošanas periodā saskaņā ar Padomes Regulas (EK) Nr.1083/2006 FMzino_071114_ES_fondi; Informatīvais ziņojums par ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda, Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta, Norvēģijas finanšu instrumenta un Latvijas–Šveices sadarbības programmas apguvi līdz 2014.gada 30.septembrim

59.panta otro punktu un 60.pantu deleģētās funkcijas pilda atbilstošā kvalitātē, vadības un kontroles sistēma darbojas atbilstoši – atsevišķos gadījumos konstatēti trūkumi, kuriem nav būtiskas ietekmes uz deleģēto funkciju izpildes kopējo kvalitāti. Par konstatēto trūkumu novēršanu ir sagatavoti un ar AI/SI saskaņoti rīcības plāni.

Līdz šim veikto pārbažu ietvaros nav konstatēti būtiski trūkumi ar sistēmiskām pazīmēm, kas varētu ietekmēt atbilstošu vadības un kontroles sistēmas darbību.

6.2. Plānotie pasākumi vadības un kontroles sistēmas pilnveidošanai

Metodoloģiskā atbalsta stiprināšana ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm ar mērķi nodrošināt vienotu praksi starp iestādēm un mazināt neatbilstoši veikto izdevumu rašanās risku

- 1) *Vadlīnijas Nr.10.1. "Vadlīnijas attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2007.-2013.gada plānošanas periodā"*

Veikt VI uzsākto vadlīniju aktualizēšanu, ņemot vērā iestāžu iesūtītos jautājumus un diskusijas par netiešo attiecināmo izmaksu plānošanu, kā arī daļlaika noslodzes principa attiecināšanu.

- 2) *Vadlīnijas Nr.10.8. "Vadlīnijas par vadības un kontroles sistēmas apraksta aktualizāciju"*

Veikt VI vadlīniju aktualizēšanu attiecībā uz izmaiņām, kas aprakstā ieviestas aktualizēšanas gaitā attiecībā uz pielikumiem, grozījumiem Ministru kabineta 2007.gada 31.jūlija noteikumos Nr.524 „Eiropas Savienības fondu vadības un kontroles sistēmas izveidošanas prasības” attiecībā uz VI nodaļu un Ministru kabineta 2012.gada 24.jūlija noteikumu Nr.501 "Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā" 9.punktu.

- 3) *Vadlīnijas Nr.10.2. "Vadlīnijas grūtībās nonākušu uzņēmumu noteikšanai"*

Uzsākt VI vadlīniju aktualizēšanu saistībā ar jaunu Komisijas regulu Nr.651/2014 (2014.gada 17.jūnijs), ar ko noteiktas atbalsta kategorijas atzīst par saderīgām ar iekšējo tirgu, piemērojot Līguma 107. un 108.pantu.

Normatīvās bāzes stiprināšana ES fondu ieviešanā

- 1) *Jaunā ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda normatīvie akti*

Informācija par plānotajām un veiktajām darbībām attiecībā uz jauno 2014. – 2020.gada plānošanas periodu sniegta sadaļā „Jaunais ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periods”.

7. Jaunais ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas periods

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē:

- 1) 2014.gada 11.jūlijā stājās spēkā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības likums;
- 2) 2014.gada 25.augustā notika starpinstitūciju saskaņošanas sanāksme par precizēto DP “Izaugsmei un nodarbinātībai”;

- 3) 2014.gada 2.septembrī MK apstiprināta precizētā DP "Izaugsme un nodarbinātība";
- 4) 2014.gada 5.septembrī oficiālai apstiprināšanai EK iesniegta precizētā DP "Izaugsme un nodarbinātība".

Sīkāku informāciju par sasniegto sarunās ar EK var skatīt 2014.gada 2. ceturkšņa ziņojumā.

Notiek darbs pie ātrāk uzsākamo SAM (atbilstoši MK 2014.gada 11.marta protokollēmuma (Nr.16, 38.§) 13.punktam) nosacījumu izstrādes un īstenošanas uzsākšanas transporta infrastruktūras, reģionālās mobilitātes un jauniešu iesaistes izglītībā un nodarbinātības veicināšanas jomās, kā arī izglītības, veselības, nodarbinātības un energoefektivitātes jomās, gatavojot MK noteikumu projektus, kā arī izstrādājot projektu iesniegumu atlases kritērijus. Ir uzsākta 7.2.1.SAM "Palielināt nodarbinātība, izglītībā vai apmācībās neiesaistītu jauniešu nodarbinātību un izglītības ieguvi Jauniešu garantijas ietvaros" īstenošana, kas paredz jauniešu nodarbinātības veicināšanu un iesaisti izglītības sistēmā. 2014.gada 4.septembrī VSS ir izsludināts informatīvā ziņojuma projekts "Par paveikto un turpmāko rīcību DP "Izaugsme un nodarbinātība" 8.1.3. SAM "Palielināt modernizēto profesionālās izglītības iestāžu skaitu" īstenošanas nodrošināšanai" un notiek tā saskaņošana ar nozaru ministrijām un sociālajiem partneriem (2014.gada 4.septembra protokols Nr.34 12§, VSS-826). Ir izsludināti iepirkumi un tiek vērtēti piedāvājumi, kā arī uzsākti darbi trīs SAM ietvaros, kas paredz ceļa infrastruktūras sakārtošanu.

Vienlaikus notiek darbs arī pie vairāku citu SAM un SAM pasākumu nosacījumu, kā arī sākotnējā ietekmes izvērtējuma ziņojumu izstrādes un saskaņošanas apakškomitejās, lai nodrošinātu laicīgu ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda investīciju uzsākšanu.

Detalizētāka informācija par SAM statusu un plānoto laika grafiku tiks iekļauta DP "Izaugsme un nodarbinātība" papildinājumā, ņemot vērā, ka pārskata periodā turpinātas sarunas ar EK par DP "Izaugsme un nodarbinātība".

Informējot par CFLA gatavību ES fondu 2014-2020 ieviešanas uzsākšanai, tiek rīkotas tikšanās un informācijas apmaiņa ar iestādēm par cilvēkresursu rotāciju, SAM ieviešanas aktualitātēm.

CFLA struktūras izmaiņas un reorganizācijas ieviešana:

- 01.10.2014. Projektu iesniegumu atlases nodaļas izveide;
- 01.10.2014. Vadības informācijas sistēmas nodaļas izveide;
- 01.02.2015. Klientu apkalpošanas centra izveide;
- 01.04.2015. Operacionālo departamentu pārstrukturizēšana;

Notiek arī cilvēkresursu ar specifiskām kompetencēm atlase un pieņemšana, darbs ar ātrāk uzsākamajiem SAM, tiek ņemta dalība normatīvo aktu izstrādē, iekšējās kontroles sistēmas izveide/pielāgošana, kā arī notiek personāla apmācības (kompetenču stiprināšana).

Pārskata periodā turpinājās darbs pie ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem:

- 1) Turpinās darbs pie jaunās vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, t.sk. nepieciešamā metodoloģiskā atbalsta:

- a. 2014.gada 18.jūlijā ir apstiprinātas Vadlīnijas Nr.2.1. **Vadlīnijas attiecināmo un neattiecināmo izmaksu noteikšanai 2014.-2020.gada plānošanas periodā** (turpmāk – Vadlīnijas), pieejamas ES fondu mājas lapas sadaļā 2014.-2020.gads → Juridiskais ietvars → Vadošās iestādes vadlīnijas/skaidrojumi (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1196>);
- b. turpinās darbs pie izmaksu un ieguvumu analīzes vadlīniju projekta izstrādes, piesaistot JASPERS konsultantu palīdzību;
- c. notika darbs pie MK noteikumu projektu izstrādes, t.i.,
- i. 2014.gada 7.oktobrī MK atbalstīts noteikumu projekts “Prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas izveidošanai”. Minētie noteikumi stājušies spēkā 2014.gada 24.oktobrī..
  - ii. ir izstrādāts un izsludināts VSS (2014.gada 25.septembrī, VSS-884, Nr.37 9.§) MK noteikumu projekts „Kārtība, kādā veic Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaudes 2014.-2020.gada plānošanas periodā”.
  - iii. 2014.gada 15.augustā kā MK lieta tika nosūtīts saskaņošanai MK noteikumu projekts par kārtību, kādā ES fondu vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina ES fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā,
  - iv. 2014.gada 18.septembrī VSS tika izsludināts MK noteikumu projekts par kārtību, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas;
  - v. 2014.gada 1.oktobrī kā MK lieta tika nosūtīts saskaņošanai MK noteikumu projekts par kārtību, kādā ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros plāno valsts budžeta līdzekļus un veic maksājumus ES fondu projektu īstenošanai, kā arī sagatavo EK iesniedzamo maksājuma pieteikumu un kontu slēgumu,
  - vi. 2014.gada 9.oktobrī VSS tika izsludināts MK noteikumu projekts par kārtību, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas uzrauga un izvērtē Eiropas Savienības fondu ieviešanu, izveido un izmanto Eiropas Savienības fondu vadības informācijas sistēmu,
  - vii. 2014.gada 17.oktobrī kā MK lieta tika nosūtīts saskaņošanai MK noteikumu projekts par kārtību, kādā nodrošina informāciju, komunikāciju un vizuālās identitātes prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā.
- 2) 2014.gada 29.jūlijā tika noslēgts līgums ar SIA “Corporate Consulting” par vienkāršoto izmaksu piemērošanu jaunajā plānošanas periodā, lai veiktu metodiku izstrādi noteiktajām izmaksu kategorijām/projektu darbībām, balstoties uz DP „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros norādītajiem SAM un to ietvaros

atbalstāmajām darbībām un uzsākts aktīvs darbs pie izvērtējuma veikšanas, tai skaitā veiktās intervijas ar iestādēm un 15.septembrī notika pirmo rezultātu prezentēšana.

- 3) Pārskata periodā notika *iepirkuma par risku vadības apmācību organizēšanu*³³ ietvaros iesniegtā piedāvājuma vērtēšana un 2014.gada 30.jūlijā iepirkumu komisija pieņēma lēmumu par uzvarētāju, kā rezultātā 19.augustā tika noslēgts līgums ar SIA “KPMG Baltics SIA”, kas pakalpojuma ietvaros jau septembra mēnesī ES fondu vadošās iestādes darbiniekiem nodrošināja teorijas apmācību kursu par risku vadību.

Teorētisko apmācību laikā darbiniekiem tika nodrošinātas visaptverošas zināšanas un vienota izpratne par risku vadību, kā arī risku vadības teorijas kontekstā tika aplūkota esošā ES fondu risku pārvaldības sistēma, lai apzinātu nepieciešamos uzlabojumus efektīvāka risku pārvaldības procesa nodrošināšanai ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda ietvaros.

Pēc apmācību noslēgšanās un citu formalitāšu nokārtošanas ar pakalpojuma sniedzēju pieejamie materiāli par risku vadību, kā arī stratēģiskā semināra un praktisko nodarbību materiāli tiks ievietoti interneta vietnē <http://www.esfondi.lv>.

- 4) Turpinās darbs pie informatīvā ziņojuma sagatavošanas par nepieciešamajiem cilvēkresursiem ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā noteikto funkciju nodrošināšanai un atbildīgo iestāžu SAM uzraudzības mehānismiem, kurš saskaņā ar MK pieņemto lēmumu ir jāsniedz MK trīs mēnešu laikā pēc DP „Izaugsme un nodarbinātība” apstiprināšanas EK.
- 5) Oktobrī notika tikšanās ar EK pārstāvjiem par izvērtējuma ziņojuma projektu par vienkāršoto izmaksu piemērošanu jaunajā plānošanas periodā noteiktajiem virzieniem un nosacījumiem, lai veiktu metodiku izstrādi noteiktajām izmaksu kategorijām/ projektu darbībām. Pēc tikšanās laikā saņemtajiem norādījumiem no EK ir plānots pabeigt izvērtējuma ziņojuma izstrādi un uzsākt darbu pie konkrēto metodiku izstrādes.
- 6) 2014.gada 15.jūlijā sagatavots un FM vadības komitejā iesniegts ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda Uzraudzības Komitejas sastāvs, kurš Uzraudzības Komitejas ietvaros³⁴:
1. uzraudzītu ES fondu finansējuma izlietošanas efektivitāti, projektu ieviešanas gaitu un atbilstību apstiprinātajiem plānošanas dokumentiem;
  2. nodrošinātu efektīvu Uzraudzības Komitejas vadību un darbību;

³³ 2014.gada 12.jūnijā izsludinātā iepirkuma “Apmācības par risku vadību Eiropas Reģionālā attīstības fonda, Eiropas Sociālā fonda un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda un Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas finanšu instrumenta 2009.–2014.gada perioda ietvaros”

³⁴ Atbilstoši Regulas Nr.1303/2013 48.pantam, lai izvērtētu paveikto un virzību uz programmas mērķu sasniegšanu, dalībvalstij sadarbībā ar vadošo iestādi ir jāizveido uzraudzības komiteja, kuras sastāvs un funkcijas ir definētas Regulas Nr.1303/2013 V sadaļas I nodaļas I iedaļas 48. un 49.pantā.

Uzraudzības komiteja (turpmāk – UK) ir ES fondu vadībā iesaistīta institūcija, kuras tiesības un pienākumi ir noteikti Regulas Nr.1303/2013 49. un 110.pantā un vadības likuma 15. un 16.pantā.

3. spētu pieņemt lēmumus, kas saistīti ar ES fondu ieviešanu un uzraudzību. MK rīkojumu plānots apstiprināt 2014.gada novembrī.

8. Nākamajā pārskata periodā plānotie būtiskākie pasākumi:

1) VI sadarbībā ar nozaru ministrijām turpinās darbu pie ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda nosacījumu izstrādes SAM īstenošanai. Vienlaikus turpināsies ātrāk uzsākamo SAM īstenošanas uzsākšana. Indikatīvs saraksts ar tiem SAM, kuriem atlasīti plānots izsludināt 2015.gadā, pieejams ES fondu mājas lapas sadaļā 2014.-2020.gads → Plānošanas dokumenti → Nacionāla līmeņa (<http://www.esfondi.lv/page.php?id=1149>)

2) Turpināsies darbs pie DP “Izaugsme un nodarbinātība” papildinājuma izstrādes.

3) Turpināsies darbs Konsultatīvās izvērtēšanas darba grupā pie ES fondu 2014. – 2020.gada plānošanas perioda DP “Izaugsme un nodarbinātība” SAM sākotnējo novērtējumu sagatavošanas nosacījumu izstrādes un saskaņošanas.

4) Plānots turpināt darbu pie vadības un kontroles sistēmas apraksta sagatavošanas, lai veicinātu veiksmīgu sistēmas akreditāciju un perioda uzsākšanu.

5) Plānots turpināt ES fondu vadošās iestādes darbinieku apmācības par risku vadību, nodrošinot stratēģisko semināru augstākā līmeņa vadītājiem un praktiskās nodarbības visiem ES fondu vadošās iestādes darbiniekiem, lai stiprinātu darbinieku kapacitāti efektīva risku vadības procesa nodrošināšanai un sniegtu ieguldījumu ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadošās iestādes risku pārvaldības stratēģijas izstrādē.

6) MK noteikumu projektu “Kārtība, kādā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadībā iesaistītās institūcijas nodrošina plānošanas dokumentu sagatavošanu un šo fondu ieviešanu 2014.-2020.gada plānošanas periodā”, tai skaitā tam pievienoto ES fondu projekta iesnieguma standartveidlapu plānots 2014.gada novembrī iesniegt izskatīšanai un apstiprināšanai Ministru kabinetā .

7) MK noteikumu projektu “Kārtība, kādā nodrošina revīzijas iestādes funkcijas Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadībā” plānots 2014.gada novembrī iesniegt izskatīšanai un apstiprināšanai Ministru kabinetā.

8) MK noteikumu projektu “Kārtība, kādā veic Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu pārbaudes 2014.-2020.gada plānošanas periodā” plānots līdz 2014.gada 1.decembrim iesniegt izskatīšanai un apstiprināšanai Ministru kabinetā.

9) MK noteikumu projektu “Kārtība, kādā valsts budžetā plāno līdzekļus Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda projektu īstenošanai un veic maksājumus 2014. -2020.gada plānošanas periodā” plānots 2014.gada novembrī iesniegt izskatīšanai un apstiprināšanai Ministru kabinetā.

10) MK noteikumu projektu "Kārtība, kādā nodrošina komunikāciju un vizuālās identitātes prasības Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā 2014. – 2020. gada plānošanas periodā" plānots nosūtīt saskaņošanai ministrijām un sabiedriskajām organizācijām 2014.gada novembrī iesniegt izskatīšanai un apstiprināšanai Ministru kabinetā.

11) Plānots uzsākt darbu pie MK noteikumu projekta „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām, ietur, noraksta vai atgūst neatbilstoši veiktos izdevumus un piemēro proporcionālo finanšu korekciju 2014.-2020.gada plānošanas periodā” izstrādes.

12) Uzraudzības Komitejas izskatāmo dokumentu veidus, iesniegšanas un saskaņošanas kārtību, sēžu sagatavošanas un norises kārtību un citas Uzraudzības Komitejas iekšējās kārtības un darbības jautājumus noteiks Uzraudzības Komitejas reglamentā, kuru plānots apstiprināt 2014.gada novembra Uzraudzības Komitejas sēdes laikā.

13) Lai nodrošinātu, ka ieguldījumi, kas plānoti DP "Izaugsme un nodarbinātība" 2.2.1.SAM "Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību" (turpmāk – SAM 2.2.1.) ietvaros tiktu veikti prioritāriem projektiem ar vislielāko atdevi un pozitīvu ietekmi uz tautsaimniecību, VARAM tika lūgts veikt pamatotu novērtējumu, to atspoguļojot sākotnējā novērtējumā par minēto SAM, tajā iekļaujot informācija par kritēriju piemērošanu, mehānismu, kādā tiks sastādīts informācijas sistēmu, e-pakalpojumu, platformu saraksts, informāciju par to savstarpējo savietojamību, t.sk. savietojamību ar līdz šim veikto ieguldījumu ietvaros izveidotajām un pilnveidotajām informācijas sistēmām, e-pakalpojumiem, to pieejamību portālā www.latvija.lv. Ņemot vērā iepriekš minēto, VARAM ir papildinājusi informatīvā ziņojuma "Par pasākumiem, kurus paredzēts īstenot Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādņu 2014.–2020.gadam turpmākās rīcības plānojuma uzdevumu 3.1. "Publiskās pārvaldes IKT centralizētu platformu izveide" un 3.2. "Publiskās pārvaldes pakalpojumu elektronizācija" ietvaros" projektu pavadošo MK protokollēmumu ar attiecīgu uzdevumu, nosakot, ka sākotnējā novērtējumā tiks iekļauta informācija, kā tiks nodrošināts, ka ieguldījumi, kas plānoti SAM 2.2.1. ietvaros, tiks veikti prioritāriem projektiem ar vislielāko atdevi un pozitīvu ietekmi uz tautsaimniecību, iekļaujot vērtējuma pamatojumu; tiks iekļauta informācija par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju arhitektūras pasākumu vērtēšanas kritēriju piemērošanu, mehānismu, kādā tiks sastādīts informācijas sistēmu, e-pakalpojumu, platformu saraksts, informācija par to savstarpējo savietojamību, t.sk. savietojamību ar līdz šim veikto ieguldījumu ietvaros izveidotajām un pilnveidotajām informācijas sistēmām, e-pakalpojumiem, to pieejamību portālā www.latvija.lv.

14) VI ir ierosinājusi grozījumus MK 2010.gada 18.maija noteikumos Nr.464 "Noteikumi par 74.resora "Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" 80.00.00 programmā plānoto līdzekļu pārdales kārtību Eiropas Savienības politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansēto projektu un pasākumu īstenošanai", paredzot īpašo finansējuma saņemšanas kārtību turpināt

attiecināt arī 2015.gadu, lai nodrošinātu finansējumu Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda ātrāk uzsākamo SAM atbalstāmo darbību īstenošanai 2015.gadā pirms vēl formāliem MK noteikumiem un projektu apstiprināšanas.

Kampaņa par kopējo Eiropas Savienības fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda ieguldījumu Latvijā un jaunā plānošanas perioda 2014. – 2020. gadam sākšanos koncepcijas izklāsts

Kampaņas ietvaros tiks realizētas šādas aktivitātes:

1. Video klipa idejas izstrāde. Klipā īsi parādīti ES fondu veiksmes stāstu, apjomīgāko projektu izlase, kas realizēti 2007.-2013.gada plānošanas perioda ietvaros un informācija par jauno plānošanas periodu. Klips plaši izplatīts virtuālajā vidē -- nodrošināta piekļuve klipam no nacionāla līmeņa ziņu portāliem, izvietošana You tube u.c. virtuālajās vietnēs;
2. Vienas dienas semināra Rīgā un četru vienas dienas semināru organizēšana reģionu (Latgales, Zemgales, Vidzemes, Kurzemes) centros par jaunā plānošanas perioda 2014. -2020. gada DP “Izaugsme un nodarbinātība” atklāšanu un 2007. – 2013. ES fondu veiksmes stāstiem. Semināros plānots nodrošināt ES fondu ieviešanā atbildīgo iestāžu, projektu ieviesēju, viedokļu līderu dalība un potenciālo finansējuma saņēmēju plaša apmeklētība, plaša mediju apmeklētība. Semināra provizoriskais laiks – 2014.gada novembris. Nodrošināta Rīgā notiekošā semināra translācija virtuālajā vidē. Nodrošinātas semināra telpas (pēc iespējas izmantojot par ES fondiem radītās, atjaunotās telpas);
3. Idejas realizēšana nodibinājuma Rīga 2014 festivāla “Staro Rīga 2014” ietvaros, atbilstoši Eiropas kultūras galvaspilsētas programmas Rīga 2014 tematiskajai līnijai Rīgas karnevāls. Tiks radīta ideja - “ES fondu projektu iedvesmas un veiksmes stāsts”, kas būtu sasaistē ar Rīga 2014 tematisko līniju "Rīgas karnevāls". Gaismas un attēlu videoprojekcijas noritēs uz FM ēkas Smilšu ielā 1, sienas fasādes no Meistaru ielas puses. Idejas realizēšanā tiks paredzēti jaunākie digitālie videoprojekciju, gaismas, skaņas un scenogrāfijas risinājumi. Paralēli nodrošināts video rullītis par pasākumu (minimālais garums 1min.,latviešu valodā ar subtitriem angļu valodā);
4. Mediju attiecību nodrošinājums. Nodrošināta plaša informācijas sniegšana medijiem DP “Izaugsme un nodarbinātība” apstiprināšanas brīdī EK;
5. Horizontāli tiks nodrošināta FM sociālo tīklu platformu (Twitter, Facebook, u.c.) tehniskais un saturiskais risinājums, tā realizācija.

Visas aktivitātes tiks veidotas vienotā vizuālajā identitātē, atbilstoši kampaņas izvirzītajiem mērķiem un kampaņai jābūt vērstai uz definēto mērķauditoriju.

Secinājumi un turpmākā rīcība

Attiecībā uz iepriekšējo MK protokollēmumu izpildi secināms, ka kopumā tiek pildīti iepriekšējo MK sēžu protokollēmuma punkti, bet vairākumam lēmumu izpildes termiņš ir līdz šī gada beigām, tad arī varēs spriest par to izpildes statusu.

Pārskata periodā turpinājies darbs pie identificēto ES fondu līdzekļu neapguves risku mazināšanas, kā arī jaunu pasākumu veikšanas, lai sasniegtu minimāli noteikto deklarējamo izdevumu apjomu, kas iesniedzams EK, kas, savukārt, ļautu izvairīties no daļējas automatiskas saistību atcelšanas (piešķiruma zaudēšanas) jeb tā saucamā $n+2/n+3$ principa neizpildes 2014. un 2015.gadā. Secināms, ka iestādēm joprojām jāuzlabo finanšu plūsmu plānošana, balstoties uz plānoto naudas plūsmas modeli un finansējuma saņēmēju reālām prognozēm, ievērtējot riskus, kā arī jāveic aktīva sadarbība ar projektu iesniedzējiem un finansējuma saņēmējiem šajos jautājumos.

Nākamajā periodā VI turpinās aktīvi uzraudzīt gan iepriekš noteiktos riska mazināšanas pasākumus, gan noteiktajiem maksājumu plūsmas grafikiem, kā arī papildus identificēto risku attīstībai, lai aktīvi sekos līdzi notikumu attīstībai risku novēršanā, nepieciešamības gadījumā nekavējoties ārpus kārtas informējot informētu valdību un Koalīcijas darba grupu par potenciālajiem ES struktūrfondu piešķiruma daļējas zaudēšanas riskiem un iespējamām glābšanas scenārijiem.

Lai gan noslēgto līgumu apjoms ir lielāks par pieejamo ES fondu finansējumu, kas nozīmē, ka līgumi tiek slēgti jau par pieejamo virssaisītību apjomu, tomēr jāseko līdzi apguvei aktivitāšu/apakšaktivitāšu griezumā, lai tiktu izmantots pieejamais ES fondu finansējums.

Pārskata periodā vērojama negatīva tendence attiecībā uz neatbilstību apjoma izmaiņām – salīdzinot ar periodu līdz 2014.gada 30.jūnijam pārskata periodā konstatēto neatbilstību apjoms ir palielinājies par 2,5%, bet tomēr tas ir vairāk kā 3 reizes mazāks pieauguma rādītājs salīdzinājumā ar neatbilstību pieaugumu 2.ceturksnī un vērtējams pozitīvi. Kopējās tendences 2007. – 2013.gada plānošanas periodā konstatēto neatbilstību sadalījumā pa neatbilstību veidiem saglabājas līdzīgas kā iepriekš.

Kopumā secināms, ka DP “Uzņēmējdarbība un inovācijas” projektu īstenošana vienmēr ir saistīta ar lielāku risku, nekā to projektu īstenošana, kurai finansējuma saņēmējs ir valsts iestāde vai pašvaldība, jo projektu īstenošanā biežāk mēdz atteikties no projektu īstenošanas, ja rodas grūtības izpildīt nosacījumus, kā arī pastāv lielāks krāpniecisko projektu skaits un lielāks neatbilstību īpatsvars. Vienlaikus uzņēmēji, īstenojot uzņēmējdarbības atbalsta projektus, paši riskē ar lielu privātā finansējuma ieguldījumu, ko var zaudēt, ja projekta ieviešana nav sekmīga. Šie faktori tiks ņemti izstrādājot 2014.-2020.gada plānošanas perioda atbalsta nosacījumus un veidus uzņēmējdarbības atbalsta aktivitātēm.

DP “Infrastruktūra un pakalpojumi” kopumā secināms, ka projektu īstenošana notiek apmierinoši, $n+2/n+3$ principa izpilde 2014.gadā tiks nodrošināta. Lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgāku un kvalitatīvāku finansējuma apguvi, VI un AI turpina aktīvi uzraudzīt aktivitātes un projektus, īpaši lielos projektus, piemēram, projekta “Infrastruktūras attīstība Krievu salā ostas aktivitāšu pārcelšanai no pilsētas centra” un “Vēsturiski piesārņoto vietu „Inčukalna sērskābā gudronu dīķi” sanācijas darbi” ieviešanas gaitu, kam ir visbūtiskākā finansiālā ietekme uz mērķu izpildi. Vienlaikus, izvērtējot virssaisītību ietekmi un apguves prognozes, VI gatavo priekšlikumus grozījumiem finansējumu plānos darbības programmā, ko EK plānots iesniegt 2015.gada 1.pusē.

Pārskata periodā veikti vairāki nozīmīgi soļi ES fondu 2014.–2020.gada plānošanas perioda plānošanas dokumentu izstrādē un turpinājās darbs pie 2014.-2020.gada plānošanas perioda vadības un kontroles sistēmas jautājumiem.

Finanšu ministrs

J.Reirs

07.11.2014 17:00

17 870

Ieva Puriņa

Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu uzraudzības departamenta

Uzņēmējdarbības un inovāciju uzraudzības nodaļas eksperte

Tālr. 67095614, fakss 67095697

Ieva.Purina@fm.gov.lv